

UC-NRLF

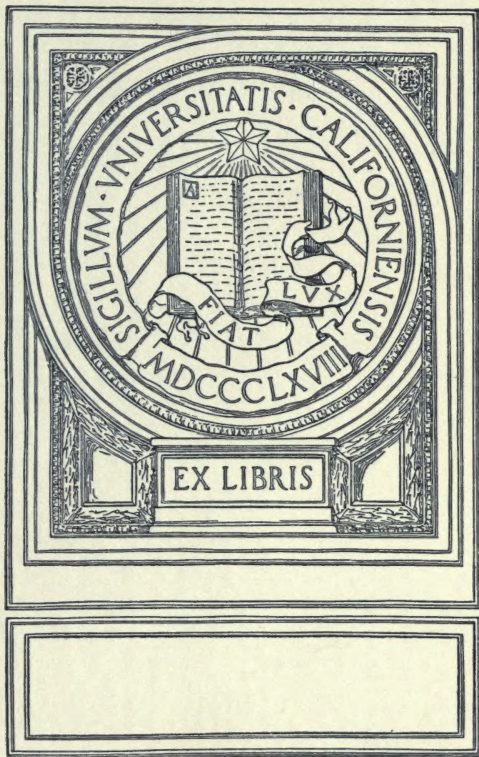

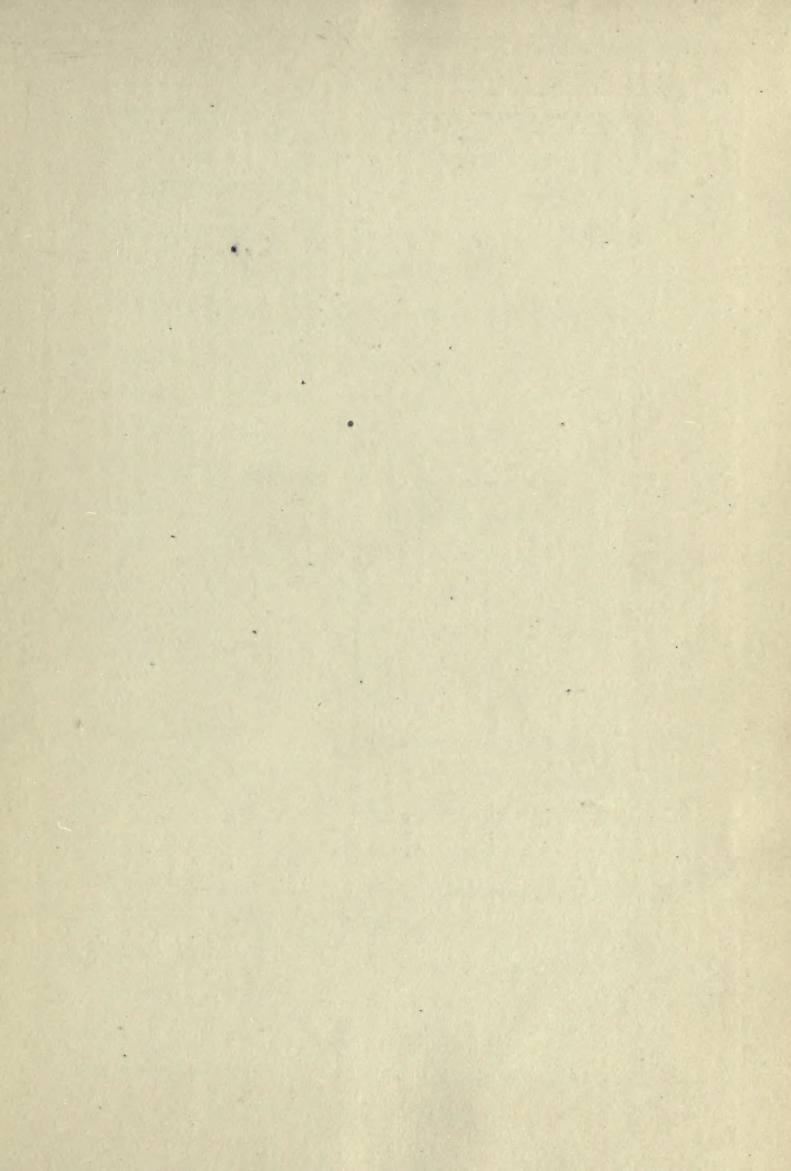
\$B 246 178

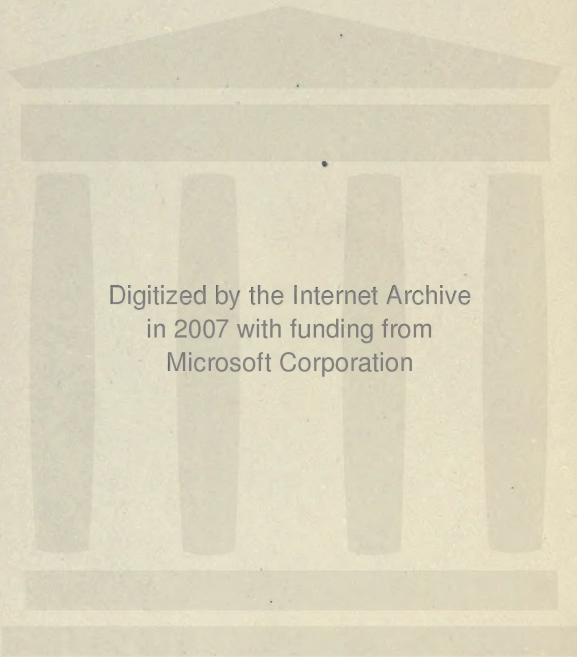
COHELETH
BY
L. HARRISON

IN MEMORIAM

Dr. Leo Newmark

Digitized by the Internet Archive
in 2007 with funding from
Microsoft Corporation

HONOR LIST

— of —

MEMBERS

Who advanced their subscriptions, and encouraged
this publication

(Continued from the Yiddish section page XXXII)

A. W. Caplan

J. Rubenstein

New Haven, Conn.

Chief Rabbi J. Levenberg

J. Bleckman

Max Rosoff

M. Shanok

B. Sosensky

M. Coleman

B. Shapiro

A. B. Steinbach

S. Goldblatt

S. Gamer

M. Shulman

J. C. Goldbaum

J. Press

Jos. Botwick

E. Wolfowitz

J. Caplan

J. H. Segaloff Bros.

A. Hirsh

J. Adler

S. Konick

Ch. Shneider

A. W. Alderman

W. Alderman

W. Cohan

J. Drabkin

S. Shwartz

H. Goldman

Benj. D. Sand

United Smelting &

Aluminum Co.

Satsu Bros.

Jacobs Bror.

Wm. Ammerman

Wallack Rros.

J. Kleiner & Son

W. S. Starin

S. Eskin

E. L. Glouskin

I. Kaufman

I. Gordon

A. Cohn

Dr. A. Hershman

Jack Weinstein

Stamford, Conn.

Jacob E. Berger

M. Chausky

H. Newstad

J. M. Shalett

M. Warshow

A. Wofsey

Morris Spelke

Max Switt

L. Nelson

A. Kessler

M. Perlman

Dr. J. Nemoitin

Samuel Philips

J. Nelson

Ab. Seegelbaum

L. Brown

Ph. Krumholtz

Eli S. Troupin

S. Rosenberg

Silverman & Shanen

A. Z. Cohen

Levin Bros.

A. Fodiman

I. Linetzky & I. Kurtz

H. Gruber

H. Nelson

A. Ginsberg

A. Hymovich

Ph. Rabinovitz

M. Singer

P. Silberman

South Norwalk, Conn.

E. Gans

A. tarlov

S. Roodner

L. Golden

H. Goodwin

S. Levy

J. Stul

L. Prensky

A. J. Miller

S. Kantor

M. Navasky

J. Rosenfield

Indianapolis, Ind.

Rev. Dr. M. M. Feuerlicht

Rabbi S. Levin

L. H. Kaufman

D. Fishberg

H. Dorman

O. Baer

H. Brill	Auburn—Lewiston, Me.
T. Cohen	I. Goodkovsky
H. Barret	J. J. Shapiro
Maine, Bangor	M. Brownston
Rev. L. Plotkin	A. Singer
S. Kaminsky	Mendelson Bros.
Max Cohen	N. Goldberg
N. Ginsberg	Jos. Sprince
H. Epstein	I. M. Levin
P. Stone	Biddeford, Me.
E. Stern	L. Polakewitz
Max Clane	H. Shapiro
Jacob Wallace	Portland, Me.
I. Goldman	M. Rubinsky
J. Horowitz	H. A. Ginsburg
M. Brown	S. Rosenberg
Mrs. M. Bernstein	S. Bernstein
A. B. Friedman	A. Bernstein
Old Town, me.	J. Robinson
L. Goluberg	B. L. Shalit
B. Ginsberg	J. Judelsohn
E. Cutler	Holyoke, Mass.
Bar Harbor, Me.	L. M. Potolsky
Frank Green	L. Muscat
J. Kurson	H. Muscat
N. Povitz	J. Gold
N. Hilson	I. Caplinsky
M. Pushinsky	M. Friedman

J. Gerstein
 M. Wolkowsky
 M. Wolman
 S. Bearg
 Nathanson
 A. Levine
 L. Ricklass
 J. Solin
 H. Zass
 A. Skolnik
 J. M. Judelson
 M. Barowsky
 A. Barowsky
 D. H. Barowsky
 Ch. Belky
 Abe Moorblat
 S. Solin
 S. Goldstein
 M. A. Marks
 S. Weinberg
 I. Satin
 S. Phelpert
 I. Rosenbloom
 M. Smith
 H. Kessler
 Rev. A. M. Caplan
 Mass., Boston
 B. I. Reinhertz

Chelsea
 Eddie Ellison
 Miss Leah Bernstein
 Jacob Goldman
 H. Feinstein, Malden
 J. Miller, Everett
 Springfield, Mass.
 Rabbi S. Rapaport
 Rabbi S. Pessin
 Cantor P. H. Friedman
 Rev. S. Falk
 Rev. M. Kovalsky
 Rev. Joseph Freedman
 B. Bearg
 B. Cooley
 Joseph Goldin
 M. J. Shapiro
 Moses Ehrlich
 Hyman E. Ehrlich
 Louis Ehrlich
 Henry Lasker
 A. H. Slavin
 Eli Cohen
 Karl Shoob
 J. D. Kingsburg
 I. Kooshner
 M. Brooslin
 J. Freedman

A. I. Brown
M. Riner
Geo. Kimdall
H. Zirkin
Joseph Aronson
Benj. Lipman
L. Rottner
Israel Cohen
S. L. Lasker
M. Bassin
S. Leavitt
L. Cohen
Wm. Gelin
Joseph Buchwalter
J. Hurwitz
Barnet Frank
Samuel Rickles
R. Sagalyn
Benj. Becker
J. Freedman
H. B. Lynch
Victor Radner
Louis "
H. Eisenberg
M. H. Tanner
J. Glazer
Sam Peresoff
N. Lundy

J. W. Gelfman
A. Gelfman
H. Gelfman
F. Zirkin
G. Goldenberg
S. Sherman
Rubin Kovarski
J. Fisher
I. Kurnitzky
H. Goodman
Allis Freedman
M. Sadosky
Israel Fox
Bay State Candy Co.
Israel Richmond
Abraham Fein
M. Spiser
A. Shapiro
Simon Widlansky
L. Bean
M. Barger
H. M. Cohen
A. D. Rubinowitz
J. Rubinowitz
H. Sossner
Max Radding
Bernard Radding
Sam Kovarsky

M. Maizor	Worcester
J. A. Cohen	S. I. Goldstein
H. B. Goodman	F. Gallen
D. Cohen	M. Goldstein
M. J. Kitteridge	A. Cheiffetz
F. Kohn	J. L. Goding
Samuel Silfen	N. Morrell
I. Hirschen	A. Israel
Max Browdy	Ph. Shultz
Albert Karp	Abe Jasspon
H. Blachar	E. I. Abeles
Chicopee	B. Wolkowitz
Max Kitteridge	J. Rosenthal
E. Granstein	D. Shapiro
J. Brodinsky	H. Rubin
M. Solin	J. S. Seder
L. Canter	B. Miller
M. H. Cohen	J. D. Queen
J. Kleiman	Max Greenberg
Chicopee Falls	M. Price
A. Wolfson	I. Rome
L. Wernick	J. Thurman
W. Solin	A. S. Segel
H. Cohen	James Cotton
Harris Cohen	I. Shreier
Samuel Wiener	A. Mirsky
Cohen Bros.	B. Greenberg
	S. Wolfson

I. Gordon

A. Rubin

David Miller

Baltimore, Md.

Rabbi Dr. S. Schaffer

Dr. L. M. Palitz

S. Siegel

J. H. Mitnic

Israel Fine

מחבר "ננינות בן יהודה"

I. M. Singer

Jacob Lewis

Abram Miller

Joseph Joseph

S. Levinson

I. Frankil

I. Steine

A. Sindler

I. Silberstein

L. Aronson

S. Malkin

S. Todes

J. Meyerson

J. Levin

Mrs. Sol. Rosenbloom

I. Lichtenberg

N. Berkow

I. Kriger

Joseph Berman

Straus Bros.

Max Cohen

Atlantic City, N. J.

Rev. M. Gorfinkel

E. Levine

H. Lowinthal

Rev. J. Kaplan

M. Sandman

H. S. Peikin

M. Finkelstein

L. Vilensky

Wm. A. Gorson

Ph. Markovitz

Vinland, N. J.

Frank Kritz

K. Shodovsky

Dave Brotman

I. L. Cohen

R. Gordon

J. Rubinoff

M. Zukerman

L. Feitelman

E. Goldberg

J. Cohen

M. Gordon

M. Bayuk

I Steinsneider

I. H. Bliznak, Norma N. J.	S. Ginsburg
E. M. Busch, New Bron.	M. Etkow
Woodbine N. J.	S. Risman
Rabbi L. Haas	M. Aronson
H. Rosenfeld	L. Sukernek
A. J. Jaffe	H. Harriton
J. Weis	M. Bolben
Rev. S. Hyman	L. Wise
Benton Harbor, Mich.	Sol. Cohen
Rev. J. Novitz, Monroville	R. M. Gildin
NEW YORK	Elmira
Albany	Rev. Dr. A. Geller
Rev. Dr. S. H. Goldenson	Rev. S. E. Eastman
Rabbi A. I. Horwitz	W. M. Spiegel
Rev. J. Levenson	Rochester
Joseph Hershberg	Herman Simon
S. Drooz	Israel Selig
S. Steinberg	J. Levy
M. Taub.	S. Myers
S. Pozefsky	S. Kaplan
Buffalo N. Y.	Troy
Cohen Bros.	L. Saperstein
Louis Maisel	S. Rosenthal
Max Schultz	G. I. Dworsky
H. Silbert	M. Goldstein
I. Liebeskind	I. Mofson
L. Laufer	Union Furniture Co.
S. Jacobson	

Schenectady, N. Y. & Vicinity	Marx Gray
Rabbi Joseph Jasin	A. D. Lurie
Dr. I. Appelman	B. H. Lietman
E. Lifschitz & Son	Syracuse, N. Y.
H. J. Gold	Rabbi Adolph Coblenz
Sol. Morris	H. & J. Serling
H. Freed	Hyman Elstein
Goldstock & Dworsky	Julius Rabinovitz
I. Sokolov	Harris Flesher
A. I. Cohen	S. Burdick
J. J. Cohen	S. D. Solomon
W. Loew	Hurwitz Bros.
A. Friedman	N. Cohen
D. Sacharoff	L. Shapiro
A. Gold	D. Lavine
M. L. Cramer	L. Winkelstein
Gloversville, N. Y.	S. Shapiro
S. Madora	A. Cooper Metal Co.
M. Lurie Co.	Ferguson Grocery Co.
P. I. Sackheim	M. D. Rubin
H. Haiger	William Rubin
Johnston, N. Y.	Gelbtuch Bros.
B. Galinsky	J. B. Harrison
M. Feldman	Jacob Weiner
S. Brown	O. L. Rosenberg
A. S. K. Co. Amsterdam, N. Y.	L. Manson
Rabbi M. Lichtenstein	I. Kaplan
J. L. Wagenheim	Abrams Bros.

I. Markson

OHIO

Cleveland

Rabbi S. Margolis

S. Ulmer

M. Bernstein

Dr. I. J. Biskind

M. Rabinovitz

Dr. Garber

Rev. Dr. Abel M. Lane

S. Silverman

H. Jacobs

Joseph Novogroder

Columbus

Rabbi Dr. M. U. Taxon

Jacob Schattenstein

B. M. Shapiro

Harry Weinberg

J. M. Shattenstein

Louis Mendel

S. Bloom

H. M. Stone

Topper Bros.

Sam Berman

Louis Levenson

U. Danziger

W. Cohen

I. L. Goldberg

H. J. Finkelstone

M. Supran

A. Goldberg

J. W. Zilberman

M. M. Levison

Max Greenstein

Sam Greenberg

Max Young

Louis Gilberg

Ben. Stein

M. M. Siegel

Soloman Katz

L. J. Seff

Dave Amdur

M. Cohen

A. Arons

L. Stetlinar

M. Zirkin

M. Markson

Dave Baum

Abe Seff

S. Benson

S. Friedman

S. Horkin

S. Kerstein

J. Goldberg

J. Bornstein

J. Ackerman

M. L. Bayer
 A. Goodof
 B. Diamond
 Louis Ostrofsky
 Rev. S. Silverman
 Sam Weiner
 J. Herman
 Dayton
 Rev. S. Burick
 S. & M. Margolis
 Margolis Bros.
 J. H. Margolis
 Morris Bessel U. B.
 W. Lapides
 S. Levison
 N. Feinberg
 Kursworm
 Sol. Margolis
 Abe Shear
 S. Gutman
 L. Lapinsky
 I. Brownstein
 A. Emanuel
 L. S. Cantor
 Katz Bros.
 D. Zehring
 A. Singer
 Ph. Kohn

D. Simon
 M. Shayer
 Stoubenville
 Rev. M. S. Peiros
 Rev. I. Kaplan
 A. S. Esakovitz
 R. S. morris
 A. Greenberg
 H. W. Weinstein
 Wm. Kempler
 A. R. Bloom
 Boys Hebrew Club
 Youngston
 Rabbi Dr. I. M. Davidson
 Rev. I. Forman
 Rev. L. Bloch
 Dr. J. Brody
 L. Ozersky
 L. Schayer
 E. Feingold
 Nat. Gersky
 H. Henkin
 Benn Giben
 I. Klivans
 Jacob Klivans
 L. Shaffer
 I. Friedman
 Louis rome

H. Davidson
 Joseph Brody
 H. B. Friedman
 Harry Rome
 Sam Schneir Akron
 M. H. Weinberg
 Canton O.
 Rabbi A. Pelkovitz
 B. Levine
 M. Rapoport
 H. Symon
 S. Grossman
 I. Noll
 M. Bobrof
 S. Cohen
 M. C. Margolis
 R. Heller
 J. Soskin
 Scranton Pa.
 Rabbi N. H. Ebbin
 Rev. Jacob Eisenstat
 H. Brandwein
 J. I. Schloss
 J. I. Goldman
 M. Solomon
 J. Meyer
 A. Goldberg
 B. Levi

A. B. Cohen
 Mrs. B. C. Levy
 A. Rosenbloom
 Smuelovitz Bros.
 A. Weisberger
 Max Roth
 I. Auslander
 Wm. Roth
 A. L. Solomon
 H. Conners
 W. Glou
 H. Spatt
 J. Hene
 Louis Connor
 A. Grass
 U. Sunovitz
 A. L. Schiller
 Mechlovitz
 Pittsburg, Pa.
 Rev. Dr. J. L. Levy
 Rabbi I. Coffee
 Dr. K. I. Sanes
 G. Caplan
 Dr. S. Bloomberg
 Dr. M. A. Goodstone
 S. Musaff
 I. Bernstein
 M. Enelow

I. Osgood	M. H. Singer
Sam Solow	L. Baskin
J. Sacklowsky	Mr. Swarch
L. Ruttenberg	Mayer Rosenbloom
J. J. Broida	G. Walk
L. Edelstein	W. N. Liber
L. Miller	S. Sigman
S. Bronstein	Harry J. Rivlin
B. Levin	W. Litman
J. Braemer	Joseph Stein
B. Alpern	Harry M. Caplan
Frank Krantz	J. Perovsky
Jacob Faberman	Harry Gorman
L. Silk	L. Crausfield
D. Littman	Joseph Gemwark
Sam. Gross	J. Liberman
Sam. Marcosky	M. Mauerberger
Mr. Housman	Joseph Gusky
N. Colker	Isaac Sachs
J. Gold	Mr. Tabachnick
I. Shapira	Jacob Steinberg
I. Hirsh	Mr. Weiss
Ch. Hirsh	D. Teper
Rev. Harry Tolochky	J. Tcherids
Harry Krupp	H. Weinberger Moneson, Pa.
L. Rosenbloom	H. Hollander
S. Mallin	S. Weiss
Abe Album	I. Ginsburg

J. Feldman	Latrobe, Pa.
M. Shapiro	H. Amdursky
Harry Feldman	Ambridge, Pa.
Washington, Pa.	J. Breakstone
Rev. J. Goldfarb	Providence, R. I.
Samuel Siegel	Silberman Bros.
C. Landay	M. Silverstein
J. H. Meyers	J. Solomon
Wilkes-barre, Pa.	M. Frank
Rev. S. Sobol	M. S. Alper
Dr. Albert Kaufman	A. Abrich
I. L. Peare	H. Katz
Sol. Heller	B. Flink
B. Samelson	J. Feinstein
N. Finkelstein	M. Markevson
Jacob Grah	B. Mittlein
A. Rifkin	M. Hollander
Y. Tischler	M. Abramovitz
I. Myers	Simon Klein
I. Isaacs	S. Priest
M. Salzman	W. Rabinovitz
S. Rothstein	B. Tam
Farrel, Pa.	M. Levett
A. Payne	J. Gertz
M. Greenberg	S. Kapland
A. Adler	M. Keltan
I. S. Horowitz	I. Presser
N. M. Cohen	I. Michelovitz

Central Falls	B. Cohen
Ch. Colman	A. Goldman
John Marks	A. Cohen
S. Stein	L. Cohen
I. Brown	I. Cleinman
Burlington Vermont	Anna Wolpoff
L. Kolodney	W. L. Berenter
H. Zaks	M. L. Lazarow
M. Rosenberg	Simon Friedman
M. Friedman	I. Levy
B. Machanic	A. Mendelson
J. Frank	J. Shapiro
I. M. Bregstein	Colchester, Conn.
Ph. A. Levin	M. Mintz
Z. Feinberg	Rev. A. Cantrovitz
M. H. Epstein	Sumuel L. Stern
S. Goldberg	Chas. Goldberg
M. G. Rosenberg	D. Goldberg
M. Mazel	B. Cuten
S. Malnick	L. Broder
I. Rosenberg	Cong. Ahavath Achim
Geo. Saiger	Harry Elyas
A. Levin Norfolk, Va.	L. Bernstein
S. Levenson	Westerley, R. I.
I. Kirsner Hampton, Va.	S. Soloveitzik
Washington, D. C.	Nathan Leibovitz
S. Biron	M. Augensicht
L. Katz	Ph. & Ch. Goldberg

MISPRINTS AND CORRECTIONS IN COHELETH

Page	Verse	Wrong	Right
4	3	until	untill
7	21	inteligence	intelligence
	14	deminishing	diminishing
16	15	labord	labored
20	12	preeminece	preeminence
23	5	intelect	intellect
24	11	prompt	pron pt
30		<i>coruption</i>	<i>corruption</i>
31	20	course	curse
„	2	devide	divide
32	1	creater	creator
33	3	wil	will
33	5	hight	height
34	11	gived	given

Bible. O.T. Ecclesiastes. English. ✓
"Paraphrases."

ECCLESIASTES

OR

COHELETH

— IN METRICAL FORM —

TRANSLATED DIRECT FROM THE HEBREW

BY

LOUIS HARRISON

AUTHOR OF THE "BIBLE IN MODERN YIDDISH"

NEW YORK

All rights reserved

Copyright, 1916, by

LOUIS HARRISON

BS1476
H3

To
my beloved daughter
F. R. Harrison
who encouraged me
and assisted financially
in this publication
this volume is affectionately
dedicated.

G. DEUTSCH

3600 Wilson Ave.

Cincinnati, O.

Mr. L. Harrison,

Dear Sir:—

The printed specimen and also some manuscript specimens of the translation of the Bible into modern Yiddish was presented to me.

This literary enterprise must be divorced from the question whether Yiddish will survive, or whether its survival is to be encouraged. Yiddish is a language, or to be more precise, a dialect, which is spoken by millions of Jews, to whom it is the only language that they are able to read and write. Such people deserve an opportunity of reading the Bible. The old Yiddish translations, dating back for centuries are written in an antiquated style, and are more paraphrases than translations.

Therefore you ought to be commended for giving them a modern Yiddish which keeps up with the development of the language under modern environments.

The specimens which you have submitted to me are also to be commended from the point of view of modern exegesis.

In conclusion, I express the hope that your work will find the necessary support.

G. Deutsch

Hebrew Union College.

5262472

Louis Harrison Esq.

Worcester, Mass.

Dear Sir:—

I read proofs of your translation of the Bible into modern Yiddish and find it to possess merits in which it excels other translations that have gone before.

you are particularly to be commended on the extensive use you have made of Hebrew commentaries, a source of valuable information frequently neglected by modern Bible students.

Your translation will be a boon to many who understand the Yiddish language, and some of your original renderings will also make it invaluable to every lover of the Bible.

I trust that God will prosper you in your undertaking, and that your translation will win the favor from the public of which it is deserving.

Yours very faithfully

H. Abramovitz

Rabbi Shaar Hashomayim Cong.

Montreal, P. Q.

The well known Rabbi M. M, Eichler, Boston, Mass., in his letter of commendation, says, in part:

“Should you succeed to publish it, it will fill a long felt want.

you have my best wishes for the successful carrying out of your project”.

The scholarly Rabbi P. Israely Roxbury, Mass. writes:

“It is probably the most scholarly translation of the Old Testament, and will be helpful indeed to every diligent student of the Bible,,.

Rev. Dr. I. M. Davidson, says:

„The work being done by you in bringing before the public a popular yet scholarly translation of the Bible is deserving the greatest commendation.

While making extensive use of both earlier and modern Bible commentators you have nevertheless succeeded in giving it an originality of expression and felicity of language that will make it most welcome both to the scholar and laymen, and it is unqualifiedly deserving of assistance and furtherance.

Rabbi Cong. Bnai Israel,

Youngstown, Ohio.

Mr. L. Harrison

Worcester, Mass.

Dear Sir:—

I read parts of your translation of the Bible into „modern Yiddish“ and found that you follow, in your renderings of the Hebrew text, the latest commentators, in some passages you are quite original.

A work of this kind will, in my opinion, help a great deal to the appreciation of the bible.

There are millions of our people to whom the Bible is a book with seven seals. they do not know the Hebrew and a good translation into Yiddish, the only language they do understand, was not offered to them. Therefore you deserve the greatest commendation in offering them such a translation now and every one ought to assist in the publication of this work.

Jacob Z. Lauterbach,

Hebrew Union College, Cincinnati.

Sub-Editor of the

Jewish Encyclopedia.

ECCLESIASTES

1 Lectures of Coheleth

Son of David, king in Jerusalem.

• •

•

— 1 —

The introductory thought and constant refrain.

2 Vanity of vanities, (says Coheleth:)
Vanity of vanities,
All — vanity.

3 What profit has man of all his toil,
That he toils under the sun?

4 Generations come,
Generations pass;
But the world abides forever.

5 The sun rises,
The sun sets;
Racing to its place,
There to shine again.

- 6 The wind travels to the south,
 Then revolves toward the north;
 Whirling, whirling goes the wind,
 And returns to its circuit again.
- 7 All rivers flow to the sea,
 Yet the sea is never full;
For into the place where the rivers flow,
From there they return to flow again.
- 8 All speech fails:
 Man cannot utter it,
The eye is not satisfied with seeing;
Nor the ear filled with hearing.
- 9 What has been — shall be;
 What has been done will be done;
 And there is nothing new under the sun.
- 10 If one should say of a thing:
 “See! this is new!”
It has already existed long ago,
In ages passed, before us.
- 11 But of the former there is no remembrance,
And of those to come shall also be no remembrance,
 By a still later generation.

— 2 —

MONOLOGUE

First experience. The vanity of knowledge.

- 12 I, Coheleth, (⁰was king over Israel in Jerusalem;
- 13 And I devoted my heart to investigate and to explore
with wisdom, concerning everything that occurs under
heaven:—It is a difficult matter which God has imposed
upon man to weary with.
- 14 I looked on all the works performed under the sun:
and, behold, all is vanity and vexation of spirit.
- 15 Crooked cannot be straightened;
And wanting cannot be numbered.
- 16 Then said I in my heart, thus:
Behold I have acquired a higher and greater wisdom
than all who were in Jerusalem before me, and I have
great experience in wisdom and knowledge.
- 17 Therefore I devoted my heart to know;
Wisdom and knowledge,
Madness and folly;
And I perceived that this also is vexation of spirit.
- 18 For in much wisdom,
Is much grief;
And increase of knowledge,
Increases the pain.

⁰) being—in my Yiddish translation.

CH. II.

- 3 -

Second experience. Vanity of riches and pleasure.

1 Consequently said I in my heart:—

„Come now, I will try you with pleasure and enjoy
happiness”

And beheld this also is vanity.

2 Laughter, I called, madness;

And mirth—what does it accomplish?

3 Therefore I resolved in my heart:—

To cherish my body with wine;

My mind guiding with wisdom,

And lay hold of folly, untill I determine,

What is best for mankind to practice

In the few days of their life, under heaven?

4 I undertook great works:

I built palaces;

Planted vineyards:

5 Laid out gardens and parks;

And planted there all kinds of fruit trees;

6 I constructed reservoirs;

To water the grove of young growing trees,

7 I purchased men and women servants,

And had servants born in my house;

I also had great possessions of cattle and sheep;

Surpassing all before me in Jerusalem.

8 I also amassed silver and gold

Precious treasures of kings and kingdoms;

Trained men and women singers;
— Oriental beauties —
And all the luxuries of mankind.

9 Thus I became more wealthy and more influential,
Than all who were in Jerusalem before me;
My wisdom also remained with me.

10 All that my eyes wished for, naught I refused,
I did not deny my heart any pleasure;
For my heart rejoiced in all my endeavors;
And that was my reward for all my efforts.

11 But when I considered all the works that my hands
had done, the things that I had striven to accomplish;
And beheld: all is vanity — vexation of spirit,
No advantage under the sun.

— 4 —

*Third experience. The wise man and the fool
have the same end.*

12 Then I turned to consider:
Wisdom, madness and folly;
(For what can a man do who succeeds a king
when he has done it already?)

13 And I observed:
That wisdom excels folly,
As light excels darkness.

- 14 The sage has eyes in his head;
 But the ignorant walks in darkness.
 Yet I also know that one event awaits them all,
- 15 Then I mused:—
 If the fate of the ignorant will also happen to me,
 Why, then, am I the wiser?
 And I murmured: this also is vanity,
- 16 For there is no eternal remembrance either of the
 instructed or of the ignorant;
 In the days to come all will be forgotten;
 But why is it that the wise man die like the fool?
- 17 Then I hated life;
 I had aversion to everything performed under the sun,
 For all is vanity — vexation of spirit,
- 18 And I also hated all my toil,
 That I have toiled under the sun;
 For I must leave it to my successor.
- 19 And who knows if he will be wise or foolish?
 Yet he will be the master over all my toil that I have toiled,
 And so wisely planned under the sun!
 This also is vanity.

— 5 —

The uselessness of great achievements.

- 20 Thus I have given up in despair;
 Concerning all the labor I performed under the sun.

- 21 Here is a man whose laborious life has been
 A master-piece of wisdom, intelligence and skill;
 Yet he must leave it to one, who never toiled for it,
 as his portion,
 What vanity ! what abuse !
- 22 For, indeed, what remains to a man for all his cares
 and troubles,
 which he has taken upon himself under the sun ?
- 23 All his days pain;
 his occupation grief;
 Even at night his mind has no rest.
 O vanity !

— 6 —

No real pleasure. It is a divine ordinance.

- 24 No, there is no real happiness for man;
 Even what he eats, drinks and other pleasures that he
 gets out of his toil, I have concluded, that it is a divine
 ordinance.
- 25 For who may eat and indulge without him^o)?.
- 26 To whomsoever He pleases:—
 He gives wisdom, knowledge and pleasure;
 But to the offender, He assigns the task;
 To hoard and amass for the man He approves.
 Again vanity — vexation of spirit.

CH. III.

— 7 —

Everything is good or bad according to the moment.

1 Everything and every purpose under heaven,
 Has a fixed season and an appointed time.

2 A time for birth,
 A time for death;
 A time to plant,
 And a time to uproot.

3 A time to kill,
 A time to heal;
 A time to break,
 And a time to build.

4 A time to weep,
 A time to laugh;
 A time to mourn,
 And a time to dance.

5 A time to scatter stones,
 A time to gather stones;
 A time to embrace,
 And a time to repel.

6 A time to seek,
 A time to lose;
 A time to keep,
 And a time to spend.

7 A time to rend,
 A time to mend;
 A time to keep silence,
 And a time to speak.

8 A time to love,
 A time to hate;
 A time for war,
 And a time for peace.

9 What gain has a worker in planning? (*If all is determined beforehand*)

10 I have examined the problem,
Which God has given to mankind to exercise with.

11 He has made everything beautiful in its proper time;
 Also the world-problem He presented in their mind,
 In such a way that, from one end to the other,
 They cannot understand his intent.

— 8 —

*It is impossible to reform the world from the state in which
God has made it.*

12 Therefore I concluded that there is nothing better for them,
Than the enjoiment of doing good in life.

13 And also that every man should eat and drink,
And find pleasure in all his toil as God has given to them.

14 I clearly see that all God has done,
will remain for eternity,
No adding to it,
And no deminishing from it;
And this he does that men may fear him.

15 What was, is present now;
The future will repeat the past,
For God demands this pursuance.

— 9 —

*New observations. Injustice reigns on the earth. Man's end
is as that of an animal.*

16 Again I observed under the sun;
Wickedness takes the place of justice;
And transgression — the place of righteousness.

17 Then I said in my heart:
The righteous and the wicked God will judge;
For there is a set time for every purpose — (*here*),
And (*a reward*) for every (*good*) deed — there.

— 11 —

Life is no value to the solitary man.

7 Again I turned about and looked under the sun;

And behold another vanity.

8 There is one alone, no mate, no son nor brother;

And yet there is no end to all his anxiety;

Never satisfied with wealth;

Nor asks: For whom do I toil and deprive myself
of enjoiments?

This also is vanity and a poor judgment.

9 Two are better than one;

For they have a good reward in their toil.

10 And if one falls his companion will lift him up,

But woe to him who falls, when there is none
to raise him up.

11 Again if two lie together they will be warm;

But how can one be warm alone?

12 If one should be attacked,

Two combine against him;

And a threefold cord is not easily broken.

— 12 —

*The vanity of supposing that human affairs will make
better progress under another government.*

13 Better a poor and wise child;

Than an old and foolish king,

Who will never learn intelligence:—

14 For one comes to govern even from a prison;

While the other suffers a reverse even in his kingdom.

- 15 I saw all the living who walk under the sun,
With the second child — that is his successor.
- 16 There was no end to the enthusiasm of all the people —
All whose leader he was —
But also those who come after will not delight in him,
Surely, this also is vanity and vexation of spirit.

13

Vanity of religion that does not demand a fear of God.

- 17 Guard your foot when you go to the house of God;
To obey is nearer *to divinity*,
Than the sacrifice of fools,
Who know not that they practice evil.

CH. V.

- 1 Be not rash with your mouth;
Nor hasty with your heart;
To utter a word before God;
For God dwells in heaven;
And you here on earth,
Therefore let your words be few.
- 2 *A dream comes with a multitude of business;
And a fool's voice with a multitude of words.*
- 3 When you vow a gift to God, delay not to pay it,
For fools have no fixed purpose;
Pay What you have promised.

- 4 Better not vow,
 Than vow and not pay.
- 5 Do not allow your mouth to make you sin;
And do not say to the messenger: „it was an error”,
 Why should God be angry at your voice,
 And destroy your handiwork.
- 6 *For in many dreams and words are many vanities.*
 Better fear God.

— 14 —

Oppressed and oppressors.

- 7 If you see in a province the oppression of the poor,
 And distortion of justice and right,
 Do not marvel at the matter;
For one high officer is watching above another,
 And there are higher ones above them.
- 8 But an advantage to a country on the whole,
Is a king who is devoted to his country.

— 15 —

Vanity of monetary wealth.

- 9 He who loves silver is never satisfied with silver;
Nor he who loves many servants will profit by it,
 This also is vanity.

- 10 For when wealth increases the consumers increase,
And what is the owners gain?
Except to see the fact with his eyes.
- 11 Sweet is the laborers slumber;
whether he eats little or much,
But the excess of the rich does not allow
him to sleep.

— 16 —

The folly of hoarding up wealth.

- 12 There is a distressing misery which I have seen
under the sun:
Wealth guarded by its owner to his hurt.
- 13 That wealth may perish by a bad speculation,
And there is nothing left for his own son.
- 14 As he came naked from his mothers womb,
So shall he depart as he came,
And will take nothing with him for all his labor.
- 15 Yes, indeed, this also is a distressing misery:
Exactly as he came so shall he go away,
And what advantage has he that he labored for
the wind?
- 16 Also all his days are spent in darkness;
Abundant sorrow, sickness and chafing wrath.

— 17 —

The ability to see good in anything is Gods own gift.

- 17 Therefore I have concluded:
That it is better and fairer to eat, drink and enjoy,
The fruit of his labor which he performed under
the sun,
During the number of days that God has granted him.
For that is his true portion.

- 18 Also every man to whom God has given wealth,
Great estate and empowered him to eat of it,
To take his portion and rejoice in his work,
Is Gods own gift.
- 19 For, then, he will cease to think on lifes brevity;
As God occupies him with the joy of his heart,

CH. 6.

18

The vanity of riches which one does not enjoy.

- 1 There is another misery that I have seen under
the sun:
And one that weighs heavily upon mankind.
- 2 A man to whom God has given riches, great estate
and honor,
So that all his desires are satisfied,
But God has not empowered him to partake of it;
For an entire stranger consumes it,
This is vanity and a terrible misery.
- 3 Even if a man had a hundred sons,
And lived as many years as he wished,
But his soul unsatisfied with good,
And had no burial:
An abortion, I say, is preferable to him.
- 4 For it came into vanity,
Departed into darkness;
And its name is wrapped in darkness.
- 5 As it had not seen the sun nor known it,
this has more rest than the other.
- 6 Though he lived a thousand years twice over,
And yet never saw any good—
Do not all go to one place?

— 19 —

Vanity of virtuous efforts. Puny man against fate.

- 7 All the labor of a man is for his mouth,
Yet his appetite is not satisfied.
- 8 What advantage has the wise man over the fool?
And what the poor, though knowing, how to walk
before the living?
- 9 Better the sight of the eyes;
Than the wandering of the desire,
This also is vanity and vexation of spirit.
- 10 What he is, long ago his name was called;
And it is known that name was: Adam;
And he cannot contend with one,
So far in might excelling.
- 11 For many words increase vanity,
What gain has man?
- 12 For who knows what is best for man in life?
The numbered days of his worthless life which he
spends like a shadow;
Who can inform man what shall be after him,
under the sun?

— 20 —

A variety of proverbs.

- 1 Better a good name than precious oil;
And the day of death than the day of Birth.
- 2 Better to visit a house of mourning,
Than a house of feasting;
For that reveals the end of every man,
And the living will take it to heart.

- 3 Better serious than wanton mirth;
 For an earnest face shows deliberation.
- 4 The heart of the wise seeks the house of grief;
 But the hearth of the foolish — the house of mirth.
- 5 Better to hear the reproof of the wise;
 Than the praise-song of fools.
- 6 For as the crackling of nettles under kettles,
 So is the laughter of fools.
 But this also is vanity.
- 7 Extortion makes a wise man mad;
 And ruins his good disposition.

— 21 —

Sundry maxims

- 8 The end is better than the beginning;
And patience succeeds better than passion.
- 9 Be not hasty, then, to fly into a passion;
for anger chooses its domicile in the bosom of fools.
- 10 Say not: why is it that the former times were better
than these?
For such questioning comes not from wisdom.

- 18 Better hold fast the one,
Nor withdraw your hand from the other;
For he who fears God shall come out of them all.
- 19 Wisdom strengthens the wise man;
More then ten rulers who may be in a city.
- 20 A righteous man, on earth, is never found,
Who does always good and never sins.
- 21 Also give no heed to every word spoken;
Less you may hear your own servants reviling you.
- 22 For many a times as you well know,
That you, yourself, have reviled others.

— 23 —

The search of wisdom leads to a severe judgment of women.

- 23 All this I have essayed by wisdom,
I said: „I will be wise”,
But it was far from me,
- 24 That which exists is far off,
And so exceedingly deep, who can find it?
- 25 Then I turned about to know, to explore,
To search for wisdom and rationalism;
And to know evil, folly, absurdities and madness.

- 26 And I have found something more bitter than death:
It is a woman whose hearth is traps and snares,
And whose hands are bands;
He who pleases God may escape her;
But the sinner may be captured by her.
- 27 See this I have found, says Coheleth:
Adding one to one to find out the account.
- 28 That which my mind was seeking though I found not:
Out of a thousand one man have I found;
Amidst all these one woman seek I still,
But see what I have found:—
That God made human nature right,
But they invented art against nature.

CH. VIII.

— 24 —

Danger of life at court.

- 1 Who is as the wise man?
And who knows how to explain a thing?
A man's wisdom illumines his face
While impudence changes his face.
- 2 I say: keep the king's command;
By reason, of the oath before God.
- 3 Be not hasty to go out of his presence;
Persist not in an evil thing;
For he does whatever he pleases.

- 4 A kings mandate is supreme;
 And who dare say to him: what are you doing?
5 He who keeps a commandment will never know disgrace;
 A wise intellect discerns the favourable moment,
 And the right opportunity when to act.
6 For in every case there is a favourable moment,
 And a proper method of acting.

— 25 —

No resistance against dead.

- O, how great is the misery upon man!
7 For he knows not what it shall be,
 Nor when it shall be, who can tell him?
8 No man has power over the wind,
 To control the wind;
 He has no power over the day of death,
 Nor is there a furlough in time of war;
 Nor will villainy deliver its possessor.

— 26 —

Complete injustice of the world.

- 9 I observed all this when I applied my heart,
 To all the things that are done under the sun;
 At a time when man rules over man to his hurt.
10 Thus, I have seen the wicked buried:—
 The funeral proceeds in stately procession from the
 holy place (*temple*);
 And are praised in the city for their good deeds.

O vanity!

- 11 Because prompt judgment does not follow evil;
Therefore men allow themselves to practice evil.
- 12 Though a sinner does evil a hundred times and
prolongs life,
Yet I know, that it shall be well with those who
fear God;
Who stand in awe before him.
- 13 but it shall not be well with the wicked,
Nor shall he prolong his days, like a shadow;
Because he feared not God.

— 28 —

No good except to eat and be merry.

- 14 This is the enigma that occurs upon the earth:
There are good men who are treated according the
deeds of the wicked;
And bad men who are treated according the deeds
of the upright,
And I exclaimed: this, certainly, is enigmatic!
- 15 Then I extolled pleasure:
Since there is nothing better for a man under the sun,
Except to eat, drink and be merry;
And that this should accompany him for his toil,
During all the days of his life that God has given
to him under the sun.

— 29 —

*No human philosophy can solve the problem of life,
yet he makes the effort.*

- 16 When I applied my heart to know wisdom,
And to comprehend the phenomena that are produced
upon the earth;
— Even if day and night one refuses sleep to his eyes —

- 17 I discovered in all the works of God,
That man is not able to fathom the work which
happen under the sun;
Whatever effort a man may make to search he will
not fathom it;
And even if a sage will assert: „I know !”
He, really, has not been able to fathom it.

CH. IX.

- 1 For all this I have given my heart,
To explain all this:
That the righteous and the wise and their works,
Are in the hand of God;
Love as well as hatred men do not know,
All is before them.
- 2 All come alike to all: one destiny;
The just, the vile, the good, the pure,
The one with sin defiled;
The sacrificer as to him who sacrifice not,
The perjurer as to him who respects an oath.
- 3 This is the greatest evil of all that exists under the sun;
That there should be but one destiny for all;
Therefore the hearth of mankind are also full of evil;
Folly dwells in their hearts while they live,
And — after that — the dead.

- 4 For to him who is enjoined with the living there is hope,
A living dog has greater worth than a lion dead.

— 30 —

No participation in this world's work after dead.

- 5 The living know that they must die,
But the dead know not any thing;
Neither have they any more reward,
For the memory of them is forgotten,
6 Also their loves, their hatreds, and their rivalries,
Have perished a long time since,
And they have no more any portion, forever,
In all that is done under the sun.

— 31 —

*Get all the good you can in this world. No work
or scheme in „Sheol”.*

- 7 Come, then, eat your food with pleasure,
And drink your wine with good humor;
For God has already accepted your works.
8 Let your garments always be white;
And your hair never lack ointment.
9 Enjoy life with the wife you can love,
All the days of your vain life;
Which God has given to you under the sun,
That is all the days of your frivolous existence,
For that is your only portion in life.

The price of your labor which you have performed
under the sun

- 10 Whatever your hand finds to do,
Do it with all your might;
For there, in Sheol (*grave*), where you are going,
There is no activity, no skill, no knowledge and
no philosophy.

— 32 —

No certainty in human affairs or in human efforts.

- 11 Again I saw under the sun:—
 That the race is not to the swift;
 Nor victory to the strong;
 Nor bread to the wise;
 Nor wealth to the skilful;
 Nor favor to the prudent;
 For circumstances and incidents rules them all.
- 12 For man also knows not his opportunity:
 Like fishes caught in a cruel net,
 Or like birds caught in a trap;
 So are men caught at a cruel time,
 When it falls suddenly upon them.

— 33 —

*Merit is not in its place. How little it is recognised
A little folly may render it ineffectual.*

- 13 Here is an example of wisdom,
 As I saw it under the sun,
 And which impressed me greatly.
- 14 A little city with a few men;
 A monarch great invading;
 Besieged it, and built great bulwarks against it.

- 4 If the temper of the ruler rises up against you,
Leave not your position;
For soothing pacifies great offences.
- 5 Another evil that I have seen under the sun,
Regarded as an error proceeding from the government.
- 6 Folly set in great dignity;
While nobles are seated in humble places.
- 7 I have seen servants on horses;
While princes, like servants, walking on foot.

— 35 —

Danger in the ordinary avocation of life.

- 8 Who digs a pit, may fall in it;
And who breaks a wall, a serpent may bite him.
- 9 Who quarries stones may be hurt by them;
And who fells trees is endangered by them.
- 10 If the iron is blunt,
Edge not sharpened;
Exert more strength,
For real success — forethought.

— 36 —

Speech of the wise — speech of the foolish.

- 11 If a serpent stings for lack of charming,
Then there is no advantage in the charmer.

20 Course not the king even in your thought,
 Nor the rich man in your bed-chamber;
 For a bird of the sky may carry your voice,
 And he who has wings may reveal your secret.

Ch. 11

— 38 —

To understand how to speculate in business. To proceed without prevision when it is a question of the source of life.

1 Cast your bread upon the waters,
For you shall find it after many days,

2 Devide a portion into seven,
And even into eight,
For you know not what evil may happen on
the earth.

3 When the heavens are charged with clouds,
 A shower of rain will occur;
 When a tree falls southward or northward,
 Wherever it falls — there it will remain.

4 He that watches the wind will not sow,
And he who looks for the clouds will not mow.

5 As you know not the cause of the wind,
Nor the bones of the embryo in a pregnant woman,
So you know not the action of God,
Who makes all.

6 Sow your seed in the morning,
And let not your hand rest in the evening;
For you know not which will prosper,
This — that, or both alike will do well.

7 Truly light is sweet!
And a pleasure for the eyes to see the sun.

8 If many years are man's, rejoice in them all,
And let him remember the dark days, which will
 be many,
All that coming vanity.

— 39 —

Old age. The dissolving of the earthly house.

9 Young man, enjoy your youth !
And delight your heart while young!
Walk in the ways of your heart;
According the caprices of your eyes.
[But know that for all these things God will bring
 you into judgment.]

10 Remove sorrow from your heart;
Put away suffering from your body;
(*Haste*) for youth and freshness pass away quickly.

Ch. 12

1 [Remember your creator in the days of your youth]
Before the evil days come nigh,

And before the years draw near, when you will say:
„I have no pleasure in them”.

2 Before sun and light are obscured,
 And the moon and stars are darkened,
 And the clouds return after the rain.

3 When the guards of the house will tremble,
 And the strong men wil bow down,
And the grinders will cease because they are few.
And the light of the windows be dim,

4 And the doors shall be shut in the street,
For the sound of the grinding is low.
 When the chirp of a bird alarms;
 And singers — depress.

5 Also afraid of a hight,
 Of terrors on the roadway;

 The almond tree blooms (*white*),
 The grasshopper burdensome,
 And the caper-berry ineffectual;

 For man goes to his eternal home,
 And the mourners walk around the street:

6 Before the silver cord is severed;
 The golden lamp broken;
 The pitcher shattered at the spring;
 And the wheel crushed at the cistern.

7 When dust returns to dust,
 As it was;
 And the spirit return to God,
 Who gave it.

8 Vanity of vanities; (says Coheleth)
 (*Vanity of vanities*);
 All — vanity.

— 40 —

The compiler praising Coheleth. The grand conclusion.

9 And further, because Coheleth was wise,
 He continued to teach the people;
 While he tested, examined and arranged many proverbs.

10 Coheleth sought to find beautiful words;
 Uprightly written; maxims of truth.

11 Words of the wise are as goads;
 As nails fastened — masters of assemblies;
 Gived by one shepherd.

12 As for more (*books*) than these¹), my son, be warned,
For many composed books have no aim,
And much study is a weariness of the flesh

13 THE GREAT CONCLUSION HEAR !

13 Fear God,
Keep his command;
For this is the whole duty of mankind.

14 For God will bring into judgement every act:
— Concerning every secret *thought* —
Whether good or bad.

13 Fear God,
Keep his command;
For this is the whole duty of mankind.

¹) This is a warning against other books than the Bible. It may refer against rival writings as wisdom of Solomon and B. S. (so Krochmol), or against heathen writings, as the 300 volumes of Epicurus, or of his desciple Apolodorus, numbering 400 vol. and other like writings, likely to unsettle the faith of a young man. Plumptre.

12 אָבער פון מעהרערע ביכער, ווי די (24)¹, מיין זוהן,
זיי פאַרזיכטיג;

ווייל פיעלע פערפאַסטע ביכער האבען קיין צוועק ניט;
און פיעל שטודירען שוואכט אָב דעם קערפער.

13 ענדע לעקטשור

אלעס אויסגעהערט.

האָב מורא פאַר גאָט;

האַלט זיין געבאָט;

ווייל דאָס איז דער גאנצער אינהאַלט פונ'ם מענשען.

14 דען יעדע האנדלונג וועט גאָט בריינגען פיר זיין
אורטהיילס-קראַפּט;

— וועגען דאָס פערבאַרגענע —

אויב גוט אָדער שלעכט געמיינט.

¹ זעה אינהאַלט 240, זייטע 15.

² מיר האָבען אַינגעטיילט קהלת אין 40 אָבטיילונגען צוליבע די 40 הבלים
אין דיווען ספר.

- 12 וַיִּתֵּר מִהֶמָּה בְּנֵי הַזֹּהָר;
עֲשׂוֹת סִפְרִים הִרְגָה אֵין קֶץ,
וְלִהְיוֹת הִרְגָה יִגְעַת בְּשָׂר.

13 סוּף דְּבַר.

הַכֹּל נִשְׁמָע.
אֶת־הָאֱלֹהִים יֵרָא;
וְאֶת־מִצּוֹתָיו שְׁמוֹר;
כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם.

- 14 כִּי אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים יָבֹא בְּמִשְׁפָּט,
עַל כָּל־נַעֲלָם; אִם־טוֹב וְאִם־רָע.

סוּף דְּבַר, הַכֹּל נִשְׁמָע.
אֶת־הָאֱלֹהִים יֵרָא;
וְאֶת־מִצּוֹתָיו שְׁמוֹר;
כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם.

- 6 איידער דאָס זילבערנע-קייטעלע ווערט איבערגעריסען;
 דער גאלדענער רונדער-לאָמפּ—געשטירצט;
 דער קרוג ביים קוואַל-צעבראָכען; —
 און דער ראָד ביים ציסטערנע-צעשמעטערט. —
- 7 ווען דאָס אַטאָם שטויב קומט צוריק צו דער ערד,
 וואו עס איז פריהער געווען;
 אין דער נייסט-צוריק צו גאָט,
 וועלכער האָט עס געגעבען.
- 8 אַה! עס איז אנרויסער גאָר נישט; (זאָגט קהלת)
 (עס איז אנרויסער גאָר נישט);
 דער גאָר איז אנאָר נישט.

— 40 —

— עפילאג —

- 9 און נאָך מעהר: קהלת, זייענדיג אזא געלעהרטער;
 האָט נאָך געפונען צייט צו האַלטען וויסענשאפטליכע
 לעקטשורס, פיר דאָס פאָלק;
 וועהרענד ער האָט גוט אויסגעפאָסט, טיעף גאָכענדענקט,
 און פער-פאָלקאָמט פיעלע שאַרפזינגיגע שפּריכ-ווערטער.
- 10 קהלת האָט אימער געזוכט אַרויסצובריינגען געלונגענע פראָזען;
 אויפריכטיג געשריעבען — עכט ליטעראַריש.
- 11 ווערטער פון חכמים זיינען ווי טרייב-שטעקענס;
 ווי צוועקס איינגעהאַמערט — ווערטער פון די העררן
 רעדאָקטאָרען¹
 אַרויסגעגעבען פון אנעוויסען פאָלקס-פיהרער.

¹ אָדער קאָמפּילאַטאָרען.

6 עד אשר לא ירחק חבל הכסף,

ותרץ גלית הזהב;

ותשבר בר על-המבוע,

ונרץ הנקבל אל-הבור.

7 וישב העפר על-הארץ,

כשקיה;

והרוח תשוב אל-האלהים,

אשר נתנה.

8 הבל הבלים אמר הקוקלת,

הכל הבל.

— 40 —

עפילון

9 ויתר שהיה קהלת חכם;

עוד למד-דעת את-העם,

ואזן וחקר, תקן משלים הרבה.

10 בקש קהלת למצא דברי-חפץ;

יכתוב ישר דברי אמת.

11 דברי חכמים כדברנות;

ובמשמרות נטועים בעלי אספות;

נתנו מרעה אחד.

איידער עס טרעטען אריין די יאָהרען, ווען דו וועסט זאָגען:
 „איך האָב שוין פון זיי קיינע נוצען“.

2

איידער די זונן, דאָס ליכט, ווערט טונקעל;
 איידער די לבנה און די שטערן ווערען פינסטער;
 און די וואַלקענס, גאָכ'ן רעגען, קומען באלד צוריק.

3

ווען די הויז וועכטער ציטערען; (הענד)
 די בראַווע העלדען בויגען זיך; (פֿיס)
 די מאַהלערס הערען אויף, ווייל זיי זיינען וועניג; (צייהנער)
 און דאָס ליכט¹ אין די פענסטער ווערט טונקעל. (אויגען)

4

די גאָס-טירען ווערען צו געשלאָסען. (ליפען)
 ווייל דאָס מאַהלען ווערט שוואַכער;
 שטעהט אויף איבער אַפּיפּין פון אַפּויגעלע;
 און ווערט גערוועזן צוליב אַמחיקאַלישען טאָן.

5

האַט מורא פאַר אַהויבקיט;
 שרעקט זיך פאַר אַנאַנז;
 דער מאַנדעל-בויס בלומט ווייס;
 דער הייסעריג-אַלאַסט;
 און דער בענעהר געשטערט;
 ווייל דער מעגש געהט שוין אין זיין אייביגע היים,
 און די קלאַג-מוטערס דרעהן זיך שוין אַרום אין גאָס.

¹ הרואות—כמו האורות.

וְהִנֵּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר:
אֵין-לִי בָהֶם חֶפֶץ.

2 עַד אֲשֶׁר לֹא-תִחַשֵּׁד הַשָּׁמַשׁ,
וְהָאֹר וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים;
וּשְׁבוּ הָעֵבִים אַחֵר הַנָּשִׁים.

3 בַּיּוֹם שִׁינְעוּ שִׁמְרֵי הַבַּיִת,
וְהִתְעַוְּתוּ אֲנָשֵׁי הַחֵיל;
וּבָמְלוּ הַמַּחֲנוֹת בִּי מַעֲמֹו,
וְחָשְׁכוּ הָרְאוֹת בְּאַרְבוֹת.

4 וְסָגְרוּ דְלָתַיִם בְּשׁוֹק,
בְּשֹׁפֶל קוֹל הַמַּחֲנֶה;
וַיָּקוּם לְקוֹל הַצִּפּוֹר,
וַיִּשְׁחוּ כָל-בָּנוֹת הַשִּׁיר.

5 גַּם מִגְבֵּה יִירָאוּ,
וְחִתְחִתִּים בִּדְרָד;
וַיִּנְאֹץ הַשָּׁקֵד,
וַיִּסְמַבֵּל הַחֲנֹב,
וְתַפֵּר הָאֲבִיוָּנָה;
כִּי-הָלַךְ הָאָדָם אֶל-בֵּית עֲלָמוֹ,
וְסָבְבוּ בְשׁוֹק הַסּוֹפְרִים.

6 פערזעע דיינע זוימען אין דער פריה;
 פערלעג ניט דיינע הענר אין אָווענד;
 ווייל דו ווייסט ניט ווער עס וועט זיין ערפאלגרייך,
 דער, יענער, אָדער ביידע גלייך געראַטען.

7 ווי זיס דאָס ליכט!
 ווי אנגענעהם פיר די אויגען צו זעהן די זונן!

8 ווען דער מענש זאָל פיעל יאָהרען לעבען,
 זאָל ער אַלע פערבריינגען אין פרעהליכקייט;
 און געדענקען די פיעלע קומענדע פינסטערע טעג,
 דעם גאנצען קומענדען גאָר נישט.

— 39 —

9 יונגער מאַן, פרעה זיך אין דיין אונשולדיגע קינדהייט!
 זיי גוט אויפגעלעגט אין דיין פריהלינג!
 פיהר זיך ווי דיין האַרץ דיקטירט דיר;
 ווי דיינע אויגען קאָפּרזיווען דיר;
 [אַבער ווייס דאָס גאָט וועט פאַר אַלעס פאָדערען רעכענונג]¹,

10 שאַף אָב ערגערניס פון דיין האַרצען,
 בעזייטיג עלענד פון דיין קערפער;
 ווייל יונגענד און פריהלינג האַלט ניט לאַנג אָן.

יב

1 [געדענק דיין בעשעפער אין דיין יונגענד!]
 איידער עס קומען אָן די טרויעריגע טעג.

¹ די קלאַמערען צייגען וואו עס האָט איבער דעם געדאַנק.

- 6 בִּבְקָר וְרַע אֶת־זֶרְעָה,
וְלָעָרֵב אֶל־פִּנּוֹחַ יָדָה;
כִּי אֵינָהּ יוֹדֵעַ אִי זֶה יָכֹשֶׁר,
הִזֶּה אוֹ־זֶה וְאִם שְׁנֵיהֶם כְּאַחַד מוֹכִים.
7 וּמִתּוֹק הָאוֹר;
וְמוֹב לְעֵינַיִם לִרְאוֹת אֶת־הַשָּׁמֶשׁ.
8 כִּי אִם־שְׁנַיִם הִרְבָּה יַחֲיָה הָאָדָם,
בְּכָכָם יִשְׁמַח;
וַיִּזְכֹּר אֶת־יָמֵי הַחֹשֶׁךְ כִּי־הִרְבָּה יַהֲיוּ;
כָּל־שָׂבָא הֶבֶל.

— 39 —

- 9 שָׂמַח בְּחֹר בְּיִלְדוּתָהּ,
וַיִּשְׁיבָהּ לָבָה בַּיָּמִי בְּחֹרוּתֶיהָ;
וְהִלָּךְ בְּדַרְכֵי לָבָה,
וּבְמַרְאֵי עֵינֶיהָ;
וְדַע כִּי עַל־כֵּד־אֱלֹהִים יִבְיָאֵךְ הָאֱלֹהִים בְּמִשְׁפָּט.
10 וְהִסֵּר כַּעַם מִלִּבָּהּ,
וְהִעֲבִיר רָעָה מִבְּשָׂרָהּ;
כִּי־הִי־לְדוֹת וְהִשְׁחָרוֹת הֶבֶל.

יב

- 1 וַיִּזְכֹּר אֶת־בוֹרְאָהּ בַּיָּמִי בְּחֹרוּתֶיהָ
עַד אֲשֶׁר לֹא־יָבֹאוּ יָמֵי הָרָעָה,

— ע פ י נ ר א מ —

- 20 שילט ניט א קעניג זאגאר צווישען דינע בעסטע פריינד;
און אן איינפלוסרייכען מאן — זאגאר אין דיין שלאף צימער;
ווייל א פויגעלע אין דער לופטען קען אַבטראָגען א קלאַנג,
און געפליגעלטע (געאַמטע) — אַבדערצעהלען א וואָרט.

— 38 —

יא

- 1 וואָרף דיין ברויט אויפ'ן וואַסער;
ווייל אין א צייט אַרום וועסטו עס געפינען.
2 (אייגענמחוס) צוטהייל אין זיעבען,
אָדער בעסער אין אַכט חלקים;
ווייל דו ווייסט ניט וואָס פאַר אן אונגליק עס קען קומען
אויף דער ערד.

— ע פ י נ ר א מ —

- 3 ווערען וואַלקענס מיט (פייכטקייט) אָנגעזאָפּט,
וועט עס גיסען רעגען אויף דער ערד;
פאַלט אַ בויס נאָך דרום אָדער צפון,
וועט ער ליעגען וואו ער וועט פאַלען.
4 ווער עס וואָרט אויפ'ן ווינד וועט ניט זעען,
און ווער עס קוקט אין די וואַלקענס וועט ניט שניידען.
5 אַזוי ווי דו ווייסט ניט דעם גאַנג פון ווינד,
און וועגען דאָס געביין אין אַ שוואַנגערע פרוי;
אַט אַזוי ווייסטו ניט גאָט'ס פיהרונג,
ווי ער האָט אַלעס בעשאַפּען.

— מִכָּתָם. —

- 20 גַּם בְּמִדְעָךְ מֶלֶךְ אֱלֹהִים תִּקְלָל;
וּבְחֲדָרֶי מִשְׁכְּבֶךָ אֱלֹהִים תִּמְכַּל עֲשִׂיר;
כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת־הַקּוֹל;
וּבַעַל הַכְּנָפִים יוֹדֵד דָּבָר.

— 38 —

יא

- 1 שְׁלַח לַחֲמֶךְ עַל־פְּנֵי הַמָּוֶם;
כִּי־כָרֵב הַיָּמִים תִּמְצָאֵנוּ.
2 תֵּן־חֶלֶק לְשִׁבְעָה;
וְגַם לְשִׁמוֹנָה;
כִּי לֹא תִדַּע מַה־יְהִי רָעָה עַל־הָאָרֶץ.
מִכָּתָם.

- 3 אִם־יִמְלְאוּ הָעֵבִים גִּשְׁם,
עַל־הָאָרֶץ יִרְיִקוּ;
וְאִם יִפּוֹל עֵץ בְּדָרוֹם וְאִם בְּצָפוֹן,
מְקוֹם שִׁיפּוֹל הָעֵץ שָׁם יִהְיֶה.
4 שֹׁמֵר רוּחַ לֹא יוֹרֵעַ;
וְרֹאֶה בְּעֵבִים לֹא יִקְצוֹר.
5 בְּאֲשֶׁר אֵינָהּ יוֹדֵעַ מַה־הִרְדָּה הָרוֹמ,
בְּעֲצָמַיִם בְּבִטָּן הַמְּלָאָה;
כָּכָה לֹא תִדַּע אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת־הַכֹּרֶ.

- 12 ווערטער פון א חכם איז בעגאסען מיט חן;
וועהרענד — פון א נארען פערדארבט איהם.
- 13 ער הויבט אָן מיט נארעשקייט;
און לאָזט אויס מיט גראָבע משונעת;
א נאר רעדט צו פיעל:—
- 14 (דער מענש ווייס ניט וואָס פאַר איהם איז געווען,
טו ווער וועט איהם זאָנען וואָס נאָך איהם וועט זיין?)
- 15 שטרעבונגען פון נארען פערמאטערט יעדען איינעם פון זיי;
וואָס ווייס ניט ווי צו געהן (לעהרנען) אין שטאָדט.

— 37 —

— ע פ י נ ר א ס —

- 16 וועה, צו דיר, לאַנד! וועמעס קעניג איז א קינד,
און וועמעס פרינצען באַלעווען ביז אין דער פריה.
- 17 גליקליך, ביזטו, לאַנד! וועמעס קעניג איז אן עדעלמאַן,
און וועמעס פרינצען עסען אין דער צייט;
אום צו זיין קרעפטיג, ניט צו באַלעווען.
- 18 דורך פוילקייט פאלט איין דער ראַך,
און דורך לעדיג געהן רעגענט אריין אין הויז.
- 19 מען מאַכט לוסטיגע באַנקעטען,
מען טרינקט וויין צו רייצען דאָס לעבען,
און פאַר אלעס צאָהלט מען מיט (קהלשע) געלט⁰.

⁰ דער פסוק בעלאַנגט צו פסוק 16.

- 12 דְּבָרֵי פִי־חָכָם חֲזָן;
וְשִׁפְתוֹת כָּסִיל תִּבְלָעֵנּוּ.
- 13 תַּחֲלֹל דְּבָרֵי־פִיהוּ סִכְלוֹת;
וְאַחֲרִית פִּיהוּ הוֹלִלוֹת רָעָה.
- 14 וְהַסֵּכֶל יִרְבֶּה דְּבָרִים:—
(לֹא־יֵדַע הָאָדָם מַה־שִּׁיְהִיָּה,
וְאֲשֶׁר יִהְיֶה מֵאַחֲרָיו מִי יֵיזֵר לוֹ?)
- 15 עֲמַל הַכִּסְיִלִּים תִּינָעֵנּוּ;
אֲשֶׁר לֹא־יֵדַע לָקֶבֶת אֶל־עִיר.

— 37 —

מִכְתָּם. —

- 16 אִי־לֹד אֶרֶץ שְׂמֹלֶכֶךָ נָעַר;
וְשָׂרֶיךָ בִּבְקָר יֹאכְלוּ.
- 17 אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׂמֹלֶכֶךָ בְּנ־חֹזְרִים,
וְשָׂרֶיךָ בָּעֵת יֹאכְלוּ;
בְּגִבּוֹרָה וְלֹא בַשְּׂתִי.
- 18 בַּעֲצָלְתִּים יִמָּד הַמְּקָרָה;
וּבְשִׁפְלוֹת יָדִים יִדְרֹף הַבָּיִת,
- 19 לְשִׁחּוֹק עֲשִׂים לָחֶם,
וַיֵּין יִשְׂמַח חַיִּים;
וְהַכֶּסֶף יַעֲנֶה אֶת־הַכֹּל.

- 4 ווען דער הערשער ווערט אויפגעברויזט געגען דיר,
פערלאָז ניט דיין שטעלע;
ווייל אונטערטהעניגקייט בעזענפט מיט גרויסע זינד.
- 5 עס ניט אן עולה וואָס איך האָב בעמערקט דאָ אונטער דער זונן;
בעצייכענט אלס א פערזעהן פון דער רעגירונג.
- 6 טויגעניכטס בעמערעטען הויכע שטעלען;
וועהרענד רייכ־בענאכטע זיצען ניעדריג.
- 7 איך האָב געזעהן שקלאפען אויף פערד;
און פרינצען, ווי שקלאפען, געהן אויף דער ערד.

— 35 —

- 8 ווער עס גראַבט א גרוב קען דאָרט אריינפאלען;
און ווער עס ברעכט דורך א וואנט קען פון א שלאַנג
געביסען ווערען.
- 9 ווער עס ברעכט שטיינער קען פֿערוואונדעט ווערען;
און ווער עס האַקט האַרץ איז אין געפאָהר.

— ע פ י ג ר א ס —

- 10 ווען דאָס אייזען איז טעמפּ,
און מען שאַרפט עס ניט אָן;
מוז מען צולייגען מעהר קראַפט
ווייל דער הויפט טרפאלג — איבערלעבונג.

— 36 —

- 11 אויב א שלאַנג בייסט אויס מאַננעל פֿון פאַררעדען;
וועט שוין דער פאַררעדען ניט העלפען.

- 4 אִם־רוּחַ הַמּוֹשֵׁל תַּעֲלֶה עָלַיָּה,
מְקוֹמָהּ אֶל־תֵּנַח;
כִּי מֵרַפָּא יִנָּח חֲמָאִים גְּדוֹלִים
יֵשׁ רָעָה רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמַשׁ;
5 בְּשׁוֹגְגָה שִׁיָּצָא מִלִּפְנֵי הַשֶּׁלִּיטָה.
6 נָתַן הַסֶּכֶל בְּמִרוּמַיִם רַבִּים;
וַעֲשִׁירִים בַּשֶּׁפֶל יֵשְׁבוּ.
7 רְאִיתִי עֲבָדִים עַל־סוּסִים;
וְיֹשְׁרִים הַלְכִים בַּעֲבָדִים עַל־הָאָרֶץ.

— 35 —

- 8 חֲפֹר גּוֹמֵץ בּוֹ יִפּוֹל;
וּפְרֹץ גָּדָר יִשְׁכְּנוּ נָחָשׁ.
9 מִסִּיעַ אֲבָנִים יַעֲצֹב בָּהֶם;
בְּזָקַע עֲצִים יִסְכֵּן בָּם.

— מִבְּתָם. —

- 10 אִם־קָהָה הַבְּרוֹל;
וְהוּא רֹא־פָנִים קָלְקַל;
וַחֲזִילִים יַגִּבּר;
וַיִּתְרוֹן הַכְּשִׁיר חֲכָמָה.

— 36 —

- 11 אִם־יִשְׂדֵּה הַנָּחַשׁ בְּלוּא־לֶחֶשׁ;
וְאִין יִתְרוֹן לְבַעַר הַלְשׁוֹן.

- 15 גראדע האָט זיך דאָרט איינגעפונען אן אַרעם-געלעהרטער מאַן,
און ער, מיט זיין חכמה, האָט דאָס שטערטעלע געראטעוועט;
אַבער קיינער האָט יענעם געלעהרטען קיין אנערקענונג
ניט געשענקט.
- 16 דעריבער האָב איך געמאַכט די בעמערקונגען:
„חכמה איז בעסער פון מאַכט;
נאָר די חכמה פונ'ם אַרעמען פּעראַכטעט מען;
און זיינע קלוגע ווערטער וויל מען ניט אויסהערען“.
- 17 ווערטער פון חכמים אין דער שטיל, הערט מען בעסער,
אלס דאָס שרייען וואָס הערשט ביי נארען.⁽¹⁾
- 18 חכמה בריינגט מעהר נוצען ווי מלחמה-וואַפען;
אַבער איין פּעהל־טריט פּערניכטעט פיעלע גוטעס.
- י
- 1 איין פליעג⁽²⁾ פּערדארבט אָפט דעם בעסטען אייהל;
און אַקליין נארעשקייט וועגט אָפט אַריבער חכמה מיט כבוד צוואַמען.

— 34 —

- 2 רעכטס ליעגט דאָס האַרץ פון חכם;
לינקס ליעגט דאָס האַרץ פון נארען.
- 3 זאָגאר אין וועג וואו דער נאָר געהט, פּעהלט איהם פּערשטאַנד,
און זאָגט אלעמען אָן: „דאָס איז אַ נאָר“.

⁽¹⁾ חמושל בכסילים. ⁽²⁾ זבוב אחד מזבובי מות.

15 וּמָצָא בָּהּ אִישׁ מִסֵּבֵן חָכָם,
וּמַלְטָהּ הוּא אֶת־הָעִיר בְּחֻקָּתָהּ;
וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת־הָאִישׁ הַמִּסֵּבֵן הַהוּא.

16 וְאָמַרְתִּי אָנִי:

טוֹבָה חֻקָּמָה מִנִּבְוִיָּה;
וְחֻקָּמַת הַמִּסֵּבֵן בְּזוּיָה;
וְדִבְרֵיו אֵינָם נִשְׁמָעִים.

17 דְּבָרֵי חֻקָּמַיִם בְּנִחַת נִשְׁמָעִים;
מִנְעֻקַּת מוֹשֵׁל בְּבָסִידִים.

18 טוֹבָה חֻקָּמָה מִכָּלִי קָרָב;
וְחוֹשָׂא אֶחָד יֵאָדָר טוֹבָה הֶרְבֵּה.

י

1 זְבוּבֵי מוֹת⁰, יִבְאִישׁ יִכְיֶעַ שְׁמֹן רוֹקְחָה;
יָקָר, מִחֻקָּמָה מִכְבוֹד, סִבְלוֹת מָעֵט.

— 34 —

2 לֵב חָכָם לִימִינוֹ;
וְלֵב בָּסִיל לְשִׁמְאָלוֹ.

3 וְגַם־בִּהְרָדָה פֶּשֶׁה־סָכָל הִלְךְ לְבֹו חֶסֶד;
וְאָמַר לְכָל: „סָכָל הוּא“.

- 10 אלע אנגעלעגנהייטען וואָס דיר קומט צו דער האַנד,
פערטיג אָב מיט געשיקטליכקייט;
ווייל דאָרטען אין שאול, (יענע וועלט) וואוהין דו געהסט,
הערט אויף טאלאנט, קונסט, קענטניס און פילאָזאָפיע.

— 32 —

- 11 ווידער האָב איך עטוואָס בעמערקט דאָ אונטער דער זונן:
אז ניט די שנעל-פיסיגע געווינען אַ וועט-לויף;
און ניט די בראַווע — אַ שלאַכט;
געלעהרטע זיינען ניט אימער פערזאָרגט מיט בדויט,
ווי פערניפטיגע — מיט רייכטהום,
אָדער וויסענשאַפטס-לייטע מיט בעקוועמליכקייט,
ווייל אומשטענדע און צופעלע רעניערט אלעמען.
12 דער מענש ווײַס ניט זײַן שיקזאַל;

אקוראַט ווי פיש וועלכע ווערען געפאַנגען אין דער ביזער נעטץ,
אָדער ווי פויגעלעך וועלכע ווערען געכאַפּט אין אַ פאַסטקע;
גראַדע ווי זיי ווערען מענשען פערשטריקט אין אַן אונגליקס-צייט
ווען עס קומט אויף זיי פלוצלונג.

— 33 —

- 13 אַט איז אַ ביישפּיעל פון חכמה, ווי איך האָב עס אויפגעפאַסט
דאָ אונטער דער זונן,

און וואָס אויף מיר האָט עס אַ שטאַרקען אייגנדרוק געמאַכט:

- 14 אַ שמעדטעלע אַ קליינס — מענשען ווייניג;
גענען איהר האָט אַ מעכטיגער קעניג אַרויסגעטראָמען,
איהר בעלאַגערט,
און אַרומגענומען מיט שטאַרקע פעסטונגען.

- 10 כל אשר תמצא ידך לעשות,
בְּכִתְּךָ עֲשֵׂה;
כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחִשְׁבֹּן וְדַעַת וְחִכְמָה,
בְּשֹׂאֵל אֲשֶׁר אַתָּה הַלֵּךְ שָׁמָּה.

— 32 —

- 11 שִׁבְתִּי וְרָאָה תַּחַת־הַשָּׁמֶשׁ:
כִּי לֹא לַבָּקִלִים הַמְרוֹץ;
וְלֹא לַנְּבוֹרִים הַמְלַחֲמָה;
וְגַם דָּא לַחֲכָמִים לֶחֶם;
וְגַם לֹא לַנְּבִנִים עֶשֶׂר;
וְגַם לֹא לַיָּדָעִים חֵן;
כִּי־עַת וּפָנַע יִקְרָה אֶת־כָּלֶם.
12 כִּי גַם לֹא־יִדַּע הָאָדָם אֶת־עֲתֹו;
בְּדָנִים שְׁנֵאֲחֻיִם בְּמִצּוּדָה רָעָה;
וּכְצַפְרִים הָאֲחֻזּוֹת בַּפֶּח;
כֹּהֶם יִקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם לַעַת רָעָה;
כְּשֶׁתִּפּוֹר עָלֵיהֶם פֶּתָאם.

— 33 —

- 13 גַּם־זֶה רָאִיתִי חֲכָמָה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ,
וְגִדּוּלָה הִיא אֵלַי;
14 עִיר קַטְנָה וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט,
וּבֹא־אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסָבַב אֹתָהּ;
וּבָנָה עָלֶיהָ מִצּוּדִים גְּדוֹלִים.

4 דאך, ווער עס איז נאך פעראייניגט מיט די לעבעדיגע
האט א האפפענונג;

א לעבעדיגער הונד איז בעסער אָב ווי א טויטער לייב.

— 30 —

5 לעבעדיגע ווייסען דאָס זיי וועלען שטארבען,
וועהרענד טויטע ווייסען קיין זאך ניט;
און האָבען מעהר קיין בעלוינונג, דען זייער געדעכטנים
ווערט פערנעסען.

6 זייערע ליעבעס, זייערע אינטריגעס מיט זייערע קאנקורענצע,
זיינען שוין לאנג פערשוואונדען;
און קענען שוין מעהר קיין אנטהייל ניט נעהמען,
אין אלעס וואָס פאָסירט דאָ אונטער דער זונן.

— 31 —

7 אלזאָ עס דיין ברויט אין פרעהליכקייט;
טרינק דיין וויין גוט אויפגעלייגט;
ווייל נאָט האָט שוין לאנג איינגעשטימט צו דייע האַנדלונגען.

8 דייע קליידער זאָלען אימער זיין ווייס;
דייע האָר — בעשפּריצט מיט פאַרפּוס-אייהל;

9 געניס דאָס לעבען מיט די פרוי וועלכע דו ליעבסט,
דיין גאנצען צוועקלאָזען לעבען;
פיעל ער האָט דיר בעשטימט דאָ אונטער דער זונן,
אין דיין ענטווישענדען לעבען,

ווייל נאָר דאָס איז דיין בעלוינונג אין לעבען,
פאַר דיין קוועלען זיך וואָס דו קוועלסט זיך דאָ אונטער דער זונן.

4 כִּי־מִי אֲשֶׁר יִבְחַר אֶל כָּל־הַחַיִּים יֵשׁ בְּפִחוֹן;
כִּי־לְכָל־כֵּי הִי הוּא שׁוֹב מִן־הָאָרֶזֶה הַמֵּת.

5 כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים שְׂמִמָּתוֹ;
וְהַמֵּתִים אֵינָם יוֹדְעִים מָאוּמָה;
וְאֵין־עוֹד לָהֶם שָׂכָר, כִּי נִשְׁבַּח וְכָרַם.
6 גַּם אֶהְבֶּתֶם, גַּם־שִׁנְאַתֶּם גַּם קִנְאַתֶּם;

כָּכָר אֲבָדָה,
וְחֶלֶק אֵין־לָהֶם עוֹד לְעוֹלָם,
בָּכָל אֲשֶׁר־נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ.

— 30 —

7 לֵךְ אֲכַל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶה,
וּשְׂתֵה בְּלֵב־טוֹב יִינֶה;
כִּי כָכָר רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת־מַעֲשֵׂיךָ.

8 בְּכָל־עֵת יִהְיוּ בְּנִדְיָה לְבָנִים;
וְשָׂמֵן עַל־רֹאשְׁךָ אֶל־יַחֲסָר.

9 רְאֵה חַיִּים עִם־אִשָּׁה אֲשֶׁר־אֶהְבֶּתָּ,
כָּל־יָמֶי חַיֵּי הַבְּלָה;
אֲשֶׁר נִתְּנָה לָךְ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ כָּל יָמֵי הַבְּלָה;
כִּי הוּא חֲלָקָה בַּחַיִּים;
וּבַעֲמָלָה אֲשֶׁר־אַתָּה עֹמֵל תַּחַת הַשָּׁמַשׁ.

17

האָב איך איינגעזעהן אין אלע גאָט'ס-ווערק,
 דאָס דער מענש איז ניט פעהיג צו בעגרייפֿען די ווירקונג,
 ווי אזוי עס ווירקט עס דאָ אונטער דער זונן;
 ווי פיעל אַ מענש זאָל זיך ניט מאַטערן אויסצוגעפינען
 וועט ער אַלץ ניט אויסגעפינען;
 און זאָגאר ווען אַ חכם וועט זאָגען: „איך מוז אויסגעפינען“
 וועט איהם אַלץ ניט געלינגען.

ט

1

ווייל ווענען דעם אלעם האָב איך אָנגעווענדעט מיין האַרץ,
 אום דאָס אלעס קלאָהר צו מאַכען;
 דאָס די צדיקים און די חכמים מיט וייערע אויפטועכצען,
 זיינען ביי גאָט אין האַנד;

2

ליעבע אָדער האָס בעגרייפֿט ניט דער מענש,
 אלעס איז בעשטימט פאַר זיי (אין פאַראויס).
 איין און דער זעלבער צופאַל פאַר אלעמען;
 פאַר דעם צדיק ווי פאַר דעם רשע;
 דעם גוטען דעם ריינעם, ווי פאַר דעם אונדיינעם;
 דעם וואָס בריינגט אָפּפער, ווי דער וואָס בריינגט ניט;
 דער בעסטער ווי דער ערגסטער;
 דעם פאַלש שווערער ווי דער וואָס אַכט אַ שבועה.
 אַט דאָס איז דער „וועלט שמערץ“ וואָס עקזיסטירט

דאָ אונטער דער זונן;

אז איין און דער זעלבער צופאַל זאָל זיין גלייך פאַר אלעמען!
 דעריבער איז דעם מענשענ'ס האַרץ פול מיט אַלל דאָס ביין,
 לייכטזיניגקייט פערנעחטט זייער געדאַנק זאָ לאנג זיי לעבען,
 און דאָן — באַלד צו די טויטע.

- 17 וְרָאִיתִי אֶת-כָּל-מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים,
כִּי לֹא יוֹכֵל הָאָדָם לִמְצוֹא אֶת-הַמַּעֲשֶׂה
אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת-הַשָּׁמַיִם;
בִּשְׁלֹל אֲשֶׁר יַעֲמַל הָאָדָם לְבַקֵּשׁ וְלֹא יִמָּצֵא;
וְגַם אִם-יֹאמַר הַחֲכָם לְדַעַת לֹא-יֻכַּל לִמְצֹא.

ט

- 1 כִּי אֶת-כָּל-זֶה נִתְּנִי אֶל-לִבִּי
וְלָבוֹר אֶת-כָּל-זֶה;
אֲשֶׁר הַצַּדִּיקִים וְהַחֲכָמִים וְעַבְדֵּיהֶם,
בְּיַד הָאֱלֹהִים;
גַּם אֶהְרֶה גַם-שֹׁנְאָה אֵין יוֹדֵעַ הָאָדָם,
הַכֹּל לִפְנֵיהֶם.
2 הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לְכָל מְקָרָה אֶחָד:
לַצַּדִּיק וְלָרָשָׁע,
לְטוֹב וְלְרָשָׁהוּר וְלְשָׂמָא;
וְלִזְבָּח וְלֹאֲשֶׁר אֵינָנו זֹבָח;
כְּטוֹב כַּחֲמָא;
הַנִּשְׁבָּע בַּאֲשֶׁר שְׂבוּעָה יֵרָא.
3 זֶה וְרָע כָּל אֲשֶׁר-נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַיִם;
כִּי מְקָרָה אֶחָד לְכָל;
וְגַם לֵב בְּגִי-הָאָדָם מְלֹא-רָע,
וְהוֹלְדוֹת בְּלִבָּם בְּתִיּוּהֶם;
וְאַחֲרָיו אֵל-הַמָּתִים.

— 27 —

- 11 ווייל דער אורטהייל פיר פערברעכען ווערט ניט גיך אויסגעפיהרט;
דעריבער ערלויבען זיך מענשען צו טהאן שלעכטעס.
- 12 זאגאר א זינדיגער זאל בעגעהן הונדערט (פערברעכענס)
און לאנג לעבען,
בין איך איבערצייגט: דאס בעסער אָב וועלען זיין
די גאט'ס-פאַרכטיגע;
די וועלכע האָבען אַבשיי פאַר איהם.
- 13 דען דעם רשע וועט דאָך ניט זיין וואויל און וועט לאנג
ניט לעבען, נאָר ווי אַ שאַטען;
ווייל ער האָט פאַר גאָט ניט מורא.

— 28 —

- 14 אַט איז אַ רעטענעס וואָס קומט פאַר דאָ אויף דער ערד:—
„מאנכע צדיקים ווערען בעהאנדעלט לויט די אַקטען פון רשעים;
און רשעים וואָס ווערען בעהאנדעלט לויט די אַקטען פון צדיקים;
האָב איך בעמערקט:— דאָס איז טאַקע אַ רעטענעס.
דעריבער האָב איך פערלויבט לוסטיגקייט;
15 אז קיין בעסערעס פירן מענשען איז נאָר ניטאָ אונטער דער זונן;
„נאָר עסען, טרינקען און פרעהליך זיין“,
ווייל נאָר דאָס וועט איהם בעגלייטען אין זיין געמאַטערטען לעבען,
פיעל גאָט האָט איהם בעשטימט דאָ אונטער דער זונן.

— 29 —

- 16 ווען איך האָב אָנגעווענדעט מיין האַרץ צו דערגעהן חכמה,
און צו ערפאַרשען דעם ענין, וואָס „ווירקט“ עס דאָ אויף דער ערד?
— זאגאר טאָג ווי נאכט מיט אַן אויג ניט צוגעמאַכט —

— 27 —

- 11 אֲשֶׁר אֵין־נַעֲשֶׂה פֶתֶגֶם מַעֲשֵׂה הָרָעָה מְהֵרָה;
עַל־כֵּן מָלֵא לֵב בְּנֵי־הָאָדָם בָּהֶם לַעֲשׂוֹת רָע.
12 אֲשֶׁר חָטָא עֲשֵׂה רָע מֵאֵת וּמֵאֲרִיד לוֹ;
כִּי גַם־יִוְהֶע אָנִי אֲשֶׁר יִהְיֶה־טוֹב, לִירְאֵי הָאֱלֹהִים;
אֲשֶׁר יִירָאוּ מִלִּפְנֵיו.
13 וְטוֹב לֹא־יִהְיֶה לָרָשָׁע וְלֹא־יֵאֲרִיד יָמִים, כֹּאֲלִי;
אֲשֶׁר אֵינְנוּ יָרֵא מִלִּפְנֵי אֱלֹהִים.

— 28 —

- 14 יִשְׁהַבֵּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל־הָאָרֶץ;
אֲשֶׁר יִישׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מִנִּיעַ אֱלֹהִים בְּמַעֲשֵׂה הָרָשָׁעִים;
וַיִּשׁ רָשָׁעִים שִׁמְנִיעַ אֱלֹהִים בְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים.
אֲמַרְתִּי שְׁגַם־זֶה הַבָּל
15 וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת־הַשְּׁמָחָה;
אֲשֶׁר אֵין־טוֹב לָאָדָם תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ,
כִּי אִם־לֶאֱכֹל וְלַשְׂתּוֹת וְלַשְׂמֹת,
וְהוּא יִלְוֶנוּ בַעֲמָלוֹ יָמֵי חַיָּו,
אֲשֶׁר־נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ.

— 29 —

- 16 כַּאֲשֶׁר נָתַתִּי אֶת־לִבִּי לַבָּעֵת חֲכָמָה,
וְלִרְאוֹת אֶת־הַעֲנָן אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל־הָאָרֶץ;
כִּי גַם בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה שִׁנָּה בָּעֵינָיו אֵינְנוּ רֹאֶה.

- 4 דעם קעניגס א וואָרט איז דאָס העכסטע מאַכט;
און ווער קען איהם פרענען: וואָס טהוסטו?
5 ווער עס האלט אַ בעפעהל וועט פון קיין שלעכטעם ניט וויסען;
צייט און געלענענהייט פאַסט אויף דער דיפלאַמאַט;
6 ווייל יעדער אונטערנעמונג, האָט זיין גינסטיגען מאַמענט
און פאַסיגע געלענענהייט.

— 25 —

- אַה! ווי גרויס איז דעם מענשענס עלענד!
7 ווייל ער ווייס ניט וואָס עס וועט זיין,
און ווען עס וועט זיין, ווער וועט איהם זאָגען?
8 ער, דער מענש, קען דעם ווינד ניט בעהערשען;
ער קען דעם ווינד ניט פערשפאַרען;
ער קען דעם טויט ניט בעהערשען;
ער קען קיין אורלויב פון מלחמה ניט קריגען;
און קיינע שמד'שטיק קען איהם ניט העלפען.

— 26 —

- 9 דאָס אַלעס האָב איך געזעהן און האָב אָנגעווענדעט
מיין האַרץ,
צו בעטראַכטען יעדע האַנדלונג וואָס ווערט דאָ
אונטער דער זונן פעהאָנדעלט;
אין אַ צייט ווען מענש הערשט איבער מענש נאָר
יענעם צו שאַדען.
10 אַט האָב איך געזעהן, ווי רשעים ווערען, עהרווירדיג, בעערדיגט;
די לויט ציחט זיך אין פראָצעסיאָן פונ'ם הייליגען אָרט (טעמפל),
און אין שטאָדט ווערען זיי געלויבט, ווי גוט זיי האָבען זיך
אויפגעפיהרט.
— אַט דאָס הייסט פאַלשקייט! —

- 4 בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר-מֶלֶךְ שְׁלֹמֹן,
וּמִי יֹאמַר-לוֹ מִה-תַּעֲשֶׂה?
5 שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דִּבְרַר רָע;
וְעַתָּה וּמִשְׁפָּט יֵדַע לֵב חָכָם.
6 כִּי לְכָל-חֹפֶק יֵשׁ עֵת וּמִשְׁפָּט.

— 25 —

- כִּי-רָעַת הָאָדָם רַבָּה עָלָיו;
7 כִּי-אֵינָנו יֹדֵעַ מִה-שִׁיְהִיָּה,
כִּי בְּאֲשֶׁר יִהְיֶה מִי יִגִּיד לוֹ?
8 אִין אָדָם שְׁלִיט בְּרוּחַ,
לְקַלּוֹא אֶת-הָרוּחַ;
וְאִין שְׁלֹמֹן בְּיוֹם הַמּוֹת;
וְאִין מְשַׁלַּחַת בְּמִלְחָמָה;
וְדֹא-יִמְלֹט רָשָׁע אֶת-בְּעָלָיו.

— 26 —

- 9 אֶת-כָּל-זֶה רְאִיתִי וְנָתַן אֶת-לִבִּי,
לְכָל-מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ;
עַתָּה אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בָּאָדָם לְרַע לוֹ.
10 וּבְכֵן רְאִיתִי רָשָׁעִים קָבְרִים;
וּבָאֵל, וּמִמְקוֹם קְדוֹשׁ יִהְיֶיבוּ;
וְיִשְׁתַּבְּחוּ (1) בְּעִיר אֲשֶׁר בֶּן-עָשׂוּ;
גַּם-זֶה הַקָּבֵל.

- 26 און האָב אויסגעפונען עטוואָס ביטערער ווי דער טויט;
א פרוי — א פאסטקע; איהר האַרץ א נעטץ;
און איהרע הענד קייטען;
ווער עס בעפרידיגט נאָט ווערט לויז פון איהר;
אָבער דער זינדיגער מעג פערבאָפּט ווערען פון איהר.
- 27 זעה וואָס איך האָב אויסגעפונען, זאָגט קהלת:
איינס מיט איינס געפינט אויס א ריכטיגען רעכענונג.
- 28 נאָך עפעס האָב איך געזוכט און ניט אויסגעפונען:
א מאַן, איינעם אין טויזענד, האָב איך אויסגעפונען,
אָבער א פרוי, אונטער די אַלע, האָב איך ניט אויסגעפונען⁽⁰⁾.
- 29 נאָר אַט זעה וואָס איך האָב געפונען:
נאָט האָט דעם מענשען בעשאַפען: „נאָטור טריי“
און זיי זוכען „קונסט“ געגען „נאָטור“.

— 24 —

ח

- 1 ווער איז ווי דער ריכטיגער חכם?
און ווער פאסט אויף דעם ריכטיגען זינן פון א זאך?
געלעהרזאמקייט פערשיינט א מענשענס געזיכט;
וועהרענד חוצפה פערענדערט זיינע געזיכטס-ציגע.
- 2 איך זאָג: בעאַבאַכטע דעם קעניגס פעראַרדנונג;
צו ליעב די געטליכע שבועה (וואָס דו האָסט געגעבען);
- 3 זיי ניט איבעראַיילט אין דיין אוועקגעהן פון איהם;
און שטעה ניט צו צו א שלעכטען פאַרשלאַג געגען איהם,
ווייל ער קען דאָך טהאָן וואָס ער וויל.

⁽⁰⁾ ווייל א פרוי איז א רעמעניס.

וּמוֹצֵא אֲנִי מֵר מִמּוֹת;
 אֶת־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הָיָא מְצוּרִים, וְתַרְמִים לָבָה;
 אֲסוּרִים יְדִיהָ;
 טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים יִמְלֹט מִמָּוֶה,
 וְחוּטָא יִלְכָּד בָּהּ.

26

רָאָה זֶה מְצֵאתִי, אָמְרָה קִהְלֵת:
 אַחַת לְאַחַת לְמֵצֵא חֲשָׁבוֹן.
 אֲשֶׁר עוֹד־בִּקְשָׁה נַפְשִׁי, וְלֹא מְצֵאתִי;
 אָדָם אֶחָד מֵאֵלֶּיךָ מְצֵאתִי,
 וְאִשָּׁה בְּכָל־אֶלֶּה לֹא מְצֵאתִי.

27

לְבַד רָאָה־זֶה מְצֵאתִי;
 אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם יִשְׂרָאֵל,
 וְהִמָּה בִקְשׁוֹ חֲשִׁבֹנוֹת רַבִּים.

28

— 24 —

ח

מִי בְּהַחֲכָם?
 וּמִי יוֹדֵעַ פֶּשֶׁר דְּבָר?
 חֲכַמַּת אָדָם תֹּאִיר פָּנָיו,
 וְעַז פָּנָיו יִשָּׁנָא.
 אֲנִי פִי־מִלֶּךְ שָׁמַר;
 וְעַל דְּבַר־תְּשׁוּבָה אֱלֹהִים.
 אֶל־תִּבְחַל מִפָּנָיו תִּלְדָּךְ;
 אֶל־תַּעֲמֹד בְּדָבָר רָע;
 כִּי כָל־אֲשֶׁר יַחֲפֹץ יַעֲשֶׂה.

1

2

3

- 18 דאָס בעסטע איז: איינס אָנצוהאַלטען,
און יענעס ניט אַוועקלאָזען,
ווייל אַ גאָט'ס-פאַרבטיגער קען אין אלעס דורכקומען.
- 19 חכמה ניט מעהר מאַכט דעם חכם,
ווי צעהן בעאַמטע אין אַ שטאָדט.
- 20 עס איז גאָר ניטאָ דער מענש אויף דער וועלט וואָס זאָל
זיין אזא צדיק;
אז ער זאָל נאָכאַנאַנד טהאָן גוטעס און קיינמאָהל
ניט זינדיגען.
- 21 אויך צו אלעס וואָס מען רעדט, האָרד זיך ניט אַיין;
וועסטו ניט הערען ווי דיינע בעדינטע שילטען דיר.
- 22 ווייל פיעל מאָל, ווי דו ווייסט,
האַסטו אויך אַנדערע געשאַלטען.
- 23 —
- 23 איך האָב אלעס פרופירט מיט חכמה:
איך האָב געוואָגט: „איך וועל חכמה גרינטליך ערלעהרנען“;
אַבער דאָס איז ווייט אַוועק פון מיר.
- 24 דאָס וואָס עקזיסטירט, איז ווייט אַוועק;
און אזוי טיעף, אזוי טיעף, ווער קען עס דערגרונטעווען?
- 25 דאָן האָב איך זיך אָבגעגעבען מיט האַרץ צו וויסען, צו
שטודירען, און צו זוכען די חכמה מיט איהר אינהאַלט;
און אויך צו בעגרייפֿען: פערדאַרבענהייט, גאַרעשקייט,
אָנוויסענהייט און לייכטזיניגקייט.

- טוב אשר תאחז בזה, 18
 וגם מזה אל-תנח את-ידיך;
 כי-ירא אלהים יצא את-כלם.
 החכמה תעז לחכם; 19
 מעשרה שלימים אשר היו בעיר.
 כי אדם אין צדיק בארץ;
 אשר יעשה-טוב ולא יחטא.
 גם לכל הדברים אשר ידברו, אל תמן לקך;
 אשר לא-תשמע את-עבדך מקלקל.
 כי גם-פעמים רבות ידע לקך; 22
 אשר גם-את קלקלת אחרים.

— 23 —

- כל-זה נסיתי בחכמה; 23
 אמרתי אחכמה;
 והיא רחוקה ממני.
 רחוק מה-שהיה, 24
 ועמק | עמק מי ימצאנו.
 סבותי אני ולבי לבעת ולתור,
 ובקש חכמה וחשבון.
 ולבעת רשע, כסל, והסכלות הוללות.

- 11 נעלעהרזאמקייט איז נאך בעסער מיט א גוטען איינקונפט;
איבערהויפט פיר די וועלכע קוקען אויף די זונגיגע זייט
פון לעבען.
- 12 נעלעהרזאמקייט בעשיצט אזוי גוט ווי פינאנץ,
אבער חכמה האט א פארצוג, עס פערשאפט דעם
אייגענטהימער א גליקליכען לעבען.
- 13 בעטראכט נאָטעס ווערק!
ווער קען מאכען גלייך?
וואָס ער האָט נעמאכט קרום.
- 14 אין גוטע צייטען זיי פרעהליך;
אין שלעכטע צייטען האָף;
ווייל גאָט האָט עס אזוי איינגעארדנעט איינס נעגען דאָס
אנדערע;
אום דער מענש זאָל נאָר ניט אויסגעפינען וואָס נאָך
איהם וועט זיין.

— 22 —

- 15 איך האָב שוין אלעס בייגעוואָהנט אין מיין ענטווישענדען לעבען;
א צדיק וואָס קומט אום, ניט אכטענדיג זיינע צדקות;
און א רשע וואָס לעבט לאַנג, טראָץ זיינע רשעות.
(דעריבער זאָג איך):
- 16 זיי ניט צו פרום;
און ניט צו קלוג;
צו וואָס זיין אויסגעזונדערט?
- 17 זיי ניט צו שלעכט;
און זיי ניט קיין נאָר;
צו וואָס אַפּשטארבען פאַר דער צייט?

- 11 מוֹכָה חֲכָמָה עִם־נִחְלָה;
וְיִתֵּר לְרֹאֵי הַשָּׁמַשׁ.
- 12 כִּי בָצַל הַחֲכָמָה, בָּצַל הַבְּסוֹף;
וְיִתְרוֹן בָּעֵת הַחֲכָמָה תַּחֲסֶה בְּעֲלִיָּהּ.
- 13 רָאָה אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים:
כִּי מִי יוֹכֵל לְתַקֵּן,
אֶת אֲשֶׁר עָוְתוּ?
- 14 בְּיוֹם מוֹכָה תִּהְיֶה בְּטוֹב,
וּבְיוֹם רָעָה רָאָה;
גַּם אֶת־זֶה לְעִמְת־זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים.
עַל־דִּבְכָּת שֶׁלֹּא יִמָּצֵא הָאָדָם אַחֲרָיו מְאוּמָה.

— 22 —

- 15 אֶת־הַכֹּל רָאִיתִי בְּיָמַי הַקְּלִי:
יֵשׁ צַדִּיק אֲבֹד בְּצַדִּיקוֹ;
וְיֵשׁ רָשָׁע מְאֹרִיד בְּרָעָתוֹ.
- 16 אֶל־תִּהְיֶי צַדִּיק הַרְבֵּה,
וְאֶל־תִּתְחַכֵּם יוֹתֵר;
לָמָּה תִּשׁוּמִּם?
- 17 אֶל־תִּרְשַׁע הַרְבֵּה,
וְאֶל־תִּהְיֶי סָכָר;
לָמָּה תִּמְוֹת בְּלֹא עֲתִיד?

- 3 בעסער בעזאָרנט, איידער לייכטזיניג;
ווייל אן ערנסטע געזיכט צייגט בעזאָנענהייט.
- 4 געלעהרטע ציהט דאָס האַרץ אין אן ערנסטע הויז;
אַבער אונזויסענדע ציהט דאָס האַרץ אין אַ פּרעהליכע הויז.
- 5 בעסער הערען דעם בייזער פון אַ חכם;
איידער דאָס לויב-געזאַנג פון נאַרען.
- 6 ווייל ווי דער טרעסקען פון שפּענדלעך אונטער פּענדלעך;
אזוי איז דער בייפאַל — געלעכטער פון אַ נאַרען.
— אַבער די פּילאָזאָפּיע איז אויך אַ נאַרעשקייט —
- 7 ערפּרעססען פּערנאַרעשט דעם קלינסטען;
און פּערווירט דאָס געדולדיגע האַרץ.
- 21 —
- 8 דאָס ענדע איז בעסער ווי דער אָנפאַנג;
און געדולד — בעסער ווי אויפּברויזענד.
- 9 דעריבער זיי ניט צו האַסטיג;
ווייל האַסטיגקייט געסטירט אין בוים פון נאַרען.
- 10 זאָג ניט, ווי איז דאָס פאַרגעקומען;
אז אַ מאָהל איז געווען בעסערע צייטען ווי היינט?
ווייל דו פּרענסט עס, דורך ניט אַ גוטע איבערלעגונג.

- 3 טוב כַּעַם מְשֻׁחָזֵק;
כִּי־בָרַע פָּנִים יוֹשֵׁב לֵב.
- 4 לֵב חֲכָמִים בְּבֵית אֲבָל;
וְלֵב כְּסִילִים בְּבֵית שְׂמֻחָה.
- 5 מוֹב לְשֹׁמֵעַ גְּעֵרַת חָכָם;
מֵאִישׁ שֹׁמֵעַ שִׁיר כְּסִילִים.
- 6 כִּי כְקוֹל תְּסִירִים תַּחַת הַסֵּיד;
בֶּן שָׁחַק הַכְּסִיל;
וְגַם־זֶה הָבֵל.
- 7 כִּי הָעֶשֶׂק יְהוֹלֵל חָכָם;
וַיֹּאבֵד אֶת־לֵב מִתְּנָה. (1)

— 21 —

- 8 מוֹב אַחֲרִית דְּבָר מְרֹאשִׁית;
מוֹב אַרְד־רוּחַ מְגִבָּה רוּחַ.
- 9 אֶל־תִּבְהַל בְּרוֹחְךָ לְכַעֵס;
כִּי כַעַס בְּחִיק כְּסִילִים יָנוּחַ
אֶל־תֹּאמַר מָה הָיָה;
10 שֶׁהַנָּמִים הָרֵאשִׁנִּים הָיוּ מוֹבִים מֵאֵלֶּה;
כִּי לֹא מִחֲכָמָה שְׁאַלְתָּ עַל־זֶה.

— 19 —

- 7 א מענש ארבייט נאָר פיר זיין מויל,
און קען ניט צופריעדען שטעלען זיין אפּעטיט.
- 8 וועלכען פאַרצוג האָט דער נעלעהרטער איבער דעם אונוויסענדען?
און וואָס פראָפּיטירט דער בעשיידענער פּילאָזאָף, מיט זיין
נאָנג, נעגען (וואָס אַנבעטרעפט) לעבען?
- 9 בעסער וואָס די אויגען זעהן;
איידער פערלאַנגען און ניט ערלאַנגען.
— נאָך א נישטיגקייט, — א קראַנקע פאַנטאַזיע —
- 10 דאָס וואָס עקזיסטירט, האָט מען שוין לאַנג א נאָמען געגעבען,
און פאַראַויס בעשטימט זיין נאָמען—אדם; (ערד—פון אדמה.)
און ער קען ניט אַרגומענטירען מיט א מעכטיגערן פון איהם.
- 11 ווייל פיעל רעדען פערנרעסערט נאָך די נישטיגקייט;
און וואָס פראָפּיטירט דער מענש?
- 12 דען ווער ווייס דאָס וואָס פירן מענשען איז בעסער ביים לעבען;
אין זיינע עטליכע געזעהלטע טעג, וועלכע ער צורייכט ווי
א שאַטען;
ווער קען דאָס זאָגען איינעם וואָס נאָך איהם וועט זיין,
דאָ אונטער דער זונן?

— 20 —

- 7 א גוטער נאָמען איז בעסער פון פאַרפּוס-אייהל;
און דער טאָג פון שטאַרבען — ווי דער טאָג פון געבאָרען.
- 2 ליעבערסט געהן אין א טרויער הויז;
איידער אין א פרעהליכע הויז;
ווייל דאָס איז דער סוף פון יעדען מענשען,
און דער לעבעדיגער וועט עס געהמען אין אַנבעטראַכט.

— 19 —

- 7 כָּל-עַמַּל הָאָדָם לְפִיָּהוּ;
וְגַם-הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמְצָא.
- 8 כִּי מִה-יֹתֵר לְחֶכֶם מִן-הַכִּסִּיל?
מִה-לְעֹנִי יִזְדַּע לְהִלָּךְ נֶגֶד הַסִּיִּים?
- 9 טוֹב מִרְאֵה עֵינַיִם;
מִהֲלֹךְ-נֶפֶשׁ.
גַּם-זֶה הִבֵּל וְרַעוּת רֹחַ.
- 10 מִה-שִּׁהְיָה, כְּכֹר נִקְרָא שְׁמוֹ;
וְנוֹדַע אֲשֶׁר-הוּא אָדָם;
וְלֹא-יֻכַּל לָדִין עִם שְׁהַתְקִיף מִמֶּנּוּ.
- 11 כִּי יִשְׁדָּכְרִים הַרְבֵּה מַרְבִּים הִבֵּל,
מִה-יֹתֵר קָאָדָם.
כִּי מִי-יִזְדַּע מִה-טוֹב לְאָדָם בְּחַיִּים,
מִמָּסַפֵּר יְמֵי-תַיִי הִבֵּלוֹ, וְנֶעַשׂם כְּאֵל?
- אֲשֶׁר מִי-יִגִּיד לְאָדָם מִה-יִהְיֶה אַחֲרָיו, תַּחַת הַשָּׁמַיִם?

— 20 —

- 1 טוֹב שֵׁם מִשְׁמֵן טוֹב;
וַיּוֹם תַּמּוֹת מִיּוֹם הַיּוֹלָדוֹ.
- 2 טוֹב לְלָקֶת אֶל-בֵּית-אֲבִל;
מִלָּקֶת אֶל-בֵּית מִשְׁתֶּה;
בְּאֲשֶׁר הוּא סוֹף כָּל-הָאָדָם,
וְתַחֲסִי יָתֵן אֶל-לְבָבוֹ.

18 און אויך יעדער מענש, וועמען נאָט ניט רייכטהום און גיטער,
און ערלויבט איהם דערפון צו געניסען און צו נעהמען זיין
פולען חלק.

און זיך פרעהען מיט זיין אַרבייט, איז אַ מתנה פון נאָט.

19 ווייל, דאָן, וועט ער ניט פיעל נאָכדענקען, וועגען זיינע
געזעהלטע טעג;

דען נאָט בעשעפטיגט איהם מיט זיין פרעהליכען לעבען.

— 18 —

י

1 עס איז דאָ נאָך אַן עולה וואָס איך האָב בעמערקט דאָ
אונטער דער זונן;

און וואָס לעגט זיך שווער אויף די מענשהייט:

2 אַ מאַן וועמען נאָט האָט געגעבען רייכטהום, גיטער און כבוד;

און עס געהט איהם קיין זאך ניט אָב, וואָס נאָך ער פערלאָנט;

אַבער נאָט גיט איהם קיין שליטה ניט צו געניסען דערפון,

נאָר אַ ווילד-פרעמדער קומט און האָט הנאה דערפון,

אַט דאָס הייסט ענטווישענדר און אַ געפעהרליכע קריינקעניס!

3 ווען איינער זאָל האָבען הונדערט זיהן, און לעבען פיעל יאָהרען;

פיעל ער ווינשט זיך אַליין, און זעטיגט זיך ניט פון די גוטעס,

און קיין רעכטע קבורה האָט ער אויך ניט;

זאָג איך: אז דאָס מפיל קינד איז בעסער אָב פון איהם.

ווייל עס קומט אָהן האפט,

4

געהט אַזעק אין דער פינסטער,

און פינסטערניס פערדעקט זיין נאָמען.

5 ווי באַלד ער האָט די ליכטיגע זונן ניט געזעהן און ניט געקענט;

האָט דער מעהר נחת ווי יענער.

6 און ווען איינער זאָל לעבען טויזענד יאָהר צוויי מאָל אַריבער

און קיין גוטעס ניט אָנגעזעהן — — —

געהן ניט אלע אינ'ם זעלבען אָרט?

- 18 גם כֹּל־הָאָדָם אֲשֶׁר נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וְנִכְסִים,
וְהַשְׁלִימוֹ דָּאֵכָר מִמֶּנּוּ וְלִשְׂאֵת אֶת־חֻלְקוֹ,
וְלִשְׁמֹחַ בַּעֲמָלוֹ; זֶה מַתַּת אֱלֹהִים הִיא.
- 19 כִּי דָא הִרְבָּה יוֹכֵר אֶת־יָמֵי חַיָּו;
כִּי הָאֱלֹהִים מַעֲנֶה בְּשִׂמְחַת לְבָבוֹ.

— 18 —

- י
1 יֵשׁ דָּעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ;
וְרִבָּה הִיא עַל־הָאָדָם;
- 2 אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן־לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וְנִכְסִים וְכְבוֹד,
וְאֵינָנו חֹסֵר לְנַפְשׁוֹ | מִכָּל אֲשֶׁר יִתְּנָה,
וְדֹא־יִשְׁלִימוֹ הָאֱלֹהִים לְאָכֵל מִמֶּנּוּ,
כִּי אִישׁ נִכְרִי יֹאכְלֵנוּ;
זֶה הִבֵּל וְחָלִי דָּעָה הוּא.
- 3 אִם־יֹולִיד אִישׁ מֵאָה, וְשָׁנִים רַבּוֹת יִתֶּיָּה,
וְרַב | שִׁיחָיו יָמֵי־שָׁנָיו וְנַפְשׁוֹ לֹא־תִשָּׁבַע מִן־הַמּוֹכָה,
וְגַם־קְבוּרָה דֹּא־הִיִּתָּה לוֹ;
אֲמַרְתִּי מוֹב מִמֶּנּוּ הַנָּפֵל.
- 4 כִּי־בִהְבֵּל בָּא וּבִחְשָׁךְ יֵלֵךְ,
וּבִחְשָׁךְ שָׁמוֹ יִקְסָה.
- 5 גַּם־שָׁמֶשׁ לֹא־רָאָה וְלֹא יֵדַע;
נַחַת לְזוֹחַ מוֹה.
- 6 וְאֵלֹו חָיָה אֵלֶיךָ שָׁנִים בַּעֲמָמִים,
וְמוֹכָה לֹא רָאָה — —
הֲלֹא אֶל־מָקוֹם אֶחָד הִבֵּל הוֹלֵךְ ?

10 ווייל מעהר רייכטהום מעהר פערצעהרער,

און וועלכע נוצען האָט דער אייגענטימער?

נאָר אַ קוק מיט די אויגען.

11 דער אַרבייטער שלאָפט געשמאָק, עסט ער פיעל אָדער וועניג;

אַבער דעם רייכען לאָזט די זאַטקייט ניט שלאָפען.

— 16 —

12 עס ניט אַזאַנדערבארע איבעל, וואָס איך האָב בעמערקט דאָ

אונטער דער זונן:

רייכטהום, בעוואַכט פונ'ם אייגענטימער, פיהרט אָפט צו

זיין אונגליק.

13 דאָס רייכטהום געהט פערלאָרען דורך אַשלעכטע ספעקולאַציע;

און עס בלייבט איהם נאָר נישט איבער פיר זיין אייגען קינד.

14 ווי ער איז געקומען אויף דער וועלט נאָקעט,

אַזוי וועט ער אַוועקגעהן;

און וועט קיין זאך ניט מיטנעמען פון זיין האָרעוואַניע.

15 איז דאָך דאָס געוויס אַ געפעהרליכער איבעל:

אַז אַקוראַט ווי ער איז געקומען אַזוי וועט ער אַוועקגעהן;

זו וועלכע נוצען וועט ער האָבען וואָס ער וועט אַרבייטען

פאַרן ווידר?

16 זיין גאַנצען לעבען אַבגעפֿינסטערט,

אין גרויס פערדרוס, קריינקעניס און ערגערניס.

— 17 —

17 אַלזאָ האָב איך איינגעזעהן:

דאָס עס איז שוין בעסער און שעהנער צו עסען, טרינקען

און זיך פערנינען פערניגען פון זיין אַרבייט, וואָס ער אַרבייט

דאָ אונטער דער זון,

אין זיינע עטליכע געזעהלטע טעג, פיעל נאָט האָט איהם געשאַנקען;

ווייל נאָר דאָס איז זיין בעלוינונג.

- 10 בְּרִבּוֹת הַמּוֹכֶה רָבוּ אוֹכְלֶיהָ;
וּמֵה־כְּשָׁרוֹן לְבָעָלֶיהָ כִּי אִם רָאִית עֵינָיו.
11 מִתּוֹקָה שְׁנַת הָעֶבֶד אִם־מִמַּעַם וְאִם־הִרְגָה יֹאכְלֶה;
וְהַשָּׂדֶה לָעֶשִׂיר אֵינָנו מֵנִים לוֹ לִישׁוֹן.

— 16 —

- 12 יֵשׁ רָעָה חוֹלָה, רָאִיתִי תַחַת הַשָּׁמֶשׁ;
עָשָׂר שָׁמּוֹר לְבָעָלָיו לָרַעְתּוֹ.
13 וְאֶבֶד הָעֶשֶׂר הַהוּא בָּעֶנְנֵי רָע;
וְהוֹלִיד בֶּן וְאִין בָּיְדוּ מְאוֹמָה.
14 כְּאֲשֶׁר יֵצֵא מִבְּמֶן אִמּוֹ עָרוֹם;
יָשׁוּב לְלֶכֶת כְּשָׂבָא;
וּמְאוֹמָה לֹא־יִשָּׂא בַעֲמָלוֹ שִׁילָהּ בָּיְדוֹ.
15 וְגַם־זֶה רָעָה חוֹלָה;
כָּל־עֲמַת שָׂבָא בֶּן יִלָּה;
וּמֵה־יִתְרוֹן דּוֹ שִׁיעֲמַל לָרוֹם;
16 גַּם כָּל־יָמָיו בַּחֲשָׁךְ יֹאכְלֶה;
וְכַעַם הִרְגָה וְחָדָיו וְקִצָּתִי.

— 17 —

- 17 הִנֵּה אֲשֶׁר־רָאִיתִי אֲנִי;
טוֹב אֲשֶׁר־יָפָה לְאָכּוֹל וּלְשִׁתּוֹת;
וְלִרְאוֹת מוֹכֶה בְּכָל־עֲמָלוֹ | שִׁיעֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ,
מִסָּפֶר יְמֵי־תָיו אֲשֶׁר־נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים;
כִּי־הוּא חָקָקוֹ.

4

בעסער ניט צוואַנגען;
איידער צוואַנגען און ניט בעצאָהלען.

5

ערלויב ניט דיין מויל זאָל פערזינדיגען דיין קערפּער;
און פערענטפער זיך ניט פאַרן מלאך⁰ „עס איז אַן אירטהום“
צו וואָס זאָל גאָט אין כּעס ווערען אויף דיין שטימע,
און בעשטראָפּען דייע האַנד אַרבייט.

6

(ווייל אין פיעל חלומות, ווי אין פיעל רעדען, זיינען דאָ פיעל נאַרעשקייטען)
ליעבערסט האָב מורא פאַר גאָט.

— 14 —

7

ווען דו זעהסט אין לאַנד דאָס אַרעמע ווערען אונטערדריקט,
און רעכט ווי נערעכטיגקייט געפּעלשט;
זאָלסטו ניט ווערען איבערראַשט פון אזא ערשיינונג:
ווייל דאָס איז צוליעב די הויכע־העכערע,
און די גאָר הויכע בעאַמטע איבער זיי.

8

אין אלגעמיין איז מעהר מעלה פאַר אַ לאַנד,
אַ קעניג, וואָס ניט זיך אָב מיט לאַנד ווירטהשאַפט.

— 15 —

9

ווער עס ליעבט געלד ווערט ניט זאָט פון געלד;
און ווער עס ליעבט אַ גרויסע דיענערשאַפט איז אויך אַהן פּראָפּיט,
אַבער דאָס איז אויך אַ נישטיגקייט.

⁰ מלאך — גבאי הצדקת. דער וואָס מאָהנט די חובות.

טוב אֲשֶׁר לֹא-תִדּוֹר,
מִשְׁתַּדּוֹר וְלֹא תִשָּׁלֵם.

4

אֶל-תֵּתֶנּוּ אֶת-פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת-בְּשָׁרְךָ,
וְאֶל-תֹּאמַר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי שְׁגָגָה הִיא;
לָמָּה יִקְצֹף הָאֱלֹהִים עַל-קוֹלְךָ,
וְחָבַל אֶת-מַעֲשֵׂה יְדֶיךָ.

5

(כִּי בָרַב חַלְמוֹת וְחֻבָּלִים וְדַבָּרִים הַרְבֵּה);
כִּי אֶת-הָאֱלֹהִים יֵרָא.

6

— 14 —

אִם-עָשָׂק רָשׁ,
וְגִזְלֵי מִשְׁפָּט וְצָדִיק תִּרְאֶה בְּמִדִּינָה,
אֶל-תִּתְּמָה עַל-הַחֲפֵץ;
כִּי גִבֹּהַ מֵעַל גִּבֹּהַ שֹׁמֵר,
וְגִבֹּהִים עֲלֵיהֶם.

7

וַיִּתְּרוֹן אֶרֶץ בְּכָל הָיָא;
מֶלֶךְ לְשָׂדֶה נִעְבָּד.

8

— 15 —

אֲהַב בָּסָף לֹא-יִשְׁבַּע בָּסָף;
וּמִי-אֲהַב בְּהֶמּוֹן לֹא תִבּוֹאָה,
גַּם-זֶה הַבָּל.

9

15 איך האָב בעמערקט: דאָס אַלע לעבעדיגע וועלכע געהן אונטער
דער זונן;

האַלטען מיט'ן צווייטען, מיט'ן יונגען קעניג, וואָס וועט
רעניערען אנשטאט איהם.

16 עס איז אַהן אַ ברעג (די בעגייסטערונג) פון דאָס גאַנצע פאָלק:
אַלע וועמעס פיהרער ער איז געווען,
אַבער די שפּעטערע וועלען זיך מיט איהם אויך ניט פרעהען,
ווייל דאָס איז אויך גאָר נישט, אַ קראַנקע פאַנטאַזיע.

— 13 —

17 זיי פאַרזיכטיג ווען דו קומסט אין גאָטעס הויז;
פאָלגען — איז געהנטער צו געטליכקייט;
אַלס די אָפּפער וועלכע גארען בריינגען;
ווייל זיי בעגרייפּען ניט דאָס זיי פראַקטיצירען און איבעל.

ה

1 זיי ניט איבעראַיילט מיט דיין מויל,
און ניט צו חאַסטיג מיט דיין האַרץ,
אין אויסדריקען זיך מיט אַ וואָרט געגען גאָט;
ווייל גאָט איז אין הימעל, און דו — אויף דער ערד,
דעריבער רעד וועניג.

2 ⁽⁰⁾ ווי אַ חלום קומט דורך פיעלע פאַרשטעלונגען;

אַזוי די שטימע פונ'ם גארען מיט פיעל ווערטער.

3 ווען דו זאָגסט עטוואָס צו פון גאָט'ס וועגען לייג ניט אָב
דאָס בעצאָחלונג;

ווייל גאָר גארען זיינען ניט שטאַנדהאַפטיג,

האַסטו צוגעזאָגט — בעצאָהל!

- 15 רְאִיתִי אֶת-כָּל-הַחַיִּים הַמְהֻלְכִים תַּחַת הַשָּׁמַשׁ;
עִם הַיָּלֵד הַשָּׁנִי אֲשֶׁר יַעֲמִיד תַּחֲתָיו.
- 16 אִין-קֹץ לְכָל-הָעָם,
לְכָל אֲשֶׁר-הָיָה לִפְנֵיהֶם;
גַּם הָאֲחֵרֹנִים לֹא יִשְׁמְחוּ-בּוֹ,
כִּי-גַם-זֶה הֶבֶל וְרֵעִיוֹן רוּחַ.

— 13 —

- 17 שָׁמַר בְּגִלְיָהּ בְּאֲשֶׁר תֵּלַךְ אֶל-בֵּית הָאֱלֹהִים;
וְקָרוֹב לְשֹׁמֵעַ,
מִתַּת הַכְּסִילִים וְבַח;
כִּי-אֵינָם יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת דָּעַ.

ה

- 1 אֶל-תְּבַהֵל עַל-פִּיָּהּ,
וְלִבָּהּ אֶל-יִמְהָר
לְהוֹצִיא דָּבָר לִפְנֵי הָאֱלֹהִים;
כִּי הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם וְאַתָּה עַל-הָאָרֶץ,
עַל-בֶּן יִהְיוּ דְבָרֶיהָ מַעֲשִׂים.
- 2 (כִּי בָּא הַחֲלוּם בָּרַב עֲנִיָּן;
וְקוֹל בְּסִיר בָּרַב דְּבָרִים.)
- 3 בְּאֲשֶׁר תִּדְרֹךְ נִדְרֵי אֱלֹהִים אֶל-תִּמְאַחַר לְשִׁלְמוֹ,
כִּי אִין חִפֶּץ בְּכִסְיִלִים;
אֶת אֲשֶׁר-תִּדְרֹךְ שִׁלָּם.

— 11 —

- 7 און ווידער האָב איך בעמערקט אַ נישטיגקייט דאָ אונטער דער זונן;
8 אַט איז איינער און מעהר קיינער; זאָגאר קיין זוהן און קיין ברודער;
און זיין האָרעוואַניע איז אַהן אַ ברעג;
זיינע אויגען ווערען גאָר ניט זאָטפון רייכטהום, (און פרעגט זיך צו מאָל ניט.)
פיר וועמען אַרבייט איך, פיר וועמען קאָרג איך אָב?
דאָס איז נאָך אַ נישטיגקייט, און אַ שלעכטע אויסרעכענונג.
9 צוויי זיינען בעסער אָב ווי איינער;
ווייל זיי ווערען גוט בעלוינט פיר זייער אַרבייט.
10 ווען איינער זאָל פאַלען וועט איהם דער צווייטער אויפהויבען;
אָבער וועה איז איינעם וואָס פאַלט און האָט ניט קיינעם
איהם אויפצוהויבען.
11 אויך ווען צוויי שלאָפען צוזאַמען איז ביידען וואַרעם;
אָבער דעם איינצעלנעם, ווי קען זיין וואַרעם?⁰
12 ווען יעמאַנד זאָל איינעם אָנגרייפֿען קענען זיך צוויי איהם
אַקעגען שטעלען;
און אַ פּאָדים אין דרייען ווערט ניט גיך איבערגעריסען.

— 12 —

- 13 בעסער אַן אַרעם געלעהרטער קינד;
איידער אַן אונוויסענדער אַלטער קעניג;
וואָס וועט זיך שוין קיין מאָל ניט אויסלערנען.
14 ווייל דער שפּאַרט אָן צום טראָן זאָגאר פון אַ געפענגניס;
וועהרענד יענער ווערט געשטירצט זאָגאר אין זיין קעניגטהום.

⁰ אין פאַלעסטינע זיינען די נעכט קאָלם און דער איינצעלנער רייזענדער
שלאָפט אָפּט לעבען זיין אייזעל, אום צו האַלטען זיך וואַרעם.

— 11 —

7 וְשִׁבְתִּי אָנִי וְאַרְאֶה הֶבֶל מִחַת הַשָּׁמֶשׁ;
 8 יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שְׁנֵי; גַּם בֶּן וְאָח אֵין-לוֹ;
 וְאֵין בָּזֶז לְקָל-עֲטָלוֹ,
 גַּם עֵינָיו לֹא-תִטָּבַע עֶשֶׂר;
 וְלִמִּי וְצָנִי עָמַל וּמְחַסֵּר אֶת-נַפְשִׁי מִמּוֹכָה?
 גַּם-זֶה הֶבֶל וְעֵנָן רָע הוּא

9 מוֹבִים הַשָּׁנִים כִּן-הָאֶחָד;
 אֲשֶׁר יֵשׁ-לָהֶם עֹכֶר מוֹב בְּעַמָּלָם.
 10 כִּי אִם-יִפְלוּ, הָאֶחָד יָקִים אֶת-הַחֲבֵרוֹ;
 וְאִילוֹ הָאֶחָד שׁוֹפֵל וְאֵין שְׁנֵי לְהַקִּימוֹ.
 11 גַּם אִם-יִשְׁכְּבוּ שָׁנִים, וְחֵם לָהֶם;
 וְלֹאֶחָד אֵיךְ יִחָם?
 12 וְאִם-יִתְקַפּוּ הָאֶחָד, הַשָּׁנִים יַעֲמִדוּ נִגְדּוֹ;
 וְהַחוּט הַמְּשֻׁלָּשׁ לֹא בִּתְהֵרָה יִנָּתֵק.

— 12 —

13 מוֹב יִלָּד מִסֶּכֶן וְחֶכֶם,
 מִמֶּלֶךְ זָקֵן וּבָסִיל,
 אֲשֶׁר דֹּא-יָדַע לְהִתְהַר עוֹד.
 14 כִּי-מִבֵּית הַסּוּרִים יֵצֵא לְמֶלֶךְ;
 כִּי גַם בְּמַלְכוּתוֹ נוֹלֵד רָשׁ.

1 און ווידער האָב איך בעטראַכט די אַלע אונטערדריקונגען
ווי עס ווערט דאָ פראַקטיצירט אונטער דער זונן;
און מערקווירדיג: טרעהרען פליסען פון די אונטערדריקטע
און האָבען קיינע מיטפיהלענדע;
און זייערע אונטערדריקער בענוצען זייער מאַכט
און האָבען קיינע געוויסענפיסע.

2 דעריבער האָב איך קאָנראַטלירט די טויטע, די לאַנג פערשטאַרבענע,
אַלס די לעבעדיגע וועלכע לעבען נאָך היינט.

3 און גליקליכער פון זיי ביידען איז דער וואָס איז נאָך גאָר ניט
געבאָרען געוואָרען;
וואָס האָט נאָך ניט געזעהן די געפעהרליכע אַקטען,
וואָס קומען דאָ פאַר אונטער דער זונן.

4 אויך האָב איך אַיינגעזעהן דאָס יעדע שטרעבונג און יעדע
אויסערנעוועהנליכע אַנשטרענגונג;
שטאַמט נאָר פון אַ מין קאָנקורענצע פון אַיינעם געגען צווייטען;
— נאָך אַ נישטיגקייט — אַ קראַנקע פאַנטאַזיע.

5 פערקעהרט, ווער עס פערלעגט זיינע הענד;
און עסט פון אַלעם פאַרטיגען — איז אַ נאַר.

6 בעסער אַיין הייפעלע מיט אַ רוהיגען לעבען;
איידער פולע הויפּענס מיט מאַטערנים און אַ צובראַכענע געמיטה.

ד

— 10 —

1 וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאַרְאֶה אֶת־כָּל־הָעֲשָׁקִים,
אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמַשׁ;
וְהִנֵּה: דְּמַעַת הָעֲשָׁקִים וְאִין לָהֶם מִנַּחֵם;
וּמִיד עֲשִׁקִיהֶם בָּם וְאִין לָהֶם מִנַּחֵם. (*)

2 וְשִׁבְּחִי אֲנִי אֶת־הַמֵּתִים שֶׁכָּבֹר מֵתוֹ;
מִן־הַחַיִּים אֲשֶׁר הִמָּה חַיִּים עֲדָנָה.

3 וּמוֹזַב מִשְׁנִיָּהֶם אֵת אֲשֶׁר־עָדֵן לֹא הָיָה;
אֲשֶׁר לֹא־רָאָה אֶת־הַמַּעֲשֶׂה הָרַע,
אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ.

4 וְרֵאִיתִי אֲנִי אֶת־כָּל־עֲמָל,
וְאֵת כָּל־כְּשָׁרוֹן הַמַּעֲשֶׂה;
כִּי הִיא קִנְאֶת־אִישׁ מִרְעָהוֹ;
גַּם־זֶה הַבָּל וְרַעוּת רוּחַ.

5 הַכֶּסֶּל חִבֵּק אֶת־זִדְיוֹ;
וְאֵבֵל אֶת־בְּשָׁרוֹ.

6 מוֹזַב מִלֹּא כֹף נֶחֱת;
מִמֶּלֶא חֲפִנִים עֲמָל וְרַעוּת רוּחַ.

18 אויך האב איך נאָכגעדיינקט וועגען דעם מענשענס איינפילדונג:
 דאָס נאָר זיי „גאָטעס אויסערוועהלטע זיינען“;
 און האָב בעמערקט דאָס זיי, אַן און פיר זיך,
 נאָר אזא זאָרט פיה זיינען.

19 ווייל מענש איז א צופאַל;
 און בהמה איז א צופאַל;
 און א געוויסער צופאַלל בעהערשט זיי ביידען;
 דער שטאַרבט גראַדע אזוי ווי דער;
 ווייל ביידע בעזימטען איין לעבענס-אַטהעם;
 העכערקייט פון מענש איבער פיעה איז נאָר ניטאָ;
 דאָס איז אַליץ נארעשקייט.

20 אלעס געהט נאָך איין אַרט:
 אלעס ווערט פון ערד,
 און פון אלעס ווערט ערד.

21 ווער ווייס דאָס, אַז דעם מענשענס גייסט געהט אַרויף אויבען,
 און דער בהמה'ס גייסט געהט אַראָב אונטען, אין דער ערד ?

22 און אזוי האָב איך איינגעזעהן דאָס קיין בעסערעס גיט ניט ווי
 נאָר דער פערנעניגען וואָס דער מענש בעקומט אַרויס פון זיינע
 אונטערנעהמונגען, ביים לעבען, ווייל נאָר דאָס איז זיין בעלוינונג.
 דען ווער וועט איחם פיהרען, צייגען וואָס נאָך איהם וועט זיין ?

- 18 אֲמַרְתִּי אֲנִי בָּלְבִי: עַל־דְּבַר־תְּבִינֵי הָאָדָם;
לְבָרֶם הָאֱלֹהִים;
וְלִרְאוֹת שְׂהֵם־בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם.
- 19 כִּי מִקְרָה בְּנִי־הָאָדָם;
וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה;
וּמִקְרָה אֶחָד לָהֶם;
כְּמוֹת זֶה בֶּן מוֹת זֶה;
וְרוּם אֶחָד לְכָל;
וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אֵין;
כִּי הַכֹּל הֶבֶל.
- 20 הַכֹּל הוֹלֵךְ אֶל־מָקוֹם אֶחָד
הַכֹּל הָיָה מִן־הָעֶפֶר;
וְהַכֹּל שָׁב אֶל־הָעֶפֶר.
- 21 מִי יוֹדֵעַ רוּם בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה הִיא לְמַעַלָּה?
וְרוּם הַבְּהֵמָה הַיֹּרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ?
- 22 וְרָאִיתִי כִּי אֵין טוֹב מִמָּאֲשֶׁר יִשְׁמַח הָאָדָם
בְּמַעֲשָׂיו כִּי־הוּא חֶלְקוֹ, כִּי מִי יִבְיָאֵנוּ
לִרְאוֹת בְּמָה שִׁיְהִי אַחֲרָיו.

— 8 —

12 איך בין איבערצייגט דאָס קיין בעסערער גליק איז פאר זיי ניטאָ,
ווי נאָר דער פערנניגען פון טהאָן נומעס ביים לעבען.

13 און אויך, דאָס יעדער מענש זאָל עסקען, טרינקען און געניסען
נומעס פון אלע זיינע אַרבייט, ווי גאָט האָט איהם געגעבען.

14 אויך ווייס איך, דאָס אלעס ווי גאָט האָט אַיינגעאָרדנעט,
וועט אויף אייביג אזוי פערבלייבען;
דערצו קען מען ניט צולעגען,
און דערפון — ניט אַרונטערנעמען;
ווייל גאָט האָט עס געמאַכט מען זאָל פאר איהם מורא האָבען.

15 דער אַנומעלט ווידערהאַלט זיך אינ'ם געגענוואַרט;
און די פערנאַנגענהייט שפיענעלט זיך אָב אין דער צוקונפט;
ווייל גאָט פערלאַנגט אָט די יאָגעניש.

— 9 —

16 און אָט איז נאָך וואָס איך האָב בעמערקט דאָ אונטער דער זונן:
פערברעכען פערנעהמט דעם אויבען־אָן אין געריכט;
און פערדאָרבענהייט — דעם אויבען־אָן אין טעמפלעל.

17 האָב איך ביי זיך בעשלאָסען:
דאָס דעם צדיק ווי דעם רשע וועט גאָט אורטהיילען;
ווייל יעדער זאך האָט זיין בעשטימונג דאָ;
און יעדער האַנדלונג זיין לויף — דאָרט.

— 8 —

- 12 יִדְבַּעְתִּי כִּי אֵין מוֹב בָּם,
כִּי אִם-לְשִׁמּוֹחַ וְלַעֲשׂוֹת מוֹב בְּחַיֵּיו.
13 וְגַם כָּד־הָאָדָם שִׂיאֵכֵל וְשִׂתָּה,
וְרָאָה מוֹב בְּכָל-עֲמָלּוֹ, מִמֶּת אֱלֹהִים הִיא.
14 יִדְבַּעְתִּי, כִּי כָל-אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים,
הוא יִהְיֶה לְעוֹלָם;
עָלָיו אֵין דְּחוּסִיָּת,
וּמִמֶּנּוּ אֵין לְגִרָע;
וְהָאֱלֹהִים עֹשֶׂה שְׂיִרָאוֹ מִלְּפָנָיו.
15 מִחֲשָׁדָהּ כָּבֵר הוא,
וְאֲשֶׁר דְּהִיּוֹת כָּבֵר הִיָּה;
וְהָאֱלֹהִים יִבְקֹשׁ אֶת-נִרְדָּתָּ.

— 9 —

- 16 וְעוֹר רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמַשׁ:
מְקוֹם הַמִּשְׁפָּט שָׁמָּה הָרָשָׁע;
וּמְקוֹם הַצֹּדֵק שָׁמָּה הָרָשָׁע.
17 אֲמַרְתִּי אֲנִי בָלָבִי:
אֶת-הַצֹּדִיק וְאֶת-הָרָשָׁע יִשְׁפֹּט הָאֱלֹהִים;
כִּי-עַתָּה לְכָד-חֲפֹץ,
וְעַל כָּל-הַמַּעֲשֶׂה שֵׁם.

6 א צייט צו געווינען,
א צייט צו פערלערען;
א צייט צו בעהאלטען,
און א צייט צו אוועקווארפען.

7 א צייט צו טרענען,
א צייט צו נעהען;
א צייט צו שוויינען,
און א צייט צו רעדען.

8 א צייט צו ליעבען,
א צייט צו האסען;
א צייט צו קריעג,
און א צייט צו פריעדען.

9 וואס פראפיטירט דען דער אונטערנעהמער מיט זיין
אָנשטריינגען זיך ? (ווען אלעס איז פאראויס בעשטימט.)

10 איך האָב בעטראכט די צייט פערטרייב, וואָס נאָט האָט
פאר אדם'ס קינדער בעשטימט, זיך דערמיט צו פערוויילען.

11 אַלעס האָט ער געמאַכט ווי אָנגעמאַסטען אין דער ריכטיגער
צייט;

אויך די וועלט־פיהרונג האָט ער אזוי פערשלייערט אין
זייער געדאנקען;

דאָס דער מענש זאָל ניט אויסגעפינען
נאָט'ס איינאַרדנונג,

ניט דעם אָנפאַנג און ניט דאָס ענדע'

6 עַתְּ לְבַקֵּשׁ,
וְעַתְּ לְאַבֵּד;
עַתְּ לְשִׂמּוֹר,
וְעַתְּ לְהַשְׁלִיךְ.

7 עַתְּ לְקַדֵּשׁ,
וְעַתְּ לְתַפְּוֹר;
עַתְּ לְחִשּׁוֹת,
וְעַתְּ לְדַבֵּר.

8 עַתְּ לְאַהֲבָה,
וְעַתְּ לְשִׁנְאָה;
עַתְּ מִלְחָמָה,
וְעַתְּ שָׁלוֹם.

9 מִה־יִּתְרוֹן הָעוֹשָׂה בְּאִשֶּׁר הוּא עֹמֵל?
10 רְאִיתִי אֶת־הָעֶנְיָן, אִשֶּׁר נָתַן אֱלֹהִים
לְבִנִי הָאָדָם, לְעֲנוּת בּוֹ.

11 אֶת־הַכֹּל עָשָׂה יָפֹת בְּעֵתוֹ;
גַּם אֶת־הָעֶלֶם נָתַן בְּלִבָּם;
מִבְּדִי אִשֶּׁר לֹא־יִמָּצֵא הָאָדָם,
אֶת־הַמַּעֲשֵׂה אִשֶּׁר־עָשָׂה הָאֱלֹהִים,
מֵרֹאשׁ וְעַד־סוֹף.

ג

— 7 —

1 אויף אלע און אלעס, אונטער'ן הימל:
איז דא א געוויסער מעדמין און א בעשטימטע צייט.

2 א צייט צו געבאָרען,
א צייט צו שטארבען;
א צייט צו פלאַנצען,
און א צייט צו רייסען.

3 א צייט צו טויטען,
א צייט צו היילען;
א צייט צו ברעכען,
און א צייט צו בויען.

4 א צייט צו וויינען,
א צייט צו לאַכען;
א צייט צו קלאָגען,
און א צייט צו טאָנצען.

5 א צייט צו וואַרפען שטיינער,
א צייט צו קלייבען שטיינער;
א צייט צו דערנעהנטערן,
און א צייט צו דערווייטערן.

ג

— 7 —

- 1 לְכָל זְמָן; וְעַתָּה לְכָל-חֶפְזָא;
מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם.
- 2 עַתָּה לְלֵדָה,
וְעַתָּה לְמוֹת;
עַתָּה לְטָעָה,
וְעַתָּה לְעֶקֶד נָמוּעַ.
- 3 עַתָּה לְהָרוֹג,
וְעַתָּה לְרִפּוּא;
עַתָּה לְפָרוֹץ,
וְעַתָּה לְבָנוֹת.
- 4 עַתָּה לְבָבוֹת,
וְעַתָּה לְשִׁחּוֹק;
עַתָּה סָפוּד,
וְעַתָּה רִקּוּד.
- 5 עַתָּה לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים,
וְעַתָּה בָנוּם אֲבָנִים;
עַתָּה לְחִבּוּק,
וְעַתָּה לְרַחֵק מִחֶבֶק.

- 21 אַט איז אַ מאַן וואָס האָט געאַרבייט מיט טאַלאַנט, מיט
איבערלעגונג און געשיקטליכקייט;
און דאָן לאָזט ער עס איבער צו איינעם וואָס האָט נאָר
אויף דעם ניט געאַרבייט.
- 22 איז דאָך דאָס אויך אַ נישטיגקייט און אַ גרויסע עולה.
דען, ווירקליך, וואָס עררייכט דען דער מענש פון זיין גאַנצען
קוועלען זיך, און פון זיין צובראַכען געמיטה,
וואָס ער קוועלט זיך דאָ אונטער דער זונן?
23 זיין גאַנצען לעבען — וועהטאָג!
זיין בעשעפטיגונג — פערדרוס;
זאָגאר ביי נאכט קען ער רוהיג ניט שלאָפען,
איז דאָך דאָס אויך גאַרנישט!

— 6 —

- 24 ניין, עס גיט ניט קיינע גוטעס פאַר'ן מענשען:
זאָגאר וואָס ער עסט, טרינקט, און אַנדערע פערגניגען
וואָס ער שאַפט זיך אַמאָל פון זיין אַרבייט,
האַב איך אויך איינגעזעהן אז דאָס איז אַ גאָטעס איינאַרדנונג.
- 25 ווייל ווער קען עסען און געניסען אויסער איהם (?)
26 אַט דעם מענשען, וואָס איהם געפעלט,
גיט ער חכמה, וויסענשאַפט און פרעהליכקייט;
אַבער דעם זינדיגען מענשען גיט ער בעשעפטיגונג,
אַנצוזאַמלען און אַנצוגרייטען;
אום עס איבערצוגעבען דעם יעניגען וואָס האָט ביי גאָט
אויסגענומען.
נאָך אַ נישטיגקייט, — אַ קראַנקע פאַנטאַזיע.

21 כִּי־יֵשׁ אָדָם שֶׁעָמְלוֹ בְּחֻקֶּמָּה וּבְדַעַת וּבְכִשְׁרוֹן;
וּלְאָדָם שֶׁלֹּא עָמַל־בּוֹ יִתְּנֶנּוּ חֶלְקוֹ.
גַּם־זֶה הֶבֶל וְרָעָה רַבָּה.

22 כִּי מָה־הָיָה לְאָדָם בְּכָל־עָמְלוֹ, וּבְרַעֲיוֹן לְבָו,
שֶׁהוּא עָמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ?

23 כִּי כָל־יָמָיו מַכָּאוּבִים,
וְכַעַם עֲנִיָּו;
גַּם־בַּעֲיָלָה רֹא־שָׁכֵב לְבָו,
גַּם־זֶה הֶבֶל הוּא!

— 6 —

24 אֵין־טוֹב בָּאָדָם;
שִׂיא־כָּל וְשִׂתָּה וְהִרְאָה אֶת־נַפְשׁוֹ טוֹב בַּעֲמָלוֹ;
גַּם־זֶה רָאִיתִי אֲנִי כִּי מִיַּד הָאֱלֹהִים הִיא.

25 כִּי מִי יֹאכַל וּמִי יַחֲוֹשׁ חוּץ מִמֶּנִּי?

26 כִּי לְאָדָם שְׂמוֹב לְפָנָיו,
נָתַן חֻקֶּמָּה וְדַעַת וְשִׁמְחָה;
וְלַחֲמוֹט נָתַן עֲנִיָּו לְאַסְרָהּ וּלְכָנוּם,
לַתַּת לְטוֹב לְפָנֵי הָאֱלֹהִים.
גַּם־זֶה הֶבֶל וְרַעֲיוֹת רַוָּח.

- 14 דער געלעהרטער האָט אַ פּאַר אויגען אין קאַפּ,
און דער אונוויסענדער טאַפּט אין דער פינסטער.
אַבער דאָס ווייס איך אויך:
דאָס איין צופאַל וועט זיי ביידען טרעפּען.
- 15 דאָ האָב איך זיך פּערטראַכט: —
ווי באַלד אַז מיט מיר וועט פּאַסירען דאָס זעלבע ווי מיט דעם
אונוויסענדען,
טו צו וואָס האָב איך זיך אויסגעצייכענט אין געלעהרזאמקייט?
און האָב אַ מורמעל געמאַהן: „דאָס איז אויך אַ נישטיגקייט“.
- 16 ווייל דעם געלעהרטען ווי דעם אונוויסענדען וועט מען
אייביג ניט געדענקען;
אין אַ לאַנגע צייט אַרום וועט מען ביידען פּערגעסען;
אַבער פאַר וואָס זאָל דער געלעהרטער אָבשטאַרבען גלייך
ווי דער אונוויסענדער?
- 17 דעריבער האָב איך פּערהאַסט דאָס לעבען;
ווייל מיך האָט געערגערט איבער דעם וואָס עס קומט פאַר
דאָ אונטער דער זון:
דען אַלעס איז נאָר נישט — נאָר אַ קראַנקע פּאַנטאַזיע.
- 18 און איך האָב פּערהאַסט מיין גאַנצען שטרעבען,
וואָס איך שטרעב דאָ אונטער דער זון;
ווייל איך וועל עס מוזען איבערלאָזען צו איינעם פון
מיינע נאָכפּאָלגערס;
- 19 און ווער ווייס אויב דער איינער וועט זיין אַ חכם אָדער אַ נאַר?
און ער וועט דאָס שאַלטען און וואַלטען איבער מיין גאַנצער
אַרבייט, וואָס איך האָב געהאַרעוועט און אַזוי געקינסטעלט, דאָ
אונטער דער זון. —
נאָך אַ נישטיגקייט.
- 5 —
- 20 דעריבער בין איך אַריינגעפאַלען אין פּערצווייפלונג,
וועגען די גאַנצע אַנגעלענעהייט וואָס איך האָב דאָ
פּערבראַכט אונטער דער זון.

- 14 הַחֶכֶם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ;
וְהַכְסִיל בַּחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ.
וַיִּבְרָעֵתִי גַם־אֲנִי;
שִׁמְקָהָ אֶחָד יִקְרָה אֶת־כָּלָם.
- 15 וְאֶמְרָתִי אָנִי בְּלִבִּי;
כַּמְקָרָה הַכְסִיל גַּם־אֲנִי יִקְרָנִי;
וְלִמָּה חֲכַמְתִּי אָנִי אִזּוֹ יִתֵּר?
וְדַבְרָתִי בְּלִבִּי: שְׁגִם־זֶה הַקָּל.
- 16 כִּי אֵין וְכִרּוֹן לַחֶכֶם עִם־הַכְסִיל לְעוֹלָב;
בְּשִׁכְבָּר הַיָּמִים הַבָּאִים הֲכֹל נִשְׁכָּה;
וְאֵיךְ יָמוּת הַחֶכֶם עִם־הַכְסִיל?
- 17 וְשִׁנְאַתִּי אֶת־הַחַיִּים;
כִּי רַע עָלִי הַמַּעֲשֵׂה שֶׁנַּעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ
כִּי־הֲכֹל הַקָּל וְרַעוּת רֹוח.
- 18 וְשִׁנְאַתִּי אָנִי אֶת־כָּל־עַמָּלִי.
שֶׁאֲנִי עִמָּל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ;
שֶׁאֲנִיחֲנוּ לְאָדָם שִׁי־יִהְיֶה אַחֲרָי;
- 19 וְיָמֵי יוֹדַע, הַחֶכֶם יִהְיֶה, אוֹ סָכָל?
וַיִּשְׁלַט בְּכָד־עַמָּלִי שֶׁעַמְלָתִי וְשִׁחְכַמְתִּי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ,
גַּם־זֶה הַקָּל.

- 20 וּסְבוֹתִי אָנִי לִיָּאֵשׁ אֶת־לִבִּי;
עַל כָּל־הָעַמָּל שֶׁעַמְלָתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ.

איינגעאיבט א מוזיקאלישע אַרקעסטער פון ביידע געשלעכטער;

— אַרענטאלישע שענהייטען —

און אלערליי מענשליכע פערזענלעכעס.

9 אַט אזוי בין איך געוואקסען און איינפלוסרייכער געוואָרען;

מעהר פון אלע וועלכע זיינען געווען אין ירושלים בעפאָר מיר;

און מיין חכמה האָב איך אויך אָנגעהאלטען.

10 און וואָס נאָר מיינע אויגען האָבען פערלאָנגט, האָב איך

זיי ניט ענטזאָגט:

איך האָב מיין האַרץ קיינע לוסטיגקייט ניט געשטערט;

ווייל מיין האַרץ האָט זיך געפרעהט פון אלע מיינע

אונטערנעמונגען,

דען נאָר דאָס איז געווען מיין בעליוֹנוֹג פון מיין גאַנצען

קוועלען זיך.

11 אָבער ווען איך האָב זיך גענומען צייט צו בעטראַכטען

אלעס וואָס מיינע הענד האָבען געשאַפֿען;

די אַרבייט, וואָס איך האָב זיך געמאַכט צו פערפֿאַלקאַמען;

און, מערקווירדיג:

אלעס איז נאָר נישט. — אַקראַנקע פּאַנטאַזיע.

קיינע פּראָפּיטען דאָ אונטער דער זונן.

— 4 —

12 דאָן האָב איך זיך געווענדעט צו בעטראַכטען:

חכמה, לייכטזיניגקייט און נאַרישקייט;

(דען מישטיינס געזאָגט, וואָס קען אויפֿטהאַן דער מענש

וואָס קומט נאָכ'ן קעניג ווען ער, דער קעניג, האט עס

שוין לאָנג, געטהאַן?)

13 און איך האָב איינגעזעהען:

דאָס קענטניס איבערשטייגט אונזענע הייט,

ווי ליכטיגקייט איבערשטייגט פינסטערניס;

עֲשִׂיתִי לִי שָׁרִים וְשָׁרוֹת;
וְתַעֲנִנּוֹת בְּנֵי הָאָדָם
שָׂדֶה וְשָׂדֵה.

9 וְגִדְלָתִי וְהוֹסֵפְתִּי,
מִכָּל שְׂתִיָּה לִפְנֵי בִירוֹשָׁלָּם;
אֲךָ חֲכָמָתִי עֲמָדָה לִי

10 וְכָל אֲשֶׁר שָׂאֻהוּ עֵינַי לֹא אֶצְלָתִי מֵהֶם;
לֹא מִנְעָתִי אֶת-לִבִּי מִכָּל-שְׂמִיחָה;
כִּי-לִבִּי שָׂמֵחַ מִכָּל-עֲמָלִי,
וְזֶה-הִנֵּה חֶלְקִי מִכָּל-עֲמָלִי.

11 וּפְנִיתִי אֲנִי בְּכָל-מַעֲשֵׂי שְׁעֵשׂוֹ יָדַי,
וּבְעֵמָל שְׁעֲמָלָתִי לַעֲשׂוֹת;
וְהִנֵּה: הַכֹּל הֶבֶל וְרֵעוֹת רוּחַ,
וְאֵין יִתְרוֹן תַּחַת הַשָּׁמַשׁ.

— 4 —

12 וּפְנִיתִי אֲנִי לִרְאוֹת;
חֲכָמָה וְהוֹלָלוֹת וּמִכְלוֹת;
(כִּי מִה הָאָדָם שֶׁיָּבֹא אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֶת אֲשֶׁר-כָּבָר עָשָׂהוּ.)

13 וּרְאִיתִי אֲנִי:
שֵׁשׁ יִתְרוֹן לַחֲכָמָה מִן-הַסִּבְלוֹת
בִּיתְרוֹן הָאוֹר מִן-הַחֹשֶׁךְ.

— 3 —

- 1 דאן האָב איך פאנטאזירט אזוי:
קום, לאָמיר פרובירען אַלוסטיג, לעבען; און ערפאָהרען וואָס
גוט איז; אָבער מערקווירדיג:
דאָס איז אויך נאָר נישט.
- 2 לאַכען, האָב איך בעצייכענט אַלס — לייכטזיניגקייט:
און פּרעהליכקייט — וואָס טהוט עס אויף?
- 3 האָב איך ביי זיך בעשלאָסען: צו קוויקען מיין לייב מיט
וויין, וועהרענד מיין האַרץ וועט זיך פיהרען מיט חכמה,
און זיך האַלטען אָן נאַרעשקייט, ביז איך וועל אויסנעפינען
ווי פיר די מענשהייט איז בעסער, זיי זאָלען פּראַקטיצירען
אין זייערע עטליכע געזעהלטע טעג, פון זייער (לעבען,
דאָ אונטערן הימל.
- 4 אַלזאָ, האָב איך זיך פאַרנומען מיט נרויסע אונטער-
נעהמונגען:
- אויך האָב געבויט הייזער;
געפלאַנצט וויינגערטנער;
געמאַכט גערטנער און שפּאַציר-גערטנער;
און איינגעפלאַנצט אין זיין אַלערליי פּרוכט-בוימער;
געגראָבען רעזערוואַרען;
- 5 צו בעוואַסערען דעם וואַלד וואו עס וואַקסען די יונגע בוימלעך.
אויך האָב זיך איינגעשטאָפּט שקלאָפּען און שקלאָפינען,
אויסער די הויז-געבאָרענע שקלאָפּען וואָס איך האָב פערמאַגט.
אויך האָב איך געהאַט אַגרויס פערמעגען פון רינדער און שאָף,
מעהר. ווי די אַלע וועלכע זיינען געווען אין ירושלים בעפאָר מיר.
- 6 אויך האָב אָנגעזאַמעלט אונגעהויערע אוצרות פון זילבער און גאָלד
די זעלטענסטע אַנטיקען פון קעניגע און לענדער;

ב

— 3 —

- 1 אֲמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי:
לֵכֶה-נָּא, אֲנַסְכָּה בְּשִׁמְחָה, וְרָאָה בְּטוֹב; וְהִנֵּה גַם-הוּא הֶבֱל.
- 2 לְשִׁחּוֹק אֲמַרְתִּי מְהִלָּל;
וּלְשִׁמְחָה מֵה־זֶּה עָשָׂה?
- 3 תָּרַתִּי בְּלִבִּי: לְמִשׁוֹךְ בֵּינִי אֶת-בְּשָׁרִי;
וְלִבִּי נִהְיָ בַּחֲכָמָה, וְלֶאֱחֹז בְּסִכְלוֹת;
עַד | אֲשֶׁר אָרְאָה אִי-טוֹב לִבִּי הָאָדָם אֲשֶׁר
יַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַיִם, מִסֶּפֶר יְמֵי חַיָּיהֶם.
- 4 הִנֵּה לָתִי מַעֲשִׂי;
בְּנִיתִי לִי בָתִּים;
נִטַּעְתִּי לִי כִרְמִים;
5 עָשִׂיתִי לִי גִּנּוֹת וּפְרָדִים;
וְנִטַּעְתִּי בָהֶם עֵץ כָּל-פְּרִי;
6 עָשִׂיתִי לִי בָּרִכּוֹת מַיִם;
לְהִשְׁקוֹת מֵהֶם יַעַר צִיּוֹמָם עֲצִים.
- 7 בָּנִיתִי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת,
וּבְנִי-בֵּית הָיָה לִי;
גַּם מִקְנֵה בָקָר וְצֹאן הִרְבֵּה הָיָה לִי,
מִכָּל שִׁהִי לִפְנֵי בִירוֹשָׁלָּם;
8 כְּנִסְתִּי לִי גַם-כֶּסֶף וְזָהָב,
וּסְגַדְתִּי מְלָכִים וְהַמְדִּינוֹת;

מאָנאָלאָג

— 2 —

- 12 איד, קהלת, זייענדיג⁰) קעניג איבער ישראל אין ירושלים :
- 13 האָב איד אָבגעגעבען מיין האַרץ צו אונטערזוכען און צו ערפֿארשען מיט מיין גאַנצע קענטניס, איבער אלעס וואָס עס ווערט דאָ אונטערן הימעל אָפֿגעטהאָן:— דאָס איז אָבער אַשלעכטער עסק וואָס גאָט האָט אינ'ם מענשען אריינגעגעבען ער זאָל זיך דערמיט בעשעפטיגען.
- 14 איד האָב גוט גאָכגעזעהן די אלע האַנדלונגען וואָס עס ווערט דאָ אונטער דער זונן פֿערהאַנדעלט; און מערקווירדיג: אלעס איז גאָר נישט—אַקראַנקע פֿאַנטאַזיע.
- 15 קרום קען מען ניט מאַכען גלייך ; און פֿעלערהאַפֿט קען מען ניט גאַנץ מאַכען.
- 16 האָב איד מיט זיך אליין דיסקוטירט אזוי : איד האָב דאָך ערוואָרבען אַהעכערע און אַבעסערע בילדונג, אלס די אלע וועלכע זיינען געווען אין ירושלים בעפֿאַר מיר; און איד האָב דאָך אַגרויסע ערפֿאַהרונג אין קענטניס און וויסענשאַפֿט ;
- 17 דעריבער האָב איד אָבגעגעבען מיין האַרץ צו דערגרונטעווען: קענטניס און וויסענשאַפֿט; לייכטזינן און אַנוויסענהייט.
- 18 און האָב זיך איבערצייגט אז דאָס איז אויך אַ קראַנקע פֿאַנטאַזיע. ווייל אין מעהר קענטניס, איז מעהר פֿערדרום ; און וואָס מעהר איינער ווייס, אלס גרעסער דער וועהטאָג.

⁰) ווערטערליך: איד בין געווען.

מונו לוג

— 2 —

- 12 אֲנִי קְהֵלֶת הָיִיתִי מִלֵּךְ עַל-יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם.
- 13 וְנָתַתִּי אֶת-לִבִּי לְדָרוּשׁ וּלְתוֹר בַּחֲקֻמָּה עַל כָּל-אֲשֶׁר
נַעֲשָׂה תַחַת הַשָּׁמַיִם; הוּא 1 עֵינַי רָע נָתַן אֱלֹהִים
לִדְגִי הָאָדָם לַעֲנוֹת בּוֹ.
- 14 רָאִיתִי אֶת-כָּל-הַמַּעֲשִׂים, שֶׁנַּעֲשׂוּ תַחַת הַשָּׁמַיִם; וְהִנֵּה:
הַכֹּל הֶקֶל וְרַעוּת רוּחַ.
- 15 מַעֲנוֹת לֹא-יֻכָּל לְחַקֵּן;
וְחִסְרוֹן לֹא-יֻכָּל לְהַמְנוֹת.
- 16 דִּבַּרְתִּי אֲנִי עִם-לִבִּי לֵאמֹר:
אֲנִי הִנֵּה הִגַּדְלִיתִי וְהוֹסַפְתִּי חֲקֻמָּה עַל כָּל-אֲשֶׁר-הָיָה
לִדְגִי עַל-יִירוּשָׁלַם; וְלִבִּי רָאָה הִרְבֵּה חֲקֻמָּה וְדַעַת.
- 17 וְאֶתְנֶה לִבִּי לְדַעַת:
חֲקֻמָּה וְדַעַת,
הַלְלוֹת וּשְׁכָלוֹת;
יִדְבַּעְתִּי שָׁנִים-זֶה הוּא רַעֲיוֹן רוּחַ.
- 18 כִּי בָרַב חֲקֻמָּה,
רַב-כָּעֵם;
וְיוֹסִיף דַּעַת,
וְיוֹסִיף מִכְאוֹב.

- 6 דער ווינט: אַט בלאָזט ער נאָך דרום,
און באַלד קרייזט ער אַרום נאָך צפון;
אַרום און אַרום דרעהט זיך דער ווינד,
און קומט צוריק צו זיין קרייז.
- 7 אלע טייכען פליסען אין ים,
און דער ים ווערט ניט איבערפילט;
ווייל פונ'ם אָרט וואוהין די טייכען לויפען,
קומען זייא צוריק אום אַהין ווידער צוליפּען.
- 8 אַט אַזוי האַלט אלעס אין איין בעוועגען זיך;
אַמענש איז נאָר ניט אין שטאַנד עס גענוי צו ערקלעהרען;
דאָס אויג קען ניט זאָט ווערען זעהענדיג,
וויא דאָס אויער פול — הערענדיג.
- 9 וואָס עס איז געווען וועט ווייטער זיין;
מעשה בראשית — ווערט פאַרטגעזעצט;
אַבער נייעס, דאָ אונטער דער זונן, איז ניטאָ.
- 10 ווען איינער זאָגט דיר אויף אַזאָך:
„זעה. אַט דאָס איז אַ נייעס!“
איז שוין דאָס לאַנג אַזוי געווען, אין די אלטע צייטען,
אין די פערנאנגענהייט, בעפאַר אונז.
- 11 נאָר די פריהערדיגע דורות געדענקט מען ניט,
און די שפעטערדיגע — וועט מען אויך ניט געדענקען,
ביי די נאָך שפעטערע וואָס וועלען נאָכקומען.

- 6 הוֹלֵךְ אֶל-דָּרוֹם,
וְסוֹבֵב אֶל-צָפוֹן;
סוֹבֵב | סֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוֹחַ,
וְעַד-סְבִיבֹתָיו שָׁב הָרוֹחַ.
- 7 כָּל-הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל-הַיָּם,
וְהַיָּם אֵינָנו מָלֵא;
אֶל-מָקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הַלְכִים,
שָׁם הֵם שָׁבִים לְלִבָּתָם.
- 8 כָּל-הַדְּבָרִים יִגְעִים,
דְּאִיּוֹכֵר אִישׁ לְרֵבֶר;
לֹא-תִשָּׁבַע עֵינַי לְרֵאוֹת,
וְלֹא-תִמָּלֵא אֵינִי מִשְׂמֵעַ.
- 9 מִה-שִׁהְיָה הוּא שִׁיחִיָּה;
וּמִה-שִׁנְעָשָׂה הוּא שִׁיעָשָׂה;
וְאֵין כָּד-חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמַיִם.
- 10 יֵשׁ דְּבָר שִׁיאֲמַר:
"רְאֵה-זֶה חֲדָשׁ הוּא!"
כְּבָר הָיָה לְעֹלָמִים
אֲשֶׁר הָיָה מִלְּפָנֵינוּ.
- 11 אֵין זְכָרוֹן לְרֵאשִׁנִּים,
וְגַם לְאַחֲרָנִים שִׁיחִיו לֹא-יִהְיֶה לָהֶם זְכָרוֹן,
עִם שִׁיחִיו לְאַחֲרָנָה.

קהלת

א

לעקמשורם פון קהלת

1

דור'ס א זוהן, קעניג איבער ירושלים.

• •
•

— 1 —

פ ר א ל א ג

עס איז א גרויסער גאר נישט, (יאָגט קהלת:)

2

עס איז א גרויסער גאר נישט,

דער גאר איז א גארנישט.

וואָס פראָפּיטירט דער מענש פון זיין גאנצען קוועלען זיך,

3

וואָס ער קוועלט זיך דאָ אונטער דער זונן?

(דורות קומען,

4

דורות געהן;

און וועלט בלייבט וועלט.

דיא זונן שיינט אויף,

5

דיא זונן געהט אונטער,

און יאָגט מיט אימפעט צום פונקט,

וואו עס דארף וויעדער אויפשיינען.

ק ה ל ת

⌘

1

דְּבַרִי קִהְלֹת

בְּנֶדְוִיד מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם.

* * *

— 1 —

הַקִּדְמָה.

2

הַבֵּל הַבָּלִים, אָמַר קִהְלֹת;
הַבֵּל הַבָּלִים,
הַבֵּל הַבָּל.

3

מִה־יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל-עֲמָלוֹ,
שִׁיעֵמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ.

4

דֹּדַי הַלֵּךְ,
וְדֹדַי בָּא;
וְהֶאֱרַץ לְעוֹלָם עֲמֻדָת.

5

וְזָרַח הַשָּׁמֶשׁ,
וּבָא הַשָּׁמֶשׁ,
וְאֶל-מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵת,
וְזָרַח הוּא שָׁם.

קהלת

Stone B.

Waldman L.

Zimmel S.

St. John

Eli Livi

M. B. Livi

Rev. B. L. Amdur

Rev. S. Segal

Wall L. Calgary, Alberta

Helperin L. S. Porcupine, ont.

UNITED STATES

Bridgeport, Conn.

Rev. H. Cotler

S. Slotnick

M. Polsky

Jacob Bros.

Dr. M. J. Horn

H. Silverstone

U. Engelman

Resnikoff Bros.

S. Bernstein

Freedman Bros.

M. Hoffman

D. Pressman

Ed. Postal

Norman Postal

H. Wagner

J. Lang

H. & T. Lang

Dr. A. Hartstein

W. Tischler

H. Gordon

A. Levy

W. Horovitz

J. Rosenzweig

F. Cohen

A. Goldstein

M. Boone

H. Swimmer

H. Dworkin

M. N. Dick

A. J. Salitt

N. Rothman

D. Berger

D. Apstein

L. Shapiro

B. Rosenblatt

A. Apensky

S. Bohrer

J. W. Zeigler

H. Tragar

Ph. Shapiro

M. Antel

S. Slavin

Nat. Landau

Max Boas

Goldman L.	Steinberg J.
Greenspon S. G.	Supiran M. S.
Grodinsky N. H.	Tanenbaum M.
Gross & Weiner	Veinberg Harris
Hart S.	Yelin L.
Hyams M.	Zukerman H.
Jacobson R.	Ottawa
Lande Bros.	Cohen S.
Klein Bros.	Epstein L.
Levenson S. & Co.	Freedman J.
Levin A.	Goldfield M.
Levin S.	Green L.
Levit H.	Halofcene J. D.
Mendelson A.	Leiken L.
Mendelson B.	Rosin L.
Miller S.	Toronto
Ogulnick S. M.	Bachmek J.
Popliger P.	Davis B.
Poyoner A.	Greenberg J.
Ram B.	Grosman S. M.
Rosenbloom W.	Hyme Dr. J.
Roston J.	Kronick S.
Routenberg G. L.	Lavine Dr. S.
Rubin J.	Mehr J.
Rubinowitz & Haskell	Epraim & Solomon Palter
Schlenger H.	Rottenberg L.
Shapiro D.	Simansky S.
Shereshefsky M.	Soskin E.

HONOR LIST

— of —

MEMBERS

Who advanced their subscriptions,¹⁾ and encouraged
this publication.

CANADA.

Hamilton

Rabbi S. Levine

Arent J.

Bomberg N.

Cohen H.

Davis T.

Epstein M.

Frank Bros.

Goldberg G.

Goldberg S.

Goldberg W.

Judelson M.

Morris J.

Sweet D.

Takofman & Goldberg

Walter M.

Walter M. M.

Montreal

Rev. M. A. Levin

דירעקטארי

פונ'ם אידישען אדעל

אין אמעריקא

Adelsteine L.

Adelsteine P.

Asner S.

Berlind S.

Bulkis G.

Cohen A.

Cohen E.

Cohen L. & Son

Loenfield H.

Diamond J.

Diamond M.

Eagle Pub. Co.

Elinou J.

Feinberg N.

Feinberg Z.

Fenster H.

Geffin H.

Glickman & Glickman

Gold S.

¹⁾ ווער עס האט איינגעצאחלט זיין פולען סובסקריפשאן \$1.25 און גע-

פינט נישט זיין נאמען זאל אזוי גוט זיין מעלדען וועלען מיר עס גוט מאכען און

- 18 ווען דו זעהסט אַנאָב ביזטו מיט איהם אַיינשטימיג
און נעהמסט אַנטייל אין אויסגעלאָסענהייט.
- 19 דו האָסט אַשלעכטע צולאָזענע מויל;
און דיין צונג קלאַפט פאַלשקייט.
- 20 דו זעצט זיך בעריידען דיין אַייגענעם פרודער;
און וואַרפסט שמוץ אויף דיין אַייגען מוטערס זוהן.
- 21 דאָס אַלעס האָסטו געטהאָן און איך האָב געשוויגען,
האָסטו געמיינט אז איך בין אויך אזוי ווי דו;
אַבער איך וועל דיר צייגען, איך וועל דיר אַלעס פאַרלייגען.
- 22 מערקט עס נאָט איהר גאָט-פּערגעסער!
זאָנסט וועל איך (אַיך) צו רייסען (אין שטיקער), און קיינער
וועט רעטען.
- 23 ווער דאַנק מיר אָפּפערט, עהרט מיך;
און ווער אַכט אויף זיין פיהרונג נעהמט;
איהם, וועל איך צייגען געטליכעס גליק.

אִם־רָאִיתָ נָגַב וְתָרַץ עֲמוֹ, 18

וְעַם מְנַאֲפִים חִלְקָה.

פִּיד שְׁלַחַת בְּרָעָה, 19

וּלְשׁוֹנָה תַּצְמִיד מִרְמָה.

תֵּשֶׁב בְּאַחִיד תִּדְבֹּר; 20

בְּכֵן־אָמַד תִּתֶּן־דָּפִי.

אֵלֶּה עֲשִׂיתָ | וְהִחֲרַשְׁתִּי, 21

דְּמִיתָ הָיֹת אֶהְיֶה כְמוֹךָ;

אוֹכִיחַךְ | וְאֶעֱרֹכָה לְעֵינֶיךָ.

בִּינוֹנָא זֹאת שִׁכְחִי אֱלֹהִים, 22

פֶּן־אֶמְרָךְ | אֵין מִצִּיל.

זָבַח תּוֹדָה יִכְבְּדֶנִּי; 23

וְשֵׁם דְּרָדָה,

אֶרְאֶנּוּ בִּישַׁע אֱלֹהִים.

- 7 הער מיין פאלק! איד וועל רעדען;
הער ישראל! איד וועל פראטעכטירען געגען דיד;
איד, גאט, דיין גאט;
8 איד וועל דיר ניט אויסריידען פיר דייע ווייניגע אפפערס,
ווייל דייע גאנצ-אפפער קומען טענליך בעפאר מיר.
9 אבער איד דארף קיין רינד פון דיין הויז נעהמען.
אדער בעק פון דייע שאפ-הערדען.
10 ווייל צו מיר בעלאנגען אלע טהיערע פון וואלד;
די טויזענדע פיעה אויף די טויזענדער בערג.
11 איד קען יעדע פויגעלע אויף די בערג;
און אלעס וואס אין פעלד בעוועגט זיך איז מיינע,
12 ווען איד וואלט הונגער פיהלען, דארף איד עס דיר זאגען?
די וועלט מיט איהר ראב און גוטס בעלאנגט דאך צו מיר,
13 דארף איד עסען רינדערנע פלייש?
דארף איד טרינקען ציגענע בלוט?
14 נאר אדאנק זאלסטו גאט אלס אפפער בריינגען;
און נאר אזוי זאגסטו דעם אלערהעכסטען דייע נדרים בעצאהלען;
15 אין אנויט דארפסטו נאר צו מיר בעטען;
וועל איד דיר שוין רעטען; ווייל נאר אזוי קענסטו מיר עהרען,
16 אבער צום רשע זאגט גאט:—
וועלכען רעכט האסטו מיינע געזעצען צו ערקלערען?
אדער מיט מיין בונד זיך ארום טראגען אין דיין מויל?
17 וועהרענד דו אליין האסט בעלעהרונג;
און ווארפט אועק מיינע טייערע ווערטער,

- 7 שְׁמָעָה עָמִי וְאֶדְבָּרָה;
יִשְׂרָאֵל וְאָעִידָה בָּךְ;
אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ אֲנֹכִי.
- 8 לֹא עַל-זִכְתְּךָ אוֹכִיחֶךָ;
וְעוֹלָתְךָ לְנַגְדֵי תָמִיד.
לֹא-אֶקַּח מִבֵּיתְךָ כָּר;
מִמֶּכְרֹאֲתֶיךָ עֲתוּדִים.
- 9 כִּי דִי כָל-חַיִּיתוֹ-יַעַר;
בְּהֵמוֹת בְּהֶרְרֵי-אֲרָץ.
יִדְעָתִי כָל-עוֹף הָרִים;
וְיוֹז שְׂדֵי עָמָדִי.
- 12 אִם-אָרַעַב לֹא-אֶמַר לָךְ;
כִּי לִי תִבֵּל וּמִלֹּאָה.
הָאוֹכֵל בָּשָׂר זִבְרִים?
וְדָם עֲתוּדִים אֲשַׁתֶּה?
- 14 זָבַח גְּאֻלָּהִים תּוֹדָה;
וְשָׁלֵם לְעֹלִיזֵי נְדָרוֹךְ.
וְקִרְאֵנִי בַיּוֹם צָרָה;
אֲחַלֶּצֶךָ וְתִבְבְּרֵנִי.
- 16 וְלִרְשָׁעִי אֶמַר אֱלֹהִים;
מִה-לָּךְ דָּסַפְרִי חֲקִי;
וְתִשָּׂא בְרִיתִי עָלַי-כִּיֶּה.
וְאַתָּה שָׁנֵאתָ מוֹסְרִי;
- 17 וְתִשְׁלַח דְּבָרִי אַחֲרֶיךָ.

- 16 מען פיהרט זיי מיט אלוסטיג און פרעהליכקייט;
 ביז אין קעניגליכען שלאס קומען זיי אָן,
- 17 אָנשטאַט דיינע עלטערן זאָלען דיינע קינדער פערבלייבען;
 אַלס הערשער איבער די גאַנצע ערד זאָלסטו זיי אַיינזעצצען.
- 18 דייַן גאַמען, וויל איד, זאָל אַלס אַנדענקונג בלייבען אויף קינד'ס
 קינדער;
 אום נאָכקומענדע פעלקער זאָלען דיר אייביג דאַנקען.

נ

אַסר'ס אַפּאַעמע.

- 1 דער שטארקער גאָט, הויה, רעדט;
 ער בערופט די ערד פון זונן אויפגאַנג ביז אונטערגאַנג.
- 2 פון ציון דאָס פאַלקאַמענע שענההייט,
 שטראַהלט די גאָטהייט איין.
- 3 ער קומט, אונזער גאָט, ער שווייגט ניט;
 מיט אַפּייערדיגען ברען בעפאַר איהם,
 און מיט אַנוואַלדיגען שטורם אַרום איהם.
- 4 ער רופט דעם הימעל פון אויבען,
 און די ערד פון אונטען, צו ריכטען זיין פאַלק.
- 5 „פערזאַמעלט אייך, מיינע חסידים, אַ הער צו מיר,
 די, וועלכע האָבען מיט מיר אַבונד ביים אַפּפער נעשלאָסען“.
- 6 און לאָזען די הימלען ערקלעהרען זיין גערעכטיגקייט,
 דאָס גאָט איז אַ גערעכטער ריכטער. ס'לה.

16 תובלנה בשמחת וגיל;
תבואינה בהיכל מלך.

17 תחת אבתיך יהיו בנות;
תשיתמו לשירים בכל הארץ.
18 אנכירה שמך בכל־הר ודר;
על־כן עמים יהודוך לעלם ועד.

נ

מוזמור לאסף.

1 אל אלהים יהוה דבר;
ויקרא־ארץ ממזבח־שמש עד־מבוא.
2 מציון מכל־יפי;
אלהים הופיע.
3 יבא אלהינו ואל־יחרש;
אש לפניו תאכל;
וסביבו נשערה מאד.
4 יקרא אל־השמים מעל;
ואל־הארץ לדין עמו.
5 אספוד־לי חסיד־י;
ברתי בריתי עלי־זבח.
6 ויגידו שמים צדקו;
כי אלהים | שגשג הוא סלה.

- 7 דיין טחראָן וועט אייביג שטעהן פאַר גאָט;
ווייל גלייכהייט איז דער צעפּטער פון דיין קעניגרייך.
- 8 דו ליעפסט גערעכטיגקייט און האַסט אונרעכט;
דאָרום האָט עס גאָט (דיין גאָט) דיך געזאָלפט,
מיט פריידען-אייהל, איידער דייןע פרינצען-געזעלען.
- 9 פון אלע דייןע קליידער שטעקט דער פאַרפּוס פון מיר הע,
אַלע און קאַסיע,
פון עלעפאַנט ביינענע פאַלאַצען שפּיעלט אַן אַרקעסטראַ אום
דיך לוסטיג צו מאַכען.
- 10 קעניגליכע טעכטער זיינען אונטער דייןע געליעבטע;
ביי דיין רעכטע האַנד שטעהט די קעניגען
פערפּוצט אין אַפירס גאָלד.
- 11 הער מיין טאַכטער! זעה! לייג צו דיין אויער!
פערנעס דיין פאַלק און דיין פאַטערס הויז;
און לאַז דעם קעניג זיך זעטיגען מיט דיין רייצענדע שענההייט;
ווייל ער איז דיין הערר, און פערנעטער איהם.
- 12 וועט די טאַכטער צור דיר פרעזענטען בריינגען;
די הייבסטע פון פאַלק וועלען חלש'ן נאָך דיין בליק,
- 14 די גאַנצע הערליכקייט פון די פרינצעסען צייגט זיך אין פאַלאַץ;
ווען זי איז אין איהר פולען קאַסטיום, דורך געוועבט מיט גאָלד.
- 15 אין קינסטליכע געשטיקטע קליידער ווערט זי צום קעניג געפיהרט;
בעגלייט פון איהרע יונגע פריינדיגען,
וועלכע ווערען אויך געבראַכט צו דיר.

- 7 כִּסְאָךָ אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד;
שָׁבַט מִיִּשׂוֹר שָׁבַט מַלְכוּתְךָ.
- 8 אֶהְבֶּתָּ צֶדֶק וְתִשְׁנֹא רָשָׁע;
עַל־כֵּן מִשְׁחָךְ אֱלֹהִים אֶלְהִיד;
שָׁמֶן שִׁשׁוֹן מִחֲבֻרָךְ.
- 9 מִרְ וְאַהֲלוֹת קָצִיעוֹת כָּל־בְּנֵי־תֵיבָה;
מִן־הַיָּבֵלִי שֶׁן מִנִּי שִׁמְחוּךָ.
- 10 בְּנוֹת מְלָכִים בִּיקְרוֹתֶיךָ;
נִצְבָּה שָׁגֵל לִימִינֶךָ;
בִּכְתָּם אוֹפִיר.
- 11 שְׁמַע־בַּת וּרְאֵי וְהִטִּי אָזְנוֹךָ;
וְשִׁכַּחִי עִמָּךְ וּבֵית אָבִיךָ.
- 12 וַיִּתְּאוּ הַמֶּלֶךְ יָפוֹךָ;
כִּי הוּא אֲדֹנֶיךָ וְהַשְׁתַּחֲוִי־לוֹ.
- 13 וּבַת־צֹר בְּמִנְחָה;
פָּנֶיךָ יַחֲלוּ עֲשִׂירֵי עָם.
- 14 כָּל־כְּבוֹדָה בַּת־מֶלֶךְ פָּנִימָה;
מִמִּשְׁבָּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה.
- 15 לִרְקָמוֹת תּוֹבֵל לְמַקְדָּה;
בְּתָלוֹת אַחֲרֶיהָ רְעוּתֶיהָ;
מוֹבְאוֹת קָדָה.

א נאָט! אונזער הערר!

10

ווי הערליך איז דיין נאָמען אויף דער ערד!
[און ווי מאַיעסטעטיש דו גלאַנצט אין הימעל!]

מה

1 פיר'ן דיריגענט; צו שפיעלען אויף שושנים:

בעארבייטעט פון קרח'ס זיין;

א בעלעהרענדע ליעבעס געזאנג.

2 מיין הארץ איז איבערפילט; די טהעמע איז אַנטע:

איד זינג אליעד; אפאעמע פיר'ן קעניג;

מיין צונג — אפען, אפליסיגער שרייבער.

3 דו ביזט דער שעהנסטער אונטער מענשען,

אויף דייןע ליפפען איז אויסגעגאסען אליעבליכקייט;

ווייל גאט האָט עס דך אזוי געבענשט (אויף אייביג).

4 א העלד! גודט אָן דין שווערד אויף דיין היפט!

דיין מאיעסטעט און דין גלאַנץ!

5 און און דיין מאיעסטעטישען גלאַנץ פאַהר און בעגליק,

פיר ווארהייט, בעשיידענהייט און גערעכטיגקייט;

וועט דיין רעכטע האַנד דך שרעקליכע וואונדער צייגען.

6 ווי שאַרף דייןע פיילען זיינען!

פעלקער פאלען אונטער דיר!

ווייל זיי טרעפען אין האַרצען פון קעניגס פינד.

- 10 יהוה ארנינו!
מה-אדיר שמך בקל-הארץ!
[אשר-תנה הודך על-השמים.]

מה

- 1 למנצח על-שנים;
לבני קרח;
משביל שיר ידירת.
- 2 רחש לבי ודבר טוב;
אמר אני מעשי למלך;
לשוני עט וסופר מהיר.
- 3 יפית מבני אדם;
הוצק חן בשפתותיה;
על-כן ברכו אלהים לעולם.
- 4 חגור חרבך על-גדך גבור;
הודך ובהרבך.
והדרך וצלח רבב;
על-דבר-אמת, וענוה-צדק;
ותורה נוראות ימנה.
- 6 חציה שנונים;
עמים תחתיה ופלו;
בלב אויבי המלך.

- 1 פיר'ן דיריגענט צו שפיעלען אויף נחית;
דוד'ס אפאָעמע.
- 2 אַ גאָט! אונזער הערר!
ווי הערליך איז דיין גאָמען אויף דער ערד!
און ווי מאיעסטעטיש דו גלאַנצט אין הימעל!
- 3 קליינע קינדער ברוסט עופ'עלעך;
פראַקלאַמירען דיין גרויסע מאַכט;
אום צו איבערצייגען דייע געגנערס;
איינצושטילען פיינד און ראַכזיכטיגען.
- 4 ווען איך בעטראַכט דייע ארטיסטישע פינגער אַרבייט;
דיינע הימעלעך, וואודו האָסט די לבנה און שטערען איינגעפאַסט: —
5 וואָס איז דער שוואַכער מענש אַז דו זאָלסט פון איהם דענקען?
אַן ערדעך-קינד — זאָלסטו בעזוכען?
- 6 דאָך, מיט אַאינטעליגענץ עטוואָס ניעדריגער פון אַמלאַך,
און מיט עהדע און גלאַנץ האָסטו איהם בעקרוינט;
7 אַלס הערשער, איבער דיין בעשאַף, האָסטו איהם אָנגעשטעלט,
און אַלעס אַוועקגעלייגט אונטער זיינע פיס.
- 8 שאַף און דינדער אַלערליי;
ווי אויך די ווילדע חיות פון פערד;
9 פויגלעך אין הימעל און פיש אין וואַסער,
וועלכע שווימען דורכ'ן גרויסען אַקעאָן.

- לִמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּיתִית;
מִזְמוֹר לְדָוִד.

1
- יְהוָה אֲדִינֵנו!
מִה־אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל־הָאָרֶץ!
אֲשֶׁר־תִּנָּה הוֹדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם!

2
- מִפִּי עוֹלָלִים וַיּוֹנְקִים,
יִסְדָּתָ עוֹ;
לִמְעַן צוֹרְרֶיךָ;
לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם.

3
- כִּי־אֲרָאָה שְׁמִיךָ מַעֲשֵׂה אֲצָבָעֶתֶיךָ;
יָרַח וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר בּוֹנִנָּתָ: —

4
- מִה־אֲנוּשׁ כִּי־תִזְכְּרֵנוּ?
וּבֶן־אָדָם כִּי תִפְקֹדֵנוּ?

5
- וּתְחַסְּרֶהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים;
וְכַבֹּד וְהָדָר תַּעֲמִרֶהוּ.

6
- תִּמְשִׁילֶהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ;
כֹּל שִׁתָּה תַּחַת־רַגְלָיו.

7
- צִנָּה וְאֶלְפִים בָּלָם;
וְגַם בְּהֵמוֹת שָׂדֵי.

8
- צִפּוֹר שָׁמַיִם וְדִגֵּי הַיָּם;
עֶבֶר אֲרָחוֹת יָמִים.

9

אין אצווייטען ארטיקעל, פון צוויי קאלומס, אין טאנעבלאט, שרייבט
פראפעסאר ג. זעליקאוויץ, צווישען אנדערעס פאלגענדעס: —

אן איינפאכע ערצעהלונג, אנעוועהנליכען דאקומענט אדער זאגאר
אפילו אפישען געדאנק קען מען לייכט איבערזעצן אין אבי וועלכע
שפראך און דער אריגינאל זאל גאר ניט ליידען. אבער ווען עס האנדעלט
זיך פון אקונסט-ווערק דאן קען די איבערזעצונג שטעלען אין געפאהר
די שעהנקייט פון אריגינאל. דאך ווען דער איבערזעצער איז, אן
ארטיסט, דאן ווייסט ער אזוי גוט ווי ארומצוגעהן מיט זיין ארבייט אז
ער ניט איבער אויך אין די איבערזעצונג די גאנצע שעהנקייט פונ'ם
אריגינאל ... וואס מיר האָבען געשריעבען איז אמין אינטראדוקציען
צו די ארבייט פון העררן ל. הערריסאן ... וועמעס איבערזעצונג איז
ווירקליך אהעכסט געלונגענע שטיק ארבייט און ווען דיזע איבערזעצונג
וועט זיין אין גאנצען פערטיג וועט עס עפענען די טויערען פון ביבלישען
אוצר פיר אלעמען ...

דער בעריהמטער אידישער געלעהרטער הערר א. ה. ראזענבערג
„מחבר אוצר השמות“ פערזיכערט אויך דאס די איבערזעצונג איז
„אמייסטער ווערק“ און דאס איז אויך דער מיינונג פון אלע ביבעל-
פארשער פון מיין בעקאנטשאפט. עס הייסט איינפאך; דאס די
פארפומע פון אונזערע נביאים איז איבער געגאסען פון העברעאיש אין
אידיש מיט אזוי פיעל פארויכטיגקייט אז איהר געניסט דעם זעלבען
געשמאק ווי אין העברעאיש. (טאנעבלאט)

אום צו האָבען אפגעריעה וועגען די אנדערע ספרים פון דיזע
איבערזעצונג גיבען מיר אלס סאמפל
3 קאפיטלעך תהלים ח', מ"ה און נ'.

בערס, אָבער מיר האָפּען דאָס גאָר אין גיכען צו ערשטאַמען אין אונזער צווייטען ספר פונ'ם תנ"ך.

אויך בעדאַנק איך די פרעסע פון לאַנד: די ענגלישע ווי די אידישע, פון די סטייטס און קענעדע, פיר זייער אָפּגעבען זעהר פיעל פלאץ וועגען דיזע איבערזעטצונג.

די קליוולאַנדער אידישע וועלט שרייבט:

„די אידישע איבערזעטצונג פונ'ם תנ"ך, פון ל. הערריסאן — דער בעוואוסטער ליטעראט און דענקער — איז אזא מייסטערהאַפטע, דאָס זי ווערט בעוואונדערט פון די פאַפּולערסטע קריטיקער און שרייבער פון דער אידישער ליטעראטור. זי צייכענט זיך אויס הן אין קינסטלעריי, ליטערארישען חן, און הן אין עכט אידישע אידיש. ווער עס וועט לערנען תנ"ך מיט דער איבערזעטצונג וועט ווערען בעקאַנט ניט-נאָר מיט דער איינפאַכער פערטייטשונג פון פסוק, נאָר אויך מיט'ן גאַנצען זינן, מיט'ן טיעפען אינהאַלט פון זאץ, און עס איז קיין וואונדער וואָס דער ווירדיגער איבערזעטצער האָט ערהאַלטען פיעלע בריעף, פון ליטעראטען און ביבעל-פאַרשער, דאַנקענדיג און גראטולירענדיג איהם פיר זיין ריעזיגע אונטערנעהמונג וועלכע איז געקרוינט געוואָרען מיט ערפאָלג. מיר האָפּען דאָס אונזערע נאָבעלע אידען וועלען שענקען די געווינשטע אנערקענונג פיר אזא נאָבעלע אונטערנעהמונג.“

ליטעראטור און לומדות — פון ג. זעליקאוויץ

אזא ערהאַבענעס ווערק, ווי די העכסט געלונגענע איבערזעטצונג אין אידיש און ענגליש פון דער ביבעל, פון ל. הערריסאן, וואָס איז ניט נור פיר געלעהרטע אַליין, נאָר פאַר'ן גרויסען כלל אידען, האָט געראַפּט אַרויסגעגעבען ווערען פון אַליטעראַרישען פעראַיין, מיט זיין איבער-זעטצונג פון קהלת האט ער זיך אַליין איבערטראָפּען, עס איז ווירקליך אַקונסט ווערק, דורך די דייטליכקייט ווי אויך דורך די געטרייהייט צום אַריגינאַל. אזא לאַסט דאַרף מען ניט איבערלאָזען צום איבער-זעטצער אַליין נאָר דער כלל אידען דאַרף זיך אין דעם פעראַיין-טערעסירען. — (טאָגעבלאַט).

בעשאף, דארף ער זעהן דאס זיין לעבען זאל האבען אנגעוויסען צוועק, אנגעוויסען ערהאבענעם ציעל. אבער ווער עס זאגט, דאס די וועלט איז נאָר נישט, איז אין טעות, ער איז אנאָר! דאָס איז אַנומע וועלט, אַטייערע וועלט, ווער עס ווייס נאָר ווי צו געניסען אַנשטענדיג און דאָס זאָגט קהלת. און מעגליך אַז קהלת האָט עס געמיינט געגען די נזירים (עסענעס), פון יענע צייט, וועלכע האָבען זיך אָפגעזאָגט פון דער וועלט און געלעבט אין די וועלדער,

— 40 —

שלום. ענדע. דער רעדאָקטאָר אָדער קאָמפּילייטאָר לויבט קהלת פיר זיין אונערמידליכע אַרבייט פאַר דער וועלט, און שליסט מיט אַבעמערקונג אַז מעהר ספרים ווי די 24 זאַל מען אין תנ"ך ניט אַריין נעחמען — ווי נחמן קראַכמאל בעמערקט: אַז דער ספר קהלת איז געווען דער לעצטער אין די כתובים און אויפן טאָועל איז געווען אָנגעשריבען די ווערטער: „ויותר מהמה בני הזהר“ און ער (נ"ק) וואונדערט זיך, דאָס דער מדרש איז נוטה צו זיין געדאַנק: „מהמה“ „ממהומה בני הזהר, שכל המכנים יותר מכ"ד ספרים, מהומה הוא מכנים בביתו“ (מדרש קה"ר) — ולמדנו מזה, שבזמן זה היה ספר קהלת, הספר האחרון בסדר הכתובים המקובלים, ולזה בא בסופו החתימה הנזכרת, שהיא לכלל הכתובים, (מנ"ה יא, ח).

עשות ספרים הרבה אין קץ. כלומר: הרבה ספרים עשויים באין קץ ותכלית. ווייל פיעלע פערפאַסטע ספרים האָבען קיין צוועק ניט. דעריבער האָט מען די ניט אַריינגענומענע ספרים אַנאַמען געגעבען „ספרים החצונים“ אויסענגעבליעבענע ספרים פון תנ"ך.

אם ענדע וויל איד אַנמערקען, דאָס צוליעב מאַנגעל אין פאַפיר, ניט קריגענדיג דעם געווינשטען זאָרט, האָבען מיר געמוזט אויסלאָזען פיעלע גוטע זאַכען, ווי אויך די עהרען-ליסט פון די ווירדיגע סובסקריי-

XIV.

15—13 — 33 — מען פערנעסט דעם חכם מיט זיין חכמה. אַקליין
נאַרעשקייט וועגט אַמאָל אַריבער די גאַנצע חכמה.
7—2 — 34 — פערשיעדענע פעמערקונגען.
10—8 — 35 — געפאַהרען אין די געוועהנליכע בעשעפטיגונגען.
15—11 — 36 — אַנאַרען קען מען ניט דולדען. אַחכ'ס ווערטער
איז בעגאַסען מיט חן.
20—16 — 37 — אַקאַראָפּטיווע רעגירונג. היט זיך פאַר די בעאַמטע.
8—1 — 38 — האַלט ניט קאַפיטאַל אין איין אונטערנעמהמונג.
פערלאָז זיך אויף גאָט אָבער טהו דיין פליכט. דעם סוד פון לעבען
ווייס נאָר גאָט.

— 39 —

קהלת הייסט הנאה האַבען פון דער וועלט: „יונגער מאַן! קעב
אַטאַג! זיי גוט אויפגעלעגט, נעהם פון דער וועלט וואָס דוא קענסט!
אָבער אַנשטענדיג, ווען ניט, וועט גאָט פאַדערען רעכנונג און דאָס
איז אין אנקלאַנג מיט דעם גאַנג פון חסידיוזמוס. ר' ישראל בעל שם טוב,
זאָגט אזוי: „חיי העולם הזה, הם תכלית בפני עצמם, והאדם החי בשמחה הוא
ממלא בזה את רצון בוראו, וזו היא העבודה הראשית של האדם, שהוא רק
חוליא אחת בשלשלת היצירה הכללית. אמנם מאחר שהאדם הוא המצוין בחוליות
אותה השלשלת בשכלו ובינתו, על כן צריכים חיוו שיהיו להם מובן ידוע ומטרת
נעלה. מי שיאמר שהעולם הזה אין בו ממש, טועה הוא! סכל הוא! אלא עולם
נכבד הוא, למי שיודע להסתפק ממנו ולהתנהג בו כשורה.“ (אוצר ישראל אות ב).
אין אידיש הייסט עס „די וועלט, איז אַצוועק אן און פיר זיך, ווער עס
געניסט פון דער וועלט און פערבריינגט אין פרעהליכקייט, ערפילט
דערמיט גאָט'ס ווילען, ווייל דאָס איז דיא ערשטע עבודה ביים מענשען,
וועלכער איז ארינגעלע אין די גאַנצע קייט פון בעשאַף, נאָר ווייל דער
מענש, מיט זיין שכל און בעגריעף, שטעהט העכער פונ'ם גאנצען

XIII.

1—6 — 18 — ווער עס געניסט ניט פון זיין רייכטהום איז ערגער
פון אמפיל קינד.

12—7 — 19 — די אונגעפרידיגונג אינ'ס מענשענס לעבען און
שטרעבען. פון זיין נאָמען ווייס מען ווי קליין דער מענש איז, אַרגומענטירען
מיט נאָט העלפט ניט.

7—1 — 20 — פערשיעדענע שפּריכווערטער.

14—8 — 21 — נומע עציז. האַסטיגקייט פאַסט פאַר נאַרען.

22—15 — 22 — זיי ניט קיין אויסנאַהם. אַלעס איז גוט אין
דער מאַס.

29—23 — 23 — קהלת זוכענדיג חכמה, מאַכט אַן ערנסטע
בעמערקונג ווענען ניט עהרענהאַפּטע פרויען.

5—1 — 24 — זיכערהייט אין אויספאַלגען די געזעצע פון דער
רעניערונג.

8—6 — 25 — קעגען טויט מען זיך ניט שטעלען.

10—9 — 26 — אַפּאַלשע וועלט. רייכע רשעים ניט מען כבוד.

13—11 — 27 — גערעכטיגקייט קומט לאַנגזאַם אָבער זיכער.

15—14 — 28 — בעסער איז: עסען, טרינקען און פרעהליך זיין.

4—16 — 29 — קיין מענשליכער פערשטאַנד קען לעזען דאָס
לעבענס-פּראָבלעמע.

6—5 — 30 — קיין אַנטהייל מעהר אין וועלטליכע טהעטיגקייט
נאָכ'ן טויט.

10—7 — 31 — אַלאַז מענש: נעהם וואָס דוא קענסט זאָ לאַנג דו
לעבסט, ווייל דאָרטען אין שאול הערט אויף אַלעס.

12—11 — 32 — קהלת בעטראַכט וויעדער דאָס לעבען און געפינט
אַז זיין נומע עצה האַלט ניט אויס. ווייל אין לעבען איז ניטא געוויס.
אַחכס אָהן ברויט. אַנ'עקספּערט אָהן אַשטעלע. עס קומט פּלוצלונג
אַנ'אונגליק און אויס קאַפּעלוש מאַכער.

קען דער מענש ניט עקזיסטירען, אָבער ניט פון זיין פערגניגען וועגען.
 11-1 — 7 — אלעס איז פאַראויס בעשטימט. די וועלט-פראבלעמע
 איז פערשלייערט.

15-12 — 8 — קיין בעסערער גליק אין לעבען, וויא טהאן
 אצווייטען גוטעס, איז ניטא. איבערמאכען דיא וועלט קען מען ניט.
 נאָט פערלאַנגט דיא צייט וועכסלונג.

22-16 — 9 — איבעראל הערשט פערדאָרפענהייט און פערברעכען.
 נאָט וועט געוויס ניט שווייגען. ווען דער מענש איז ניט בעסער פון די
 בהמה וועט מיט איהם פאסירען דאָס זעלבע ווי מיט די בהמה. איין
 צופאל פאר ביידען.

6-1 — 10 — קהלת בעטראכט די אונטערדריקונג פון די מאסען.
 טויטע זיינען בעסער אָב ווי די לעבעדיגע. קאנקורענצע. אנאָר
 זיצט לעדיג.

12-7 — 11 — אקארגער וואָס האָט ניט פיר וועמען צו קאָרגען.
 די נוצען פון אנעזעלשאפטליכען לעבען. איינער העלפט דעם צווייטען.
 16-13 — 12 — מען דענקט, אונטער אַן אנדער קעניג וועט ווערען
 בעסער. נאָך אפאָנטאזיע.

6-17 — 13 — קהלת בעטראכט דיא רעליגיעזע מענשען פון זיין
 צייט. היפאָקריטען, פאַרשע מענשען. דיענען נאָט מיינט: מען זאָל זיך
 איינהערען וואָס נאָט פערלאַנגט און פאַלגען, האַלטען וואָרט. ניט זיין
 אבערגלויביש, ניט האַלטען פון וואַהרוואַנעריי און חלומות.

8-7 — 14 — אין פאָליטיק דאָס גלייכען: די הערשער אונטעריאכען
 דעם ארבייטער.

11-9 — 15 — אָבער דער ארבייטער שלאָפט רוהיגער ווי די הערשער.

16-12 — 16 — ווייל רייכטהום איז אַמאָל זייער אונגליק.

19-17 — 17 — אַגליקליכער לעבען איז אַמתנה פון נאָט, ס'חייסט

ווען מען פערשטעהט וואָס גוט הייסט און וואָס גליק איז.

אינהאלט און ערקלעהרונג.

אזוי ווי מיר האָבען איינגעטהיילט קהלת אין 40 אַבטהיילונגען, וועלען מיר אָנמערקען בעפאַר יעדע אַבטהיילונג וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך.

11—2 — 1 — ערשטע אַבטהיילונג.

די טהעמע איז: אלעס איז גאָר נישט. ניט ווערט אַבלאַז. דער מענש געהט, אָבער די וועלט שטעהט, און דאָס דריקט איהם זעהר, אַז די ערד, מיט די גאַנצע גאַטור, וועלכע זיינען בעשאַפֿען געוואָרען צולעב דעם מענשען, זאל זיין אַן אייביגעס, וועהרענד דער מענש, דער בחיר היצורים, פֿערגעהט ווי אַשאַטען. קיינע נייעס, עס ווידערהאַלט זיך אימער דאָס זעלבע אין אַלאַנגווייליגע פּראָצעסיאָן, גאָר דער מענש איז דאָ אַזאָ קורצע צייט דאָס ער געדענקט ניט די פּאַריגע געשעהניסען, אָדער גרויסע מענשען און די שפּעטערע וועט מען אויך ניט געדענקען.

18—12 — 2 — קהלת שטעלט זיך פאַר אַלס קעניג שלמה, מאַכט עקספּערימענטען און דריקט אויס זיינע ערפּאָהרונגען וועגען חכמה: אויך גאָר נישט. מעהר מען ווייס מעהר ענטווישט.

11—1 — 3 — אַפּערוואַך צו פּעראַייניגען חכמה מיט פּערגניגען, אַלס קעניג מיט אונבעגרענצטע מיטלען קען ער עס לייכט אויס פיהרען, אָבער דאָס האָט אויך קיין ווערט.

19—12 — 4 — קהלת איז זיכער דאָס חכמה וועגט אַריבער אונוויסענהייט. אָבער פאַר וואָס זאָל דער הכּם אָב שטאַרבען גראַדע ווי דער אונוויסענדער, אַלע גלייך פּערגעסען? ער איז אין גרויס פּערדרוס פּערהאַסט דאָס לעבען און איז אונצופרידען.

23—20 — 5 — קהלת איז פּערצווייפֿעלט, אלעס ניט ווערט אַבלאַז.

26—24 — 6 — ניין עס גיבט קיינע גוטעס. זאָגאַר וואָס ער עסט,

טרינקט און פּראָדוצירט איז אַגאַט'ס איינאַרדנונג, וואָס אָהן דעם

זאגער, דער חייב מיט'ן פטור, ווייל דאָ שפיענעלט זיך אָב דער אמת'ער איד, דיעכט-אידישע נשמה, וואָס זוכט, פאַרשט, פילאָזאָפירט און וויל אלעס אליין דערנעהן, מנלן ? מאַי טעמא ? זיינען בעוואוסטע תלמודישע אויסדריקע, דאָס צייגט וויא ווייט דער איד האַלט ניט פון „קבלו דעתי“, זאָגאר אַ „בת קול“ זאָל זאָגען: רבי אליעזר איז גערעכט! שרייט אויס רבי יהושע „אין אנו משגיחין בבת קול“! (ב"מ נט:)

מיר קוקען אויף אַבת קול אויך ניט, און אז רבי נתן פרעגט אליהו'ן: וואָס טהוט נאָט אין אזא צייט ? ענטפערט ער: „קא חייך ואמר נצחוני בני, נצחוני בני“ נאָט לאַכט, ער פרעהט זיך, ער קלייבט נחת פון זיינע ליעבע קינדערלעך וועלכע פערשטעהען אזוי טיעף זיין פערלאַנג, זיין וואונש, „תורה לא בשמים היא“, מיר זינען מענשען און אַלס מענשען האָבען מיר פערשיעדענע אנשויענגען, מיינונגען, האַראַקטער-שטריכען און אזוי לאַנג ווי דער איד וועט עקזיסטירען וועט די תורה עקזיסטירען „כי היא חייך ואורך ימך“ ווייל דאָס איז דעם אידענ'ס סם החיים, דעם אידענ'ס נשמה און אָהן דעם קען דער איד ניט לעבען, און דעריבער איז אונז אזוי ליעב קהלת, ווייל זיין גאַנצע פילאָזאָפיע איז אַנ'עכט אידישע, (ניט אַגריבישע וויא אַנדערע דענקען) ער זוכט, ער פאַרשט, מאַכט עקספערעמענטען און וויל אונז ענטדעקען די געהיימע סודות פון לעבען.

ער קוקט אזוי הויך, בליקט אזוי טיעף און קומט אזוי ווייט ביז דער מדרגה וואו ער ווייס שוין אז ער ווייס ניט, „עמוק עמוק, מי ימצאנו“ ? און טאָמער זאָגט איינער אז ער ווייס, איז ער אַקנאַפער חכם, ווייל „לא יוכל למצוא“ מען קען עס ניט דער — גרונטעווען, ווי דער רמב"ם זאָגט: „ולא ישיגנו משיגי הגוף“ אַמענשליכער פערשטאַנד קען עס ניט בעגרייפן.

IX.

היינט אז מיר ווייסען אז שלמה איז ניט דער פערפאסער פון קהלת, ווערט אלעס קלאהר און דייטליך; עס איז שוין קיין פראגע ווארום די שפראך איז ניט אריין העברעאישע. ווארום ער בעקלאגט זיך אויף די אונגעהרליכקייט וואס האט דאן געהערשט אין געריכט און אין מעמפעל, (8,16). פאליטיק און רעליגיאן האבען צוזאמען געארבייט פיר זייערע אייגענע צוועקען, וועהרענד דאס פאלק האט געקרעכצט אונטער דעם שווערען לאסט אהנט צו נעפינען גערעכטיגקייט, (4,1). די לאנד ווערט קאנטראלירט פון אדעספאטישע רעגירונג, וואו מייגעניכטס און אונוויסענדע זיינען די פיהרער און די טאג-געבער, און מען האט גאר אין זינען גאנצע נעכט צו באלעווען און פערשווענדען קהל'שע געלט (19, 10-16), און עס איז שוין רעכט וואס ער זיפצט: דאס ער וועט אלעס מוזען איבער לאזען צו אווילד פרעמדען, ווייל דער פערפאסער פון קהלת איז געווען אהן אפרוי אדער קינד און ער האט ארויס געזאגט זיינע מיינונגען איבער אלע און אלעס וואס זיין ווייטע אויג און טיעפער בליק האבען בעמערקט אין זיין צייט.

אבער דער ספר קהלת זעלבסט איז אונז גראדע אזוי ליעב ווי פריהער ווען מען האט געדענקט אז דאס איז פון שלמה המלך; גראדע אזוי ליעב ווי ישעיה ווען עס איז ניט אין גאנצען פון איין נביא. גראדע ווי דער תהלים וואו מיר ווייסען אז עס איז ניט פון איין מאן, אדער פון איין צייט; און גראדע ווי איוב וואו דער תלמוד זעלבסט (דער גרעסטער ביבעל קריטיקער) זאגט: „איוב לא היה ולא נברא“ עס איז אונז גראדע אזוי ליעב ווי די געשיכטע פון אברהם מיט די דריי מלאכים, טראץ וואס דער רמב"ם ערקלעהרט עס אלס אהלום, (מ"ג חלק ב' מב) און גראדע אזוי ליעב איז אונז צו הערען דעם בייזער פון „רמב"ן אינ'ם זעלבען ענין וואס איהם געפעלט ניט דעם רמב"ם'ס בעהויפטונגען.

אלעס, אלעס איז אונז ליעב, דאס גאנצע אידישע ליטעראטור: דער „בית שמאי אוסרין ובית הלל מתירין“ די יא זאגער מיט די ניין

VIII.

שפעט איז אונמעגליך, ווייל דאן האט מען שוין מעהר קיין ספרים אין תנ"ך ניט אריינגענומען, און וויעדער ווערט געבראכט אין תלמוד (ב"ב ד:) ווי העראד (הורדוס) האט זיך פערשטעלט און איז געקומען צו בבא בן בוטא איחס אויס פארשען, וואס ער דענקט וועגען זיין (הורדוס'ס) טיראנישע האנדלונג, און דער עהרווירדיגער מאן—וועמען ער האט פריהער בלינד געמאכט—האט איחס אויף אלע דריי פראגען געענטפערט פון קהלת, צייגט דאך דאס קהלת איז שוין דאן געווען גוט בעוואוסט.

אבער איצט ווייס מען שוין, כמעט בעשטימט, ווען קהלת האט געלעבט, דאס ווייסען מיר פון בן סירא, ווייל ער (בן סירא) דערמאנט איחס אפט, און בן סירא האט געלעבט אין (180) דאס איז ניט פיער פריהער פון די מאקעביער (168) אלזא וועט עס אויסקומען ריכטיג ווי עס ווערט אויבען דערמאנט פון נ"ק „סוף מלכי פרס" ענדע פערזישע פעריאדע.

און ווארום קהלת האט אנגענומען שלמה'ס נאָמען? ערקלעהרט זיך דערמיט.

אחינינגער, מאדערנער, דענקער און שרייבער וועט נאָר ניט איינפאלען צו צושרייבען זיינס אווערק אויף יענעמ'ס נאָמען, אבער אמאל אין די אלטע צייטען, איז דאָס געווען דער מנהג, מען זאל רעדען אָדער שרייבען איז יענעמ'ס נאָמען. פלאטא האט קיין זאך ניט געוואָגט אין זיין אייגענעם נאָמען נאָר אלס אינ'ם נאָמען פון זיין רבין, סאָקראטעס, דאָס הייסט ער איז פון זיין חדר, זיינער אנ'אנהענגער. דער תלם. ירש. (פאה י"ג.) בעמערקט: „כל שחלמיד ותיק עתיד להורות נאמר למשה בסיני" ס'הייסט וואָס איינער וועט אויפטהאן זאל אלס געהן אויפ'ן רבים נאָמען, אויף משה'ס נאָמען, און אזוי ווי דער פערפאסער פון קהלת איז געווען אנ'אנהענגער פון שלמה, האט ער עס צוגעשריבען זיין ווערק אויף זיין נאָמען.

אנאטאמי (3=6, 12) און רופט זיך „מלך“ ווייל ער איז געווען אַחכס¹, פּראָפּעסאָר — (ראש הישיבה) אין אירושלים'ער אַקאדעמיע. אָבער וואַרשיינליך ערשט נאָך דעם פערפאַסערס טויט (וועלכער איז מעגליך געווען מזרע דוד) האָבען זיינע פריינד און פערעהרער אַלס אַשלמה'נישע שריפט פערעפּענטליכט: שפּעטער ווען מען האָט שוין דיזעס ווערק ניט געקענט אונטערדריקען האָבען עס זיינע געגנער, די אַרטאָדאָקסען, (חסידים) מיט² „איינע רייהע אָבשוועכענדע קאָרעסטרען פערזעהן און דערויף הינשליסליך אין דער זאַמלונגען דער הייליגער שריפטען אויפגענומען“. ס'הייסט מען האָט צוגעגעבען די רעליגיעזע זייט או אריינגענומען אין תנ"ך.

אויב ער איז גערעכט אין אַלע זיינע בעהויפטונגען איז נאָך אַגרויסע פּראָגע. אָבער דאָס צייגט, ווי ווייט, ווי טיעף די ניט אידישע ביבעל-פאַרשער האָבען אריינגעדונגען אין דער ביבעל, אין די לעצטע 40—30 יאָהר און וועלכע אונגעווערע פאַרשריטע זיי האָבען געמאַכט, ווי פיעלע אונפערשטענדליכע שטעלען זיינען קלאָהר און דייטליך ערקלעהרט געוואָרען.

ווייטער זיינען די געלעהרטע ניט איינשטימיג וועגען דער צייט, אין וועלכע פּעריאדע קהלת איז געשריעבען געוואָרען. עוואַלד, גינסבורג, זעקלער, דעוועט, דעליטש, דרייווער און אַנדערע ווי אויך אונזער אייגענער נחמן קראכמאל, האַלטען צו דער פּערוישער פּעריאדע. היטציג, פלומטער, זיקעל, האויפט און רענאן האַלטען צו דער גריכישער פּעריאדע, און אונזער גרויסער היסטאָריקער גרעטץ בעשטימט דאָס קהלת איז געשריבען געוואָרען אין הורדוס צייטען און אַז דאָס איז געמיינט אַקריטיק געגען איהם (הירדסן). אָבער אזוי

⁽¹⁾ אַז חכם רופט זיך מלך געפינען מיר אין תרמוד. אמר להו שלמא עליכו

מלכי (גיטין סב). כל הנך שני דמלך רבה (סוף ברכות).

⁽²⁾ האויפט'ס אייגענע ווערטער.

VI.

אין די צייטען פון די מאקעבייער. — עס איז אַזאַרט „תלמוד“¹) זאָגט ער, צוזאַמענגעשטעלט פון פערשיעדענע ביכער, מעגליך פון פטאלעמים ביבליאָטעקע, אין מצרים“.

אַז שלמה איז נישט דער פערפאַסער פון קהלת זיינען שוין איצט כמעט אַלע מודה. ווי עס ציינען די פאלגענדע אויס-ציגע פון אונזערע אייגענע גרויסע היסטאָריקער און געלעהרטע.

„זה הספר (קהלת) נתלה בשלמה המלך, אבל לפי לשונו ודעותיו של הספר וגם לפי דרכי המחקר אשר בו, יבין כל משכיל על דבר, כי לא שלמה היה מחברו, רק המחבר האמתי שם דבריו בפי שלמה מפני שזה המלך החכם היה כשר מצד חכמתו תכונתו וקורותיו להיות הגבר אשר יבחר בו המחבר לשים חקירתו בפיו, וכו'“²). דוד דוד ודורשיו (חלק א, צד ג.)

„מחבר הספר (קהלת) אדיר בעם, מזרע דוד ראש לועד החכמים, מתבוננים ומתווכחים בינם לבין עצמם; ואולי היה ועד זה סניף לכנסת הגדולה של סופרים שחתמיד אז... והנה תארו וכנויו השני, בן דוד, כשהוא חי בזמן הסופרים בסוף ימי מלכי פרס, לא יקשה עלינו כלל, לפי שיתכן מאד פירוש, היותו מזרע דוד, והדוד חנו רביעי או חמישי אחר זרובבל אשר שלשלת יחוסו נמשכת במקרא יותר מאוחר מזה, כמבואר בקודם, ובאותו הזמן רגילים היו לומר בן דוד על הבא מזרעו“³). מורה נבוכי הזמן (שער יא. סימן ח.)

די אייניגע אויסציגע ציינען דאס אונזערע גרעסטע געלעהרטע האַבען אַנ'ערקענט די קריטיק איבער קהלת אז עס איז נישט פון שלמה אָדער פון זיין צייט.²)

פאָויל האויפט, זאָגט אזוי :

קהלת איז געווען אַצדוקי³), אַן אַרצט ווייל ער צייגט אידעע אין

¹) עהנליך צו דער גמרא עדיות, אבות און תענית.

²) „בן דוד“ מיינט נישט גראַדע דוד'ס אַזוהן נאָר פון דוד'ס משפּחה,

ווי דאָן איז געווען דער מנהג צו רופען „בן דוד“ די נאַכקומענדע פון דוד'ן.

³) גרענץ זאָגט ער איז געווען פון די בית הלל,

אלזא ווער האט פערפאסט קהלת ?

דער תלמוד זאגט: דער פערפאסער איז געווען שלמה, ולא יפה אמר שלמה: ושבח אני את חכמים, (שבת ל') ווייל זיי האבען זיך פערלאזען אויף די ווערטער: דברי קהלת בן דוד. און אז קהלת אליין זאגט, ער איז געווען דוד'ס אזוהן, איז דאך מעהר ניטא וואס צוקלעהרען, נאר צוזאם מענגעשטעלט האבען עס אנדערע, חזקיה וסיעתו, און אזוי האלטען אלע אונזערע אלטע מפרשים, ווי אויך דער רמב"ם. מ"נ חלק ב, כה.

אבער מערקווירדיג די קריטיק וואס דער ספר, דאס קליין ביכעלע, האט ארויס גערופען; „בקשו חכמים לגנוז ספר קהלת, מפני שדבריו סותרין זה את זה“ (שבת ל') די חכמי התלמוד האבען געוואלט בעהאלטען קהלת ווייל עס קלעפט זיך אווארט צו אווארט ניט, נאר מען האט עס ניט בעהאלטען ווייל דער אנהויב און דער אויס-לאז זיינען דברי תורה און געוויס איז דא נאך גוטעס אינצווישען, ווי רש"י בעמערקט: „וכ"ש שיש עוד בינתיים“. ווייטער בריינגט דער תלמוד; פתח (ר' תנחום) ואמר: אנת שלמה! אן חכמתך? אן סוכלתנוך? לא דיך שדבריד סותרין דברי דוד אביך אלא שדבריד סותרין זה את זה? „ר' תנחום זאגט: דו שלמה! וואו איז דיין חכמה? וואו איז דיין פערנונפט? נאך ניט גענוג וואס דייע ווערטער שטימען ניט מיט דיין פאטערס ווערטער, שטימען דייע אייגענע ווערטער אויך ניט? אט אזוי האבען אלע וואס אויס-צו זעטצען געגען דיזען ארעמען פערפאסער נעבעך. און עס איז אזוי ווייט אוועק דאס די פיעלע חכמי-הנוצרים ווי אויך אונזערע חכמי-ישראל האבען דיזעס ערהאבענעס ווערק אין גאנצען אוועק גענומען פון שלמה'ן און עס אבגעגעבען צו איינעם וואס מען ווייס גאר ניט ווער ער איז אדער ווען עס איז פערפאסט געווארען.

לויטהער, אין 16טען יאהר הונדערט, איז געווען דער ערשטער צו בעמערקען אז „קהלת איז ניט פון שלמה, נאר געשריבען פון בן סירה,

IV.

יעדער פיידזש (דף, בלאט) פון די דריי שפראכען איז בעצייכענט מיט'ן זעלבען ציפער. ווי פיידזש 1 אין העברעאיש איז דער זעלבער 1 אין אידיש און אין ענגליש.

די ציפערן אין מיטען פיידזש — 5 — 6 — ציינט אטחייל פון די 40 אבטהיילונגען אין וועלכע קהלת איז איינגעטהיילט.

ווער האט פערפאסט קהלת און ווען?

מאנכע פון אונזערע פרומע אידען וועלען עס, מעגליך, בעטראכטען אלס אצוועפענטליכע פראגע, ווייל זיי דענקען אז וואָס וועניגער מען פרעגט אלס בעסער און פרימער איז מען, און ווער געדיינקט עס ניט פון חדר, ווי דער רבי פלעגט פערענטפערען אלע פראגען מיט איין „פאטין“, ווייל דאָס איז געווען דער זיכערסטער ענטפער וואָס ער האָט געוואוסט; אָבער דער תלמוד דענקט אַנדערס: פרעגען איז דער בעסטער מיטעל צום לערנען. בר לקישא כי הוי אמינא מלתא הוה מקשי ל' כ"ד קושייתא וכו' וממילא רווחא שמעתא. (ב"מ, פ"ד) אויך אין (שבת ל"ג) הוה מפרק ליה רשב"י כ"ד פירוקי. דאָס ציינט אז נאָר דורך פרעגען ווערט אַזאך אויפגעקלעהרט און פערשטענדליך.

דער גרויסער אידישער פילאזאף נחמן קראכמאל זאגט:

„ונאמר ונשנה עוד פעמים רבות, שכמו שהיתה בדורות שלפנינו הסכנה לגלות את המכוסה, כן ועוד יותר הסכנה בדורנו לכסות את המגולה כבר ע"י אחרים... ואין לנו לירא ולפחד את הדרישה והבחינה מכל צד ואופן שתבוא, כי דבר ד' ותורת אמת אתנו“. מורה נבוכי הזמן שער י"א, סימן ח'.

דאָס איז ווירקליך אַנאָלדענער געדאַנק; דער געפאָהר, איצטיגע צייטען, ליעגט סעהר אין וועלען בעהאַלטען, אין ניט וועלען אויסזאָגען זאָגאַר דאָס וואָס מען ווייס שוין לאַנג פון אַנדערע — ניט אידישע קוועלען — מיר דאַרפֿען פאַר זוכען און פאַרשען גאָר קיין מורא ניט האָבען ווייל ביי אונז איז דאָך די אמת'ע תורה“.

III.

ווי דארף זיין אנ' איבערזעצונג?

ווערטערליך אדער ניט ווערטערליך?

עס איז כדאי צו הערען וואס אונזערע גרעסטע אויטאריטעטען זאגען וועגען דיזע וויכטיגע פראגע.

דער תלמוד זאגט: „המתרגם פסוק כצורתו הרי זה בדאי“, (קדושין, מט.) פירוש התוס': כגון ויראו את אלהי ישראל, וחזו אלהא דישראל, הרי זה בדאי, שאין הקב"ה נראה. והמוסיף עליו ומתרגמו: וחזו ית מלאכא דאלהא דישראל, הרי זה מחרף ומגדף, שעושה תכבוד מלאך, אלא יתרגם: וחזו ית יקר אלהא דישראל. מה הוא תרגום: „ענין העתקה מלשון אל לשון ובאור הענין“. (ערוך תרגם). מנעו בניכם מן ההגיון, (ברכות כט.) „מפתרון פסוק כצורתו“. (ערוך הג.) בן זאב אין תל'ע (341) זאגט דאס זעלבע — „ויעתיק הכונה ולא המלות“. די אויבערערמאנטע אויטאריטעטען זיינען גענוג אויפצייגענד דאס אנ' איבערזעצונג טאר ניט זיין ווערטערליך נאר עס מוז ארויסגעבען דעם גאנצען זינן, דעם בעהאלטענעם געדאנק און דעם טיעפען אינהאלט פון דעם זאך, און דאס ווירקליך געפינט איהר אי דיזע איבערזעצונג.

דא וויל איך בעמערקען דאס מיין ענגלישע איבערזעצונג איז ניט איבעראלל אין אנקלאנג מיט די אידיש, אמאל אום צו געבען אן אנדער מיינונג און אַמאַל — ווייל די ענגליש איז געוואָרען אנ' „אידיאם“ אן אלטער אויסדריק, אַנ' אייגענטהימליכקייט פון דער ענגלישער שפראך און אַזעלכע אויסדריקע ענדערט מען ניט. צב"ש: „הבל הבלים“, האָב איך געלאזען ווי אין אלטען ענגליש:

ניט ווי נאך די אידיש:

„Vanity of vanities“;

It is a great nothing;

„ „ „

„ „ „ „

All — vanity.

All — not at all.

דעריבער איז ראטהאם דורכצוזהן ביידע שפראכען.

— אנ'עראינערונג —

מיין ערשטע אויסגאבע פון תנ"ך איז געווען אקליינעס העפט
אין אידיש אינ'ם יאהר תרע"ג (1913) ענדע חמ"ז, מיט פאלגענדען
טיטול:

תנ"ך אין העפטען

דער אלטער תנ"ך אין אַ מאָדערנעם אידיש.

עס האט ענטהאלטען 32 זייטען, אהקדמה און די גאנצע
סדרה בראשית אין אשעהנעם אידיש; מיט דעם געדאנק דאס עס
וועלען זיך געפינען גענוג מבינים וועלכע וועלען אנערקענען די
וויכטיגקייט פון דיזע קאלאסאלע אונטערנעהמונג און זיי וועלען
געוויס שטיצען דאס דיא העפטען זאלען קומען רעגעלמעסיג אלע
וואך אהעפט, אבער ליידער האט עס די נויטיגע שטיצע ניט געקראגען
און אהן מיטלען האט עס געמוזט אויפהערען.

איצט מיט מיין אַרויסגעבען קהלל האף איך דאס אונזערע
אידען וועלען דאך פערשטעהן צו שעצען אזא ערהאבענע אונטערנעה-
מונג, ווייל די זאך איז אזוי בולט דאס זאגאר אַבלינדער קען עס
אנטאפען, און איך האף דאס דער פערקויף פון קהלל וועט געוויס
געבען די מיטלען און די מעגליכקייט אנצונעהן מיט דער ארבייט
אויף גאנץ תנ"ך.

יהודא ליב אלי' ב"ר נפתלי הערץ ז"ל

המכונה ל. הערריסאן

סיון תרע"ו. וואוסטער מאסס.

קהלת

אין דריי שפראכען

העברעאיש, אידיש און ענגליש

— על דרך השיר —

איבערזעצט ערקלעהרט און אראנזשירט

פון

ל. הערריסאן

(מעתיק התנ"ך ביהודית המדוברת)

„עס איז אהן א צווייפעל א העכסט

געלונגענע שטיק ארבייט“

ג. זעליקאוויץ

אין טאנעבלאט

ניו יארק, תרע"ו

1916

All rights reserved

THIS BOOK IS DUE ON THE LAST DATE
STAMPED BELOW

AN INITIAL FINE OF 25 CENTS

WILL BE ASSESSED FOR FAILURE TO RETURN
THIS BOOK ON THE DATE DUE. THE PENALTY
WILL INCREASE TO 50 CENTS ON THE FOURTH
DAY AND TO \$1.00 ON THE SEVENTH DAY
OVERDUE.

JUN 14 1946

5 Dec 61 SL

REC'D LD

JUN 5 1962

REC'D LD

JAN 25 '65 - 10 AM

DEAD

YB 70773

M262472

BS1476
H3

THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY

